

BİLİM DİZİSİ: 2

KUŞBAKIŞI SOSYAL GÜVENLİK

Prof.Dr. A.Gürhan FİŞEK

FİŞEK ENSTİTÜSÜ ÇALIŞAN ÇOCUKLAR
BİLİM ve EYLEM MERKEZİ VAKFI

Eylül 2015
ANKARA

KUŞBAKIŞI SOSYAL GÜVENLİK

Giriş

- Sosyal Güvenliğin İlkeleri
- Toplumsal Risk Grupları
- Çocuk Emeği
- İnsana Verilen Değer
- Osmanlı'da Güvence Arayışı
- Bismarck öncesi Avrupa'da İnsanın Güvence Arayışı ve Bismarck'ın Adımı
- 1929 Büyük Buhranı ve Ardından Geliştirilen Sosyal Politika Atılım : New Deal
- İngiltere'nin Beveridge'i
- 1920 Sonrası Gelişen Türkiye Modeli
- Türkiye'de Sosyal Sigortaların Oluşumu ve Gelişimi
- ILO'nun 102. No.lu Sözleşmesi ve onu İzleyen Gelişmeler
- Ulusal Sağlık Politikası ve Toplum Hekimliği Yaklaşımı
- Nüfusbilim ile Sosyal Güvenlik Arasındaki Köprü
- Sakatların Sosyal Güvenliği
- İş Kazaları ile Meslek Hastalıkları
- Sosyal Güvenliğin Cinsiyeti
- Sosyal Güvenliğin Finansmanı
- Şili Sosyal Güvenlik Reformu
- Sosyal Hizmetin Türkiye'deki Tarihçesi
- Sosyal Yardımlar
- 5510 Sayılı Yasanın Kısa ve Uzun Vadeli Sigorta Hükümleri
- 5510 Sayılı Yasanın Genel Sağlık Sigortası ile Hükümleri
- Uluslararası Sosyal Güvenlik Hareketi

Okuma Listesi

* “Kuşbakışı Sosyal Güvenlik” adını taşıyan ders sunumlarımız, bu bakış açısıyla hazırlanmış olup, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü'nde 4.sınıf öğrencilerine verdiğimiz derslerde kullanılmaktadır.

* Ders yalnızca bu sunumlarla yetinmemekte, öğrenci ödevleri ile, onları eylemli bir biçimde dersin içine çekmek amaçlanmaktadır.

* Kapak Düzeni : Süleyman Yücel

* Kapak Fotoğrafı : Alaaddin Görtuna

Hazırlayan: Prof. Dr. A. Gürhan Fişek
Bu eser Creative Commons Atıfı-Lisans Devam 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

Sosyal Güvenliğin İlkeleri

FARKLI GÖZLÜK :

- * İnsanı odağına koymak,**
 - *İnsan hakları**
- * Güvenlik gereksinmesi,**
 - * Gereksizleştirme,**
 - * Geniş yelpaze.**

ÇAĞDAŞ SOSYAL GÜVENLİK

BİREYİN GÜCÜ ÖNGÖRÜ VE BÜTÜNSELLİK BARIŞ VE SOS.GÜV.

ÇAĞDAŞ SOSYAL GÜVENLİK

BİREYİN GÜCÜ

- * Bireyin kimliğini bulması,
- * Bireyin örgütlenmesi,
- * Gereksinmelerden kurtulma.

ÇAĞDAŞ SOSYAL GÜVENLİK

Artan Tehlikeler ve Daralan Olanakların Sonuçları :

- * Bağımlılık,
- * Karar süreçlerinden dışlanma,
- * Bataklık.

ÇAĞDAŞ SOSYAL GÜVENLİK

ÖNGÖRÜ VE BÜTÜNSELLİK:

**Öngörü : Yalnızca yaşanan
anı değil, çok daha ötesini
görmeye çalışmaktır.**

**Öngörü, hazırlıklı olmanın
yanı sıra istemediğimiz
sonuçların yönünü değiştirmek
için planlama ve atılım
olanağı da verir.**

ÇAĞDAŞ SOSYAL GÜVENLİK

**Bugün en büyük
talihsizlik şudur :**

**Öngörü sahibi olanlar ile
günübirlik yaşayanların
aynı toplumda bir arada
yaşamak zorunda oluşudur.**

ÇAĞDAŞ SOSYAL GÜVENLİK

**Bütünsellik : Bir çok olgunun
birbiriyle bağlantısını ortaya
koymaktır.**

**İnsan odaklı hiç bir konu
yoktur ki, insanı ilgilendiren
tüm konuları kavramasın.**

**Bütün olguların etkileşim
içerisinde olması,
tüm etmenlerin bir bileşkesi
olarak gerçekleşmesine yol açar.**

ÇAĞDAŞ SOSYAL GÜVENLİK

BARIŞ :

**İnsanların tüm yaşam dengesini
bozan risklerin başında gelir.**

**Savaşlar insanlar sınırlı olduğu
ya da hoyrat davrandığı
için çıkmıyor.**

**Karar vericiler, ince hesaplar
peşinde.**

Halka soran yok.

ÇAĞDAŞ SOSYAL GÜVENLİK

Savaşa karşı sesler yükseliyor :

- * **Daniel Barenboim ve Edward Said > Batı Doğu Divanı Orkestrası**
- * **Nükleer Savaşa Karşı Barış İçin Hekimler D. (IPPNW)**
- * **Lucknow Birlik ve Barış Sempozyumu**
- * **Barış Konserleri (Barışarock-2006)**
- * **Barış Yürüyüşleri.**
- * **Küresel Barış ve Adalet Komisyonu > Barış gemisi**

ÇAĞDAŞ SOSYAL GÜVENLİK

**Bariş yanlıları da,
savaş yanlıları kadar,
bilinçli, kenetlenmiş olmalı,
canını dişine takıp mücadele
etmenin yollarını bulmalı.**

Yoksa ...

**Boşuna sosyal güvenliği
aramayın.**

Hazırlayan: Prof. Dr. A. Gürhan Fişek
Bu eser Creative Commons Atıf-LisansDevam 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

SOSYAL GÜVENLİĞİN FELSEFESİ

SOSYAL GÜVENLİĞİN FELSEFESİ

**Bireyin,
sosyo ekonomik düzeyini
korumayı hedefler.**

**(Yaşam kalitesinde
Düşmeyi engeller).**

SOSYAL GÜVENLİĞİN FELSEFESİ

**Sosyal politika,
bir politikalar mozayıdır.**

SOSYAL GÜVENLİĞİN FELSEFESİ

**Sosyal politikanın
etkin olmadığı yerde
sosyal güvenlik
yetersiz kalır.**

SOSYAL GÜVENLİĞİN FELSEFESİ

**Demokratik,
laik ve sosyal hukuk devletinin
öğelerinden biri olduğu gibi,
yaşamaları için de,
böylesi bir ortama
gereksinme duyar.**

SOSYAL GÜVENLİĞİN FELSEFESİ

Herkesi kapsar.

SOSYAL GÜVENLİĞİN FELSEFESİ

**Çalışma eksenli
değil
insan eksenli
olmalıdır.**

SOSYAL GÜVENLİĞİN FELSEFESİ

**Ancak kadın ve erkekler için
tam istihdam sağlandığında,**

**“çalışma eksenli”
olması kabul edilebilir.**

SOSYAL GÜVENLİĞİN FELSEFESİ

**Tazmine değil,
korumaya öncelik verir.**

SOSYAL GÜVENLİĞİN FELSEFESİ

TEHLİKE
bir durum,

RİSK
buna uğrama olasılığıdır.

SOSYAL GÜVENLİĞİN FELSEFESİ

**Tehlike ve hastalıklar
karşısında,
risk gruplarını
korumayı amaçlar.**

SOSYAL GÜVENLİĞİN FELSEFESİ

**Sosyal güvenliğe olan
gereksinmeyi gereksizleştirmek
amacı vardır.**

SOSYAL GÜVENLİĞİN FELSEFESİ

**Kişi için,
geliri azaldığında
ya da gideri arttığında
devreye girer.**

SOSYAL GÜVENLİĞİN FELSEFESİ

**Nimet - külfet
dengesi vardır.**

SOSYAL GÜVENLİĞİN FELSEFESİ

**Muhtaçlık temeline
değil,**

**hak temeline
oturmuştur.**

SOSYAL GÜVENLİĞİN FELSEFESİ

Üç temel aracı vardır :
Sosyal sigortalar,
sosyal yardımlar ve
devletçe gözetme.

SOSYAL GÜVENLİĞİN FELSEFESİ

**Sosyal yardımlar,
geçicidir ve
boşluk doldurmak
amacıyla verilir.**

SOSYAL GÜVENLİĞİN FELSEFESİ

Sigorta sistemi PRİMLERE

Devletçe bakılma sistemi VERGİLERE

dayanır.

SOSYAL GÜVENLİĞİN FELSEFESİ

**Sosyal güvenliğin
içinde yer aldığı
toplumsal gelişme,
ekonomik gelişmenin
ardında kalmamalıdır.**

SOSYAL GÜVENLİĞİN FELSEFESİ

**Sosyal güvenlik,
kamu eliyle yürütülür.**

**Bireysel güvenlik,
özel ellerle yürütülebilir.**

TOPLUMSAL RİSK GRUPLARI

Hazırlayan: Prof. Dr. A. Gürhan Fişek
Bu eser Creative Commons Atıf-Lisans Devam 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

1.0.0, 01.09.2015

Hazırlayan: Prof. Dr. A. Gürhan Fişek
Bu eser Creative Commons Atıf-LisansDevam 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

SOSYAL RİSK GRUPLARI

TEHLİKE
bir durum,

RİSK
buna uğrama olasılığıdır.

SOSYAL RİSK :

**Henüz gerçekleşmemiş
olgular**

SOSYAL YÜK :

**Gerçekleşme anına bakılmaksızın,
ilgilinin varlık koşullarını
ağırlaştıran bütün olgular**

Sosyal güvenlik, tehlike ve hastalıklar karşısında, risk gruplarını korumayı amaçlar.

Sosyal Risk Çeşitleri

a) Fizyolojik Riskler

Hastalık: 1. Bakım giderlerinin tazmini
2. Yitirilen kazancın karşılanması

Analık

Sakatlık

Yaşlılık

Ölüm (Yakın mirasçılarının korunması)

Sosyal Risk Çeşitleri

b) Mesleksel Riskler

İş kazaları ve
meslek hastalıkları

Sosyal Risk Çeşitleri

c) Sosyo ekonomik riskler

İşsizlik

Evlenme, çocuğunun olması

Konut gereksinmesi

Sosyal Risk Çeşitleri

d) Doğa riskleri

Sel

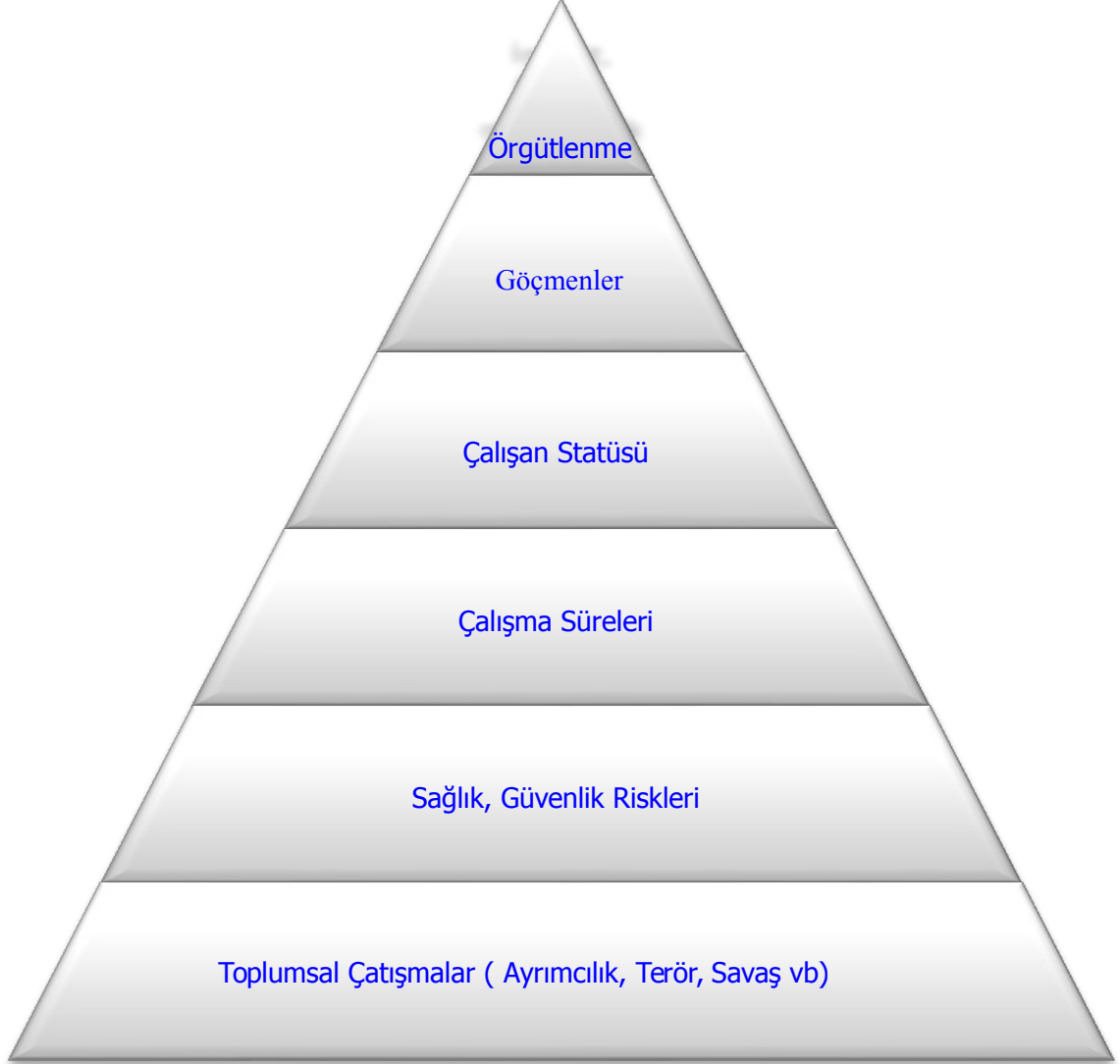
Tayfun

Deprem

SOSYAL RİSK GRUPLARI

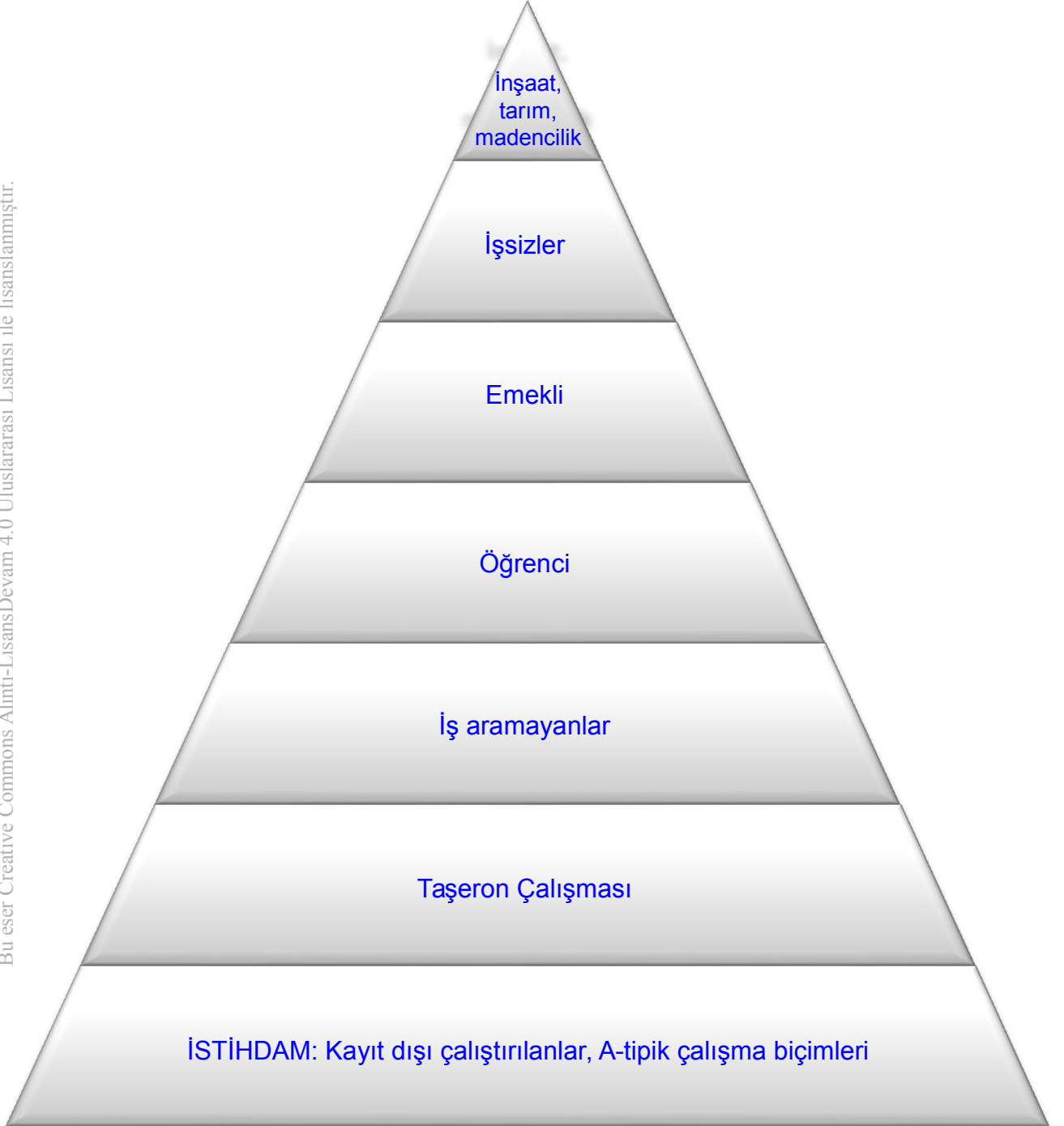
Çalışma Koşulları bakımından Risk Grupları

SOSYAL RİSK GRUPLARI

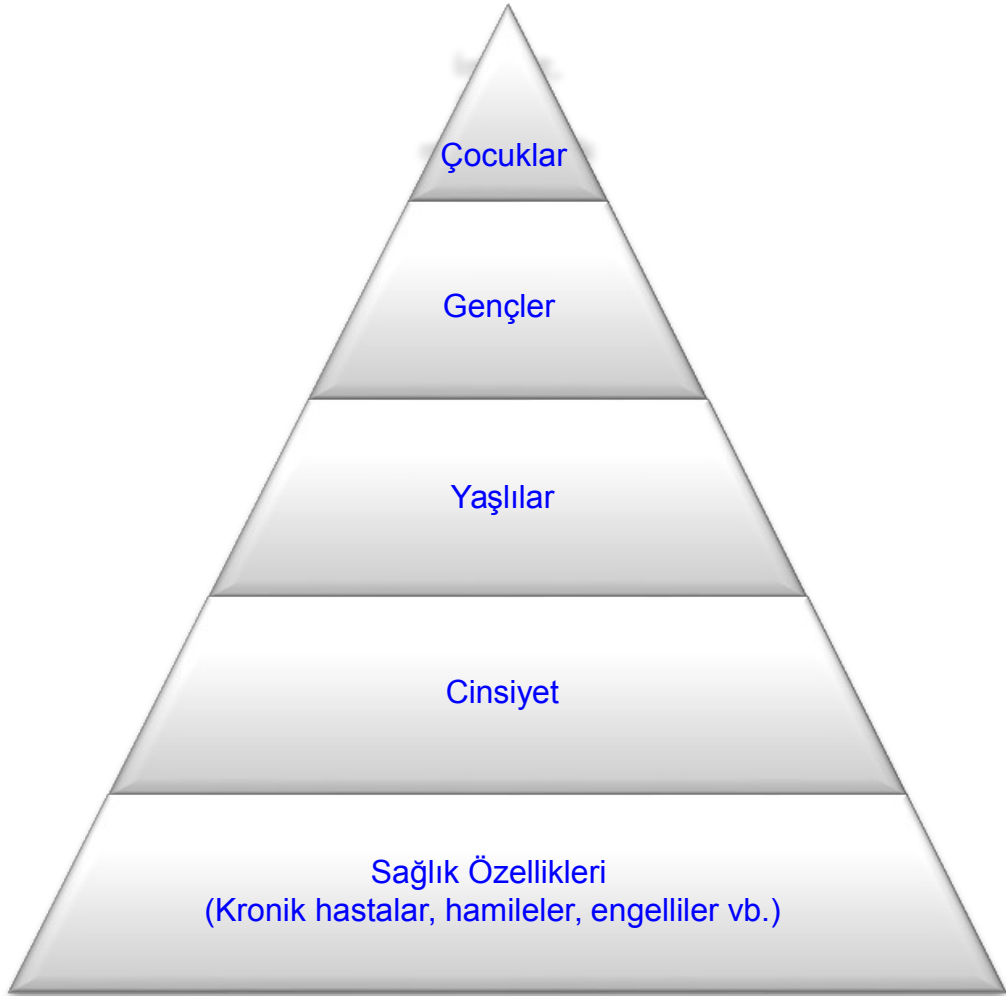
Çalışma Biçimleri bakımından Risk Grupları

SOSYAL RİSK GRUPLARI

Demografik, Cinsiyet, Sağlık bakımından Risk Grupları

SOSYAL RİSK GRUPLARI

Sektörler bakımından Risk Grupları

SOSYAL RİSK GRUPLARI

Sosyal Güvenlik bakımından Risk Grupları

Çiftçi
Mallarını
Koruma
Bekçileri

Seks işçileri

4046 sayılı Kanun
Gereğince İş Kaybı
Tazminatı Alanlar

Yabancı Uyruklular

Sanatçı, Düşünür ve Yazarlar

Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen
meslek edindirme, geliştirme
ve değiştirme eğitimine katılan kursiyerler

Aday Çıracak, Çıracak, Stajyerler ve 2547
sayılı Kanuna Tabi Çalışan Öğrenciler

Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevlerinde Çalışanlar

5510 sayılı Kanunun ek 6 ıncı maddesi kapsamındakiler (ticari taksi, dolmuş
ve benzeri nitelikte şehir içi toplu taşıma araçlarında çalışanlar ile Kültür ve Turizm
Bakanlığınca belirlenecek alanlarda kısmi süreli iş sözleşmesiyle bir
veya birden fazla kişi tarafından çalıştırılanlar)

5510 sayılı Kanunun ek 5 inci maddesi
kapsamındakiler (tarım veya orman işlerinde hizmet
akdiyle süresiz çalışanlar)

Sosyal Güvenlik Sözleşmesi İmzalanmamış Ülkelerde İş
Üstlenen İşverenlerin Yanlarında Çalıştırdıkları Türk İşçileri

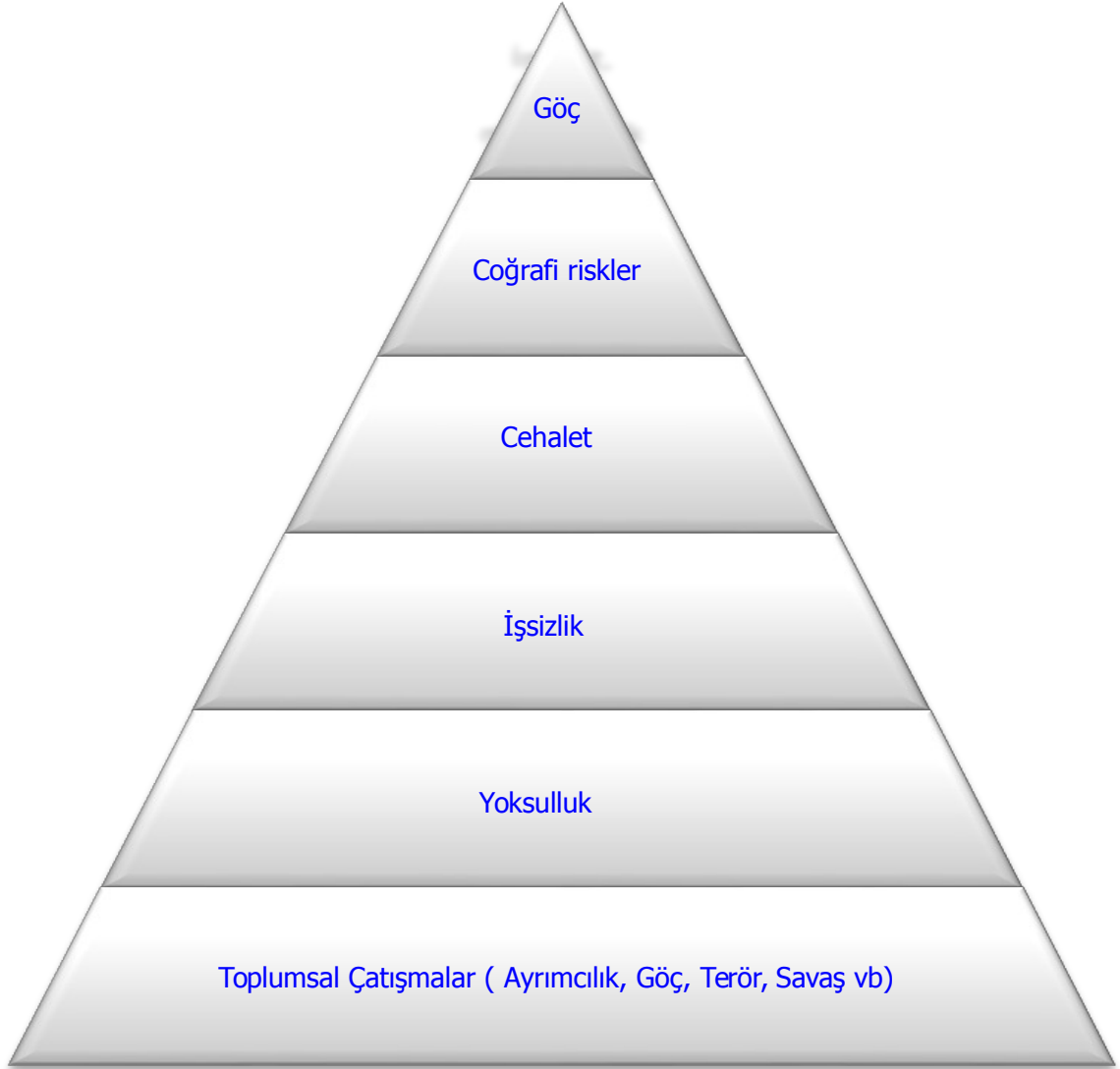
4-1(b) sigortalıları (eski adıyla BAĞKUR)

Kayıtdışı Çalışanlar

SOSYAL RİSK GRUPLARI

Toplum Yaşantısı bakımından Risk Grupları

Hazırlayan: Prof. Dr. A. Gürhan Fişek
Bu eser Creative Commons Atıfı-LisansDevam 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

ÇOCUK EMEĞİ

ÇOCUKLARIN ÇALIŞMASI

Onların

*** Çaresizliğini ve**

*** Seçeneksizliğini gösterir.**

ÇOCUK EMEĞİ

ÇOCUKLARIN ÇALIŞMASI

Toplumun da

*** Çaresizliğini ve**

*** Seçeneksizliğini gösterir.**

ÇOCUK EMEĞİ

Günümüzde, iktidarların sınıf temelli yaklaşımları, eğitim sistemini “toplum için” olmaktan çıkarıp, “siyaset ve küresel çıkarlar” için alet olmaya itmektedir.

Seçilmiş beyinlerin ileri eğitimi, beyin gücünü küreselleşmenin merkez ülkelerine çekerken (tıpkı zenginlikleri olduğu gibi); kitlelerin büyük bölümü eğitilmiş gibi yapılmaktadır.

ÇOCUK EMEĞİ

**Bu aldatmacanın farkına varan genç beyinlerimiz,
bireysel kurtuluş olanakları aramaktadır.
Eğer aileniz dar gelirliyse ve size başka bir seğenek
sunulmamışsa, kısa yoldan yaşama atılmak zorundasınız.
Meslek liselerine ulaşamıyorsanız,
erken yaşta ęalıřma yaşamına atılıp;
hem günü kurtarmak ve hem de geleceğinizi
kurmak zorundasınız. Ne pahasına olursa olsun
ęalıřmak zorundasınız.**

ÇOCUK EMEĞİ

**ÇOCUK, 18 yaşın altındaki
bireylerdir.**

(Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi)

**ILO, 15 yaşın altındakileri
çocuk**

işçi olarak kabul eder.

(ILO 138 No.lu Çalışmada En Düşük Yaş Söz.)

ÇOCUK EMEĞİ

**Çocukların yaptıkları işler
ikiye ayrılır :**

**1) Ekonomik faaliyetler:
Referans haftası süresince,
en az bir saat ücret, kar veya
ailenin kazancı için, (aile
işletmelerinde ücretsiz çalışanlar dahil)
çalışan kişileri kapsar.**

ÇOCUK EMEĞİ

Çocukların yaptıkları işler

2) Ev işleri

Hanehalkı bireyleri tarafından kendi evlerinde gerçekleştirilen ve ekonomik faaliyet sayılmayan faaliyette bulunan kişileri kapsar. Bunlar evle ilgili işlerdir (yemek pişirme, çamaşır yıkama, ütü yapma, alışveriş, küçük kardeşlere ya da hastalara bakma, evi temizleme, evdeki eşyaları onarma vb).

ÇOCUK EMEĞİ

EN ÖNEMLİ İKİ ÖLÇÜT EĞİTİM VE SAĞLIK.

ÇOCUK EMEĞİ

ÇOCUK EMEĞİNİN EN KÖTÜ BİÇİMLERİ :

- * Çocukların kaçırılması, borçla bağımlı kılınması, prangaya vurulması, zorla ve köle gibi çalıştırılması,**
- * Yasa dışı faaliyetlerde (uyuşturucu, hırsızlık vb)**
- * Eline silah verilerek asker olarak savaştırılması,**
- * Kız ve erkek çocukların fahişe olarak satılması ya da pornografi malzemesi yapılması,**
- * Çocukların ağır ve tehlikeli işlerde, kötü koşullarda çalıştırılması.**

ÇOCUK EMEĞİNİN EN KÖTÜ BİÇİMLERİ

Çocukların ağır ve tehlikeli işlerde, kötü koşullarda çalıştırılması :

- * Çocukların fiziksel, psikolojik ve cinsel istismara uğradığı işler,**
- * Yer altında, su altında, yükseklerde ve sınır konulan işlerde**
- * Tehlikeli makinalar, eşyalar, araç ve gereçlerle çalışma ve elle ağır yüklerin taşınması,**
- * Sağlıksız ortamlarda çalışarak, tehlikeli maddelere, süreçlere, sıcaklıklara, gürültüye ve titreşime sunuk (maruz) kalmak,**
- * Zor koşullarda, uzun saatlerle ya da işverenin çizdiği katı sınırlar altında çalışma.**

ÇOCUK EMEĞİ

**Dünyada 220 milyon
çocuk çalışmaktadır.**

ÇOCUK EMEĞİ

ÇOCUKLARIN ÇALIŞTIRILMASI İNSAN HAKLARINA AYKIRIDIR

- * Çocukluklarını yaşamalıdır.
- * Çalışma yaşamında, yetişkinliklerle birlikte çalışmaya başlamaları, onların, küçük yaşta yetişkin rolünü üstlenmeye başlamalarına yol açmaktadır. Küçük yaramazlıklara, sorumsuzluklara, şımarmaya, oyun oynamaya ve okuyan yaşlılarıyla arkadaşlıklar kurmalarına olanak tanınmamaktadır.
- * Uzayan çalışma süreleri, onları yormakta ve düşünmelerine, kendilerini geliştirecek çeşitli etkinliklere katılmalarına olanak vermemektedir.

ÇOCUK EMEĞİ

ÇOCUKLARIN ÇALIŞTIRILMASI İNSAN HAKLARINA AYKIRIDIR (Devam) :

- * Çocukların erken yaşta çalışma yaşamına atılmaları, örgün öğrenimlerini de erken yaşta kesmelerine ve dolayısıyla da bir "meslek eğitimi" değil, "beceri" eğitimi almalarına neden olmaktadır.
- * Çocuklar çalışma yaşamında ağır ve tehlikeli işlerin yanında, kendilerinden büyüklerce kötü davranışlara ve tacize de uğrayabilmektedirler.

ÇOCUKLARIN ÇALIŞTIRILMASI İNSAN HAKLARINA AYKIRIDIR (Devam) :

*** Toplumsal mekanizmaların, çocukların kendi haklarını koruyacak ve haksızlıklara direnecek yaşa gelene değin, ailelerince korunacaklarını varsaymıştır. Ama çalışma yaşamına atıldığında, aileler ya kayıtsız kalmakta, ya da bu denetimi sağlayacak olanaklarla donanmamış olmaktadır. Sözelimi, işyerindeki hangi kimyasal maddelerin çocukları için tehlikeli ve zararlı olduğunu; bunlara karşı alınması gerekli önlemlerden hangilerinin alınmamış olduğunu bilmemektedirler.**

ÇOCUKLARIN ÇALIŞTIRILMASI İNSAN HAKLARINA AYKIRIDIR (Devam) :

*** Çocuk çalıştıran işyerleri genellikle,
çalışma koşulları bakımından göreceli olarak
çocuk çalıştırmayanlardan daha kötü
koşullarda olan işyerleridir. Bu da iş kazası
meslek hastalıklarına
uğrama riskini arttırmaktadır.**

ÇOCUK EMEĞİ

ÇOCUKLARIN ÇALIŞTIRILMASINDA TOPLUMSAL GEREKSİNİMLERİN ETKİSİ :

*** Ülkemizde iş bulma garantili meslek eğitimi olanakları örgün eğitim kurumlarında değil, çıraklık vb iş başı eğitimlerinin alınabildiği işyerlerinde verilmektedir. Çocukların çalışma yaşamına atılmasında, meslek öğrenme kaygısı ön plandadır.**

ÇOCUKLARIN ÇALIŞTIRILMASINDA TOPLUMSAL GEREKSİNİMLERİN ETKİSİ (devam)

*** Çocukların okulu çeşitli nedenlerle bırakmaları durumunda (okumaktan hoşlanmama, ailesinin okul giderlerini karşılayamaması, okulda başarısızlık vb) çocuklar başıboş kalmaktadır. Başıboş kalan çocukların yöneleceği sokaklar, sokak çeteleri vs aile için önemli bir kaygı oluşturmaktadır. Bu durumda da çocuğun çalışma yaşamına yöneltilmesi, aile için en uygun çözüm olarak görülmektedir.**

*** Aileler çocukların ekonomik katkısına gereksinme duymaktadır. Bu gereksinme, belli bir yaşam düzeyini tutturabilmek ya da sürdürüebilmek için gereklidir. O yaşam çocuğun da yaşamıdır.**

ÇOCUKLARIN ÇALIŞTIRILMASINDA TOPLUMSAL GEREKSİNİMLERİN ETKİSİ (devam)

- * Çalışmak ve ailesine gelirinin (giderek azalsa da) büyük bölümünü vermek, çocuğun kendi istekleri doğrultusunda para harcayabilmesine olanak vermektedir.**
- * Evinde yeterli ve dengeli beslenme olanağı bulamayan çocuk, işyerinin toplu beslenme olanaklarından ya da aldığı parayı kullanarak beslenme olanağını bulmaktadır.**
- * Gözlemleriyle, sezgileriyle ve kurduğu ilişkilerle (erken yaşta da olsa) geleceğini kurmaya başlamaktadır.**

ÇOCUK EMEĞİ YOKLUKLAR VE YOKSUNLUKLAR

YAŞAM KOŞULLARINDAKİ YOKLUKLAR :

- a) İnsanca yaşam sürdürmeye yetecek gelir düzeyi,**
- b) Risk karşısında onu güvenceye alacak sosyal güvenlik sistemi,**
- c) İş güvenceli ve tüm çocuklara yetebilecek meslek eğitimi süreçleri**
- d) Boş zamanlarını değerlendirebilecekleri, hepsinin yararlanabileceği gençlik merkezleri.**

ÇOCUK EMEĞİ YOKLUKLAR VE YOKSUNLUKLAR

ÇALIŞMA KOŞULLARINDAKİ YOKLUKLAR :

- a) Meslek eksenli sağlık muayenesi,**
- b) İşyerlerinde çevresel ölçümler,**
- c) İş kazalarını meslek hastalıklarını önleyecek ve yasalarla tanımlanmış bilinçli çabalar,**
- d) Yasaları izlemekle görevli İş müfettişlerinin nicel yetersizliği ve etkinliği**
- e) Sosyal tarafların katılımı**
- f) Kayıt istatistik çalışmaları ile hizmetin geliştirilmesi için bu verilerden yararlanılması.**

ÜLKENİN GELECEĞİNE İPOTEK (devam)

*** Çocukların erken yaşta eğitimden çekilmesi, gelecekte nitelikli insangücünden toplumu yoksun bırakır.**

*** Çalışan çocuk ödediği zorluklara kendi işyerini kurma hayali ile katlanır. Bu da gelecekte, düşük eğitimlilerce yönetilen küçük işyerleri profilini oluşturur.**

ÜLKENİN GELECEĞİNE İPOTEK (devam)

*** Çocukların çalışmasına ancak düşük teknolojik düzey olarak verir. Böylece toplum, işyerlerindeki düşük teknoloji kullanımı sonucu oluşan verimsizlik, yüksek enerji tüketimi ve çevre kirliliği, standart ve kalite düşüklükleri ile karşı karşıya kalır.**

ÜLKENİN GELECEĞİNE İPOTEK (devam)

*** Yaşitları kamu kaynaklarından yararlanarak okur, parklarda oynarken; çalışan çocuklar, bir işte çalışmakta ve kamu için kaynak üretmektedir. Bu, adaletsizliğin erken yaşta ekilen tohumlarıdır.**

ÜLKENİN GELECEĞİNE İPOTEK

*** Çocukların karınlarını doyurmaları, oyun oynamaları, öğrenim görmeleri, özgürce benliklerini geliştirmeleri bir insan hakkıdır. Bunlardan yoksun çalışması ise, tüm insan hakkı ihlalleri için bir zemin hazırlar.**

*** Çocuk çalıştırılması, ülkenin istihdam yapısını, iş piyasasının durumunu da yakından etkiler. İşsizliğin hem nedeni olur; hem de sonucu olarak ortaya çıkar.**

ÜLKENİN GELECEĞİNE İPOTEK

*** Küçük yaştan başlayarak, işyerlerinde, büyüklerin arasında tek başına ayakta durma uğraşı ve yaşitlarıyla birarada bulunamamak, onun yalnızlığını derinleştirmektedir. Güven eksiklikleri, dayanışmayı ve birlikte uğraş vermeyi tanımadığı için, ileride ister işçi, ister işveren rolü alsın; örgütlü mücadeleye ve toplu hak arama süreçlerine uzak kalacaktır.**

ÇOCUK EMEĞİ

ÇOCUK EMEĞİNİN SONA ERDİRİLMESİ İÇİN YOL HARİTASI :

- * **Uzun Erimde** : Sosyal politika ile çocuğun alıştırılmasına yol açan toplumsal gereksinmelerin ortadan kaldırılması.
- * **Kısa erimde** : Çocuğun yaşamının kolaylaştırılması, sağlık ve eğitiminin güvence altına alınması.

ÇOCUK EMEĞİ

**ÇOCUK, Kısa Erimde Çalışacağına
Göre İş ile Barışık Olmalı.
GÖSTERGE :**

- * Çalışmaya gönüllü olmak,**
- * İş değiştirmeme,**
- * Yetişkinler için öngörülen çalışma sürelerinden daha kısa çalışmak
(Haftada 40 saat)**
- * Yetişkinler için öngörülen yıllık izin sürelerinden daha uzun tatil yapmak (Yılda 30 gün)**
- * Sağlık güvenlik göstergelerinin yakından izlenmesi.**

İNSANA VERİLEN DEĞER

Hazırlayan: Prof. Dr. A. Gürhan Fişek
Bu eser Creative Commons Atıf-LisansDevam 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.
1.0.0, 01.09.2015

YAŞAMA HAKKI İNSANA YARAŞIR YAŞAM BARIŞ

Hazırlayan: Prof. Dr. A. Gürhan Fişek
1.0.0, 01.09.2015
Bu eser Creative Commons Atıfı-Lisans Devam 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

Hazırlayan: Prof. Dr. A. Gürhan Fişek
1.0.0, 01.09.2015
Bu eser Creative Commons Atıfı-LisansDevam 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

YAŞAMA HAKKI

Virginia İnsan Hakları Bildirgesi (12 Haziran 1776)

“Kişiler doğuştan eşit, özgür ve bağımsızdırlar. Doğuştan edinilmiş, belli hakları vardır ve bir topluma girdikleri zaman hiç bir anlaşmayla, gelecek kuşakları bu haklardan yoksun kılamazlar.

Bu haklar, mülk edinme, mutluluk, güvenlik arama ve kazanma yolları, yaşama ve özgürlük haklarıdır.

(Madde 1)

İnsan ve Vatandaş Hakları Bildirgesi (26 Ağustos 1789)

**Her siyasal topluluğun amacı,
insanın doğal ve zamanaşımına
uğramaz haklarının korunmasıdır.**

**Bu haklar, hürriyet, mülkiyet,
güvenlik ve zulme karşı direnmedir.**

(Madde 2)

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi (10 Aralık 1948)

**Yaşamak, özgürlük ve
kişi güvenliği
herkesin hakkıdır.**

(Madde 3)

İnsan Haklarının ve Temel Özgürlüklerinin Korunmasına İlişkin Sözleşme (Roma, 4 Kasım 1950)

**Herkesin yaşama hakkı,
yasayla korunur.**

- Yasanın ölüm cezası ile cezalandırıldığı
bir suçtan dolayı hakkında mahkemece

hükmedilen bu cezanın yerine getirilmesi dışında-

hiç kimse kasten öldürülemez.

(Madde 2)

T.C. ANAYASASI (7 Kasım 1982)

**Herkes, yaşama,
maddi ve manevi varlığını
koruma ve geliştirme
hakkına sahiptir.**

(Madde 17)

Yaşam kalitesi, yaşama verilen değerin bir fonksiyonudur.

Sosyal güvenliği, yaşam kalitesinde herhangi bir nedenle oluşabilecek düşüşü engelleme, -bu olmazsa- etkilerini giderme mekanizması olarak görmeliyiz.

Gereksinmeden Kurtulma Hakkı

İnsan davranışlarına yön veren
gereksinmedir.

Gereksinmelerini elde edememe
insanları,
bunları elde etmek için,
başkalarına bağımlı kılar.

(Franklin D.Roosevelt)

Gereksinme Merdiveni (Need Taxonomy)

1. Fizyolojik gereksinimler
(Yeme, içme, barınma vb)
2. Güvence
3. Sevgi
4. Saygınlık
5. Kendini gerçekleştirme
(Self esteem)

(Abraham Maslow)

İNSANA YARAŞIR YAŞAM

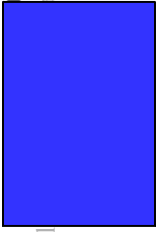
İnsanca Yaşam

İNSANA VERİLEN DEĞER

İnsana verilen değerin bileşik göstergesi

09.2015
inslanmıştır.

Hak arama ve
örgütlenme
özgürlüğü

Güvence

Sağlık

Çalışma hakkı
ve işsizliğin
önlenmesi

Bilme hakkı

Gelir düzeyi

UNDP

İnsani Gelişme Ölçütleri

* **İnsani Gelişme Endeksi**

* **Toplumsal Cinsiyete Bağlı Gelişme Endeksi**

* **Toplumsal Cinsiyet Güçlendirme Endeksi**

* **İnsani Yoksulluk Endeksi**

UNDP İnsani Gelişme Ölçütleri

İnsani Gelişme Endeksi

- * Doğumda yaşam beklentisi
 - * Yetişkin okur yazarlığı
 - * Okullulaşma oranı
- * Satınalma gücü paritesi.

UNDP İnsani Gelişme Ölçütleri)

Toplumsal Cinsiyete Bağlı Gelişme Endeksi

* Yaşam beklentisi

-Erkek kadın farkı-

* Eğitim düzeyi

-Erkek kadın farkı-

*Gelir değeri

-Erkek kadın farkı-

UNDP İnsani Gelişme Ölçütleri)

Toplumsal Cinsiyet Güçlendirme Endeksi

- * **Parlamentoda temsil**
- * **Yönetim ve profesyonel konumlar**
- * **Kazanılan gelir payı.**

**Birleşmiş Milletler
Kalkınma Programı'na göre,
YOKSULLUK
üç gereksinmeye
erişmede yoksunluktur:**

- ☞ Gelir**
- ☞ Sağlık**
- ☞ Eğitim.**

Yaşama Verilen Değer :

BARIŞ

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ANTLAŞMASI (1944)

**Bir insan yaşamı içinde,
insanlığa iki kez tanımlanamaz
acılar getiren savaş felaketinden
gelecek kuşakları korumak
amacıyla yapılması gerekenler :**

- 1. Barışı korumak,**
- 2. İnsan haklarına saygı,**
- 3. Bireyler ve uluslar arasında eşitlik,**
- 4. Adalet ve hukuka saygı,**
- 5. Demokrasi ve özgürlük içinde
ekonomik ve sosyal refahı yayma**

ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ ANAYASASI (1948)

**Evrensel ve sürekli bir barış,
ancak sosyal adalet temeli
üzerinde kurulabilir.**

ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ ANAYASASI (1948)

**Bir çok kişiler için adaletsizliğe,
yoksulluğa ve yoksunluğa
neden olacak çalışma koşullarının
varolduğu ve bunun ise
dünya barışını ve ahengini
tehlikeye sokacak şekilde bir
hoşnutsuzluk oluşturduğu ve (bunun
düzeltilmesi) ivedilik gösterir.**

ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ ANAYASASI (1948)

**Gerçekte insancıl olan bir çalışma
koşulunun herhangi bir ulus
tarafından kabul edilmemesi,
kendi ülkelerinde, çalışanların
durumunu iyileştirmeyi isteyen
başka ulusların çabalarına engel
Oluşturur.**

PHILADELPHIA BİLDİRGESİ (1944)

Philadelphia Bildirgesi'nin Dünya Barışına Hizmet Eden Maddeleri :

- * Gereksinen herkese temel gelir ve kapsamlı sağlık bakımını kapsayan sosyal güvenlik önlemlerinin Yaygınlaştırılması**
- * Nerede olursa olsun, yoksulluk, Tüm insanlığın refahı için tehlikedir.**
- * Yokluğa karşı savaşım, her ulus için, amansız bir kararlılık, ortak refahı geliştirmek üzere, sosyal ortakların ve ulusların uyumlu çabaları ile verilmelidir.**

**“Sosyal Güvenlik”ten ilk kez
söz eden önder :**

**SİMON BOLİVAR (Kolombiya
Devlet Başkanı – 1819)**

**İspanyollara karşı verilen zorlu
kurtuluş savaşıyla önce Kolombiya,
ardından Venezuela, Ekvador,
Peru ve Bolivya kurtarılarak,
bağımsızlıkları ilan edildi.
Simon Bolivar “El Liberator –
Kurtarıcı” ilan edildi.
Ama birlik hayali gerçekleşmedi.**

**Meclis'te yaptığı konuşmada
“sosyal güvenlik” olmadan istikrar
içinde iktidar olunamayacağını
savunarak, bu alanda da öncülük yaptı.**

Hazırlayan: Prof. Dr. A. Gürhan Fişek
1.0.0, 01.09.2015
Bu eser Creative Commons Atıf-Lisans Devam 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

İNSAN HAKLARI EVRENSEL BİLDİRGESİ (1948)

İlk kez sosyal güvenliğin
Bir hak olarak tanımı :

Her kişinin,
toplumun üyesi olduğu için,
sosyal güvenliğe hakkı vardır.

(Madde 22)

OSMANLI'DA GÜVENCE ARAYIŞI

Hazırlayan: Prof. Dr. A. Gürhan Fişek
1.0.0, 01.09.2015
Bu eser Creative Commons Atıf-LisansDevam 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

Hazırlayan: Prof. Dr. A. Gürhan Fişek
Bu eser Creative Commons Atıf-LisansDevam 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

SOSYAL GÜVENLİĞİN GELİŞİMİ

SOSYAL GÜVENLİĞİN GELİŞİMİ

OSMANLI İMP. DÖNEMİ

a) Aile içi yardımlaşma

Tarım eksenli yaşantı

İşgücü açığı çok fazla

Aile hem üretim hem tüketim ocağı

Sosyal risklere karşı aile içi yardım.

SOSYAL GÜVENLİĞİN GELİŞİMİ

OSMANLI İMP. DÖNEMİ

b) Meslek kuruluşları çerçevesinde yardımlaşma

Esnaf ve sanatkarlar yaygın

Ahi örgütlenmesi (13 yy)

Zorunlu üyelik ve zorunlu dayanışma

(Orta Sandığı & Teavün Sandığı)

Muhtaçlık koşuluna dayalı geniş şemsiye

Gedik ve Lonca örgütlenmesinin sonu (1911)

SOSYAL GÜVENLİĞİN GELİŞİMİ

OSMANLI İMP. DÖNEMİ

c) Sosyal yardımlar

- a) Orhangazi zamanında başlar (Gelirin yeniden dağılımı).
- b) Tımar, Zaamet, Yurtluk, Ocaklık ve Muhtacin adını alır.
- c) Dinsel kurallar önde (Zekat, Fitre, adaklar, kurban, kefarete, Sadaka)
- d) Vakıflar,
- e) Darülaceze, Darüleytam, Kızılay ve hastaneler...

SOSYAL GÜVENLİĞİN GELİŞİMİ

OSMANLI İMP. DÖNEMİ

d) Hak temelli yaklaşım

Dilaverpaşa Niz.

Maadin Niz.

Emeklilik – Yard. Sandıkları

SOSYAL GÜVENLİĞİN GELİŞİMİ

Dilaverpaşa Nizamnamesi (1861)

- a) Maden işletmecileri, işçilere yatacak yer sağlayacak
- b) Madende çalışmayı durdurmak ya da işçileri topluca işten çıkarmak için, önce maden idaresine haber verilecek,
- c) İşçilerin, nöbetleşme esasına göre, ücretli çalışma yükümü var.

SOSYAL GÜVENLİĞİN GELİŞİMİ

Dilaverpaşa Nizamnamesi (devam)

- a) Maden işletmecileri, işçilere yatacak yer sağlayacak
- b) Madende çalışmayı durdurmak ya da işçileri topluca işten çıkarmak için, önce maden idaresine haber verilecek,
- c) İşçilerin, nöbetleşme esasına göre, ücretli çalışma yükümü var.

SOSYAL GÜVENLİĞİN GELİŞİMİ

Maadin Nizamnamesi (1869)

- a) Zorla alıştırma sistemine son verilecek,
- b) İşverenlerce iş kazalarına karşı önlem alınacak,
- c) Madenlerde doktor ve gerekli ilaçlar bulundurulacak,

SOSYAL GÜVENLİĞİN GELİŞİMİ

Maadin Nizamnamesi (devam)

- d) Maden işletmecileri, iş sırasında kazaya uğrayan işçilere ya da ölümleri halinde ailelerine, yargı organlarınca öngörülen miktarda tazminat ödeyecek,
- e) İş kazası, işin kötü yönetiminden doğmuşsa, işletmeci ayrıca para cezası verecek

SOSYAL GÜVENLİĞİN GELİŞİMİ

Emeklilik ve Yardımlaşma Sandıkları (1866 - .)

- a) Askeri Tekaüt Sandığı (1866),
- b) Sivil Memurlar Emekli Sandığı (1881),
- c) Askeri Fabrikalar Nizamnamesi (1889),
- d) Seyrisefain Tekaüt Sandığı (1890),
- e) Askeri ve Mülki Sandıklar (1909),
- f) Tersane-i Amire İşçi-Memur
Emeklilik ve Sakatlık Sandığı (1909)
- g) Hicaz demiryolu işçi-memur kaza-hastalık
yardım sandığı (1910)
- h) Kupat Holim (1911)
- i) Şirket-i Hayriye Emeklilik Sandığı.

Bismarck Öncesi Avrupa'da İnsanın Güvence Arayışı ve Bismarck'ın Adımı

Hazırlayan: Prof. Dr. A. Gürhan Fişek
Bu eser Creative Commons Atıf-Lisans Devam 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

AVRUPA'DA SOSYAL GÜVENLİĞİN GELİŞİMİ

AVRUPA'DA SOSYAL GÜVENLİĞİN GELİŞİMİ

AYNI DÖNEMDE AVRUPA

Fransız Devrimi

Robert Owen

Çırakların Bedeni Manevi ...

İşçi hareketleri

İktidar mücadeleleri

Bismarck

Berlin Konferansı.

AVRUPA'DA SOSYAL GÜVENLİĞİN GELİŞİMİ

Robert Owen
(New Lanark, 1798)
 $n = 1.500y + 500ç$

- Günlük çalışma süresini 17 saatten 12 saate indirdi.
- 10 yaşından küçük çocuk çalıştırmadı.
- Gün ortasında 1,5 saat öğlen arası verdi.
- Daha iyi beslenme olanakları ve daha insancıl davranış sundu.

AVRUPA'DA SOSYAL GÜVENLİĞİN GELİŞİMİ

Robert Owen'in (1771-1858) Gözlem Ve Önerileri

- a) Fabrika çevrelerinde vahşi insanlar ve tedhiş,
- b) Çalışma sürelerinin ve koşullarının düzeltilmesi,
- c) Sosyal mevzuatın kabulü ve uluslararası düzeye taşınması,
- d) Sendikacılık ve kooperatifçilik hareketleri.

AVRUPA'DA SOSYAL GÜVENLİĞİN GELİŞİMİ

Sosyal Politikayı Savunan Düşünürlerin Hedefleri :

- a) Rekabet eşitsizliğinin kaldırılması
yoluyla yükselen maliyetlerin eşitlenmesi
- b) İnsancıl : Başta çocuk, kadınlar ve
erkekler, sefaletten kurtarma,
- c) İşçi sınıfının kader birliğinden
kaynaklanan dayanışması

AVRUPA'DA SOSYAL GÜVENLİĞİN GELİŞİMİ

Çırakların Bedeni ve Manevi Sağlıkları Hk.Yasa(1802)

- a) Günlük çalışma süresi 12 saat
- b) Gece çalıştırılması yasak
- c) Erkek ve kız çıraklar için
ayrı yatakhaneler
- d) Okur yazar olabilmeleri için
okula devam koşulu
- e) Çıraklara yılda bir kat giysi.

AVRUPA'DA SOSYAL GÜVENLİĞİN GELİŞİMİ

Berlin Konferansı (1890)

- a) En düşük çalışma yaşı = 14
(yeraltı maden işlerinde)
- b) Haftalık ücretli tatil (sürekli olarak çalışanlarda)
- c) En düşük çalışma yaşı = 12
(maden dışı işlerde)
- d) Günlük çalışma süresi = 6 s.
(14 yaş altındakilerde)
- d) Gece çalışması yasak
(14 yaş altındakilerde).

AVRUPA'DA SOSYAL GÜVENLİĞİN GELİŞİMİ

BİSMARCK'ın Tazminci Felsefesi (1883)

**Almanya'da
ve onu izleyen diğer ülkelerde,
sosyal sigortaların gelişmesinde
iki etmen rol oynamıştır :**

- (1) Özel sigortacılığın gelişmiş olması,**
- (2) Siyasal, sosyal ve iktisadi yapının gelişimi ve koşulları.**

BİSMARCK'ın Tazminci Felsefesi

Sosyal Sigortaların Kuruluşu ile İç Güvenliğin Zor Yoluyla Sağlanması (Sosyalistler Kanunu) arasında bağ vardır.

**(Kral I.Wilhelm'in Meclis Söylevi
17 Kasım 1881)**

BİSMARCK'ın Tazminci Felsefesi

Sosyal Sigorta Kolları :

1883 Hastalık Sigortası

1884 İş Kazaları Sigortası

1889 Malüllük ve Yaşlılık Sigortası

BİSMARCK'ın Tazminci Felsefesi

Sosyal Sigorta Kollarının Diğer Ülkelere Yayılması :

1887 Avusturya

1891 Macaristan

1894 Norveç, Fransa

1895 Finlandiya

1897 İngiltere

1898 İtalya

1900 İspanya

1901 Hollanda, Lüksemburg, İsveç

1903 Belçika

AVRUPA'DA SOSYAL GÜVENLİĞİN GELİŞİMİ

I.DÜNYA SAVAŞI SONRASI

1917 Ekim İhtilali

1929 Büyük Bunalımı ve
New Deal Programı

İngiltere'nin Beveridge'i

İnsan Hakları Belgeleri

ILO Sözleşmesi (1952, No.102)

1929 Büyük Buhranı Ve Ardından Geliştirilen Sosyal Politika Atılımı NEW DEAL

1929 Büyük Buhranı

Sonrası :

* **New Deal**

* **Hitler**

* **Beveridge**

* **İnsan Hakları Belgeleri**

Franklin D.Roosevelt'in Büyük Buhrana Çaresi : New Deal (1933)

Üç yıldan beri tüketilemeyen aşırı bir üretim içinde bocalayan, fiyatları gittikçe düşen ve işsizliği durmadan büyüyen bir ülkede, bu durumlara karşı koymak için alınan bir seri önlemlerin adıdır.

New Deal Hedefleri :

*** Fazla üretimin kısılması**

(Çiftçilere tazminat verip, az üretmeleri sağlandı)

*** İşçilerin çalışma koşullarının geliştirilmesi**

(İşçilerin toplu pazarlık sisteminin geliştirilmesi ile daha çok kazanıp, tüketmeleri sağlandı)

*** İşverenlerin, sınırlı üretimlerine tüketim kanallarının açılması**

(devlet müdahalesi ve

akıllı yönetim ile sanayi ve ticaretin

önündeki engellerin ortadan kaldırılması)

(National Recovery Act, 1933)

* **Üretimin ve aşırı karın denetim altına**

alınması (Buna uyanlara anti-tröst yasalar uygulanmadı),

* **En az ücret ölçütleri konulması,**

* **Çalışma sürelerinin kısıtlanması,**

* **Çocuk işçiliğinin yasaklanması**

Wagner Yasası, 1935 (National Labour Relation Act)

- * Bu yasa, işçilerin ve sendikaların federal hükümet tarafından korunacak haklarını saptar ve tanır.**
- * Bu olmazsa, toplu pazarlık eşitsizliği ve eyaletler arası serbest ticarete eşitsizlik yaratır.**
- * Yasanın ruhu, sanayiın demokratik gelişmesine ve siyasal demokrasiden ayrılmazlığına dayanır.**

Wagner Yasası, 1935 (National Labour Relation Act)

- * İşçilerin tam bir serbestlik içinde kendi örgütlerini kurma ve istedikleri temsilcilerini seçme hakkı,**
- * Toplu pazarlık hakkının sosyal adaletin temeli olarak görülmesi.**

Sosyal Güvenlik Yasası (Social Security Act, 1935)

- * *Ekonomik yapı ile sos.güv. arasında bağ kurmuş*
- * *Sosyal risklerin sonuçlarını giderme (tazmin) ile bunları önleme arasında doğrudan bağ kurmuş (Örnek : İşsizlik sigortasını düzenliyor ve tam istihdam politikasını hedefliyor)*
- * *"Gereksinme" sorununa bir bütün olarak çözüm hedefliyor*
- * *Sosyal güvenlik işçilerden öte tüm topluma yayılmış*
- * *Sosyal güvenlik bir insan hakkı olarak kabul ediliyor*

Sosyal Güvenlik Yasası (Social Security Act, 1935)

* Yaşlılık ve ölüm sigortası

(OASI – Old Age and Survivors Insurance-)

* *Sanayi ve ticaret kesiminde çalışan işçilerle işverenleri primleri veriyor*

* *Federal düzeyde*

* *1953 yılında sakatlık,*

* *1966 yılında hastalık*

Sosyal Güvenlik Yasası (Social Security Act, 1935)

İşsizlik sigortası

** Eyaletlere bırakılmış*

** İlkeler ile bu ilkelere uyulursa*

özendiriciler federal devletten :

Vergilerle finanse edilen subvansiyonlar

Sosyal Güvenlik Yasası (Social Security Act, 1935)

* Sosyal risk gruplarına kamu yardımı

*(muhtaç işçiler, çocuklu aileler, körler
ve diğer yoksul gruplar)*

TENNESSEE VADİSİ YÖNETİMİ (TVA)

* **New Deal Programının izlerini taşır.**

* **Bayındırlık işleri yoluyla istihdam yaratmaya hizmet eder.**

* **İşin adı :**

- * Tennessee ırmağının taşımacılığa elverişli duruma getirilmesi,
- * Su baskınlarının önlenmesi,
- * Su gücünün elektrik enerjisine dönüştürülmesidir.

TENNESSEE VADİSİ YÖNETİMİ (TVA)

- * New Deal Programının izlerini taşır.**
- * Bayındırlık işleri yoluyla istihdam yaratma amacına hizmet eder.**
- * Öte yandan işçi-işveren barışını hedeflediği için, yönetime katılma örneği olarak ele alınmaktadır.**

TENNESSEE VADİSİ YÖNETİMİ (TVA)

(1933)

*** Yönetmelik özerkliğe sahiptir.**

*** İşçilerin ve memurların,
işletme yönetiminde söz sahibi
olması öngörülmüştür.**

*** "Ortak Sınıflandırma Komitesi",
"Sendika Yönetim İşbirliği Komitesi",
"İşbirliği Konferansları Planı"
oluşturulmuştur.**

TENNESSEE VADİSİ YÖNETİMİ (TVA) ORTAK KURULLARINDAN BEKLENEN YARARLAR ŞUNLARDI :

- * Üretim Sırasındaki zarar ve kayıpların en aza indirilmesi,**
- * Gereçlerin ve elektrik enerjisi kullanımında en yüksek tasarrufun gözetilmesi,**
- * Hizmetlerin ve işçiliğin nitel ve nicel olarak yükseltilmesi,**
- * Personel eğitim sorunlarının programa bağlanması,**
- * Anlaşmazlık ve yakınmaların anında ve yerinde çözülmesi,**
- * Çalışma koşullarının geliştirilmesi.**

YENİ ZELANDA

Sos.Güv.Sistemi

Hazırlayan: Prof. Dr. A. Gürhan Fişek
1.0.0, 01.09.2015
Bu eser Creative Commons Atıf-LisansDevam 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

Yeni Zelanda Sos.Güv. Sistemi (1938)

- * Yoksulluk sorununa köklü çözüm
 - * Herkesin nafaka alacağı var
 - * Nafaka, geliri belirli düzeyin altına düşerse (yoksulluk) istenmekte.
 - * Riskin kaynağı sorgulanmıyor
 - * Eski kazançlar sorgulanmıyor
- * Prim toplanmıyor; finansman vergilerle

HİTLER (1933)

Nazizm'in İnsana Bakışı :

- * Kişi, halk içinde ve halk için vardır.
- * Genel çıkar, kişisel çıkardan önce gelir.

Nazizm'in Endüstri İlişkilerine Bakışı :

*** Sınıf savaşımı yok, çalışma hakkı var.**

*** Sendikaların yerine Çalışma Cephesi
kuruldu ve Nazi Partisi'ne bağlandı. (1933)**

*** Grev yasak.**

*** İşletme Müdürü tek yetkili ...**

**Personelin refahına dikkat edecek,
onlar da tam bir itaat ve sadakat ile çalışacak.**

*** Çalışma Komiseri, sosyal barışın bekçisi.**

Nazizm'in Devlete Bakışı :

*** Bütün ekonomi devlete bağımlı
kılınmıştır.**

*** Devletin gereğinde yol gösterme,
önerme hatta buyurma yetkisi var.**

*** Devlet tarafından verilen buyruklar
çerçevesinde kalarak, ekonomiye
kendi kendini yönetme yetkisi vermiştir.**

*** Tarımsal faaliyetler,
korporatif biçimde yürütülüyor.**

Nazizm ile New Deal'in Farkı :

* İşçi hareketleri ve örgütlenmesi yasak.

(New Deal, katılım, toplu sözleşmeler, sendikalaşma yoluyla sisteme dinamizm kazandırdı.)

* Ücretler donduruldu.

(New Deal, durgunluğu gidermek için satın alma gücünü yükseltmeye dönük bir politikayı benimseyerek, fiyatları ve ücretleri arttırmaya yönelmiştir.)

* Ücret dışında kalan gelirler de ya vergilemeyle, ya da başka yollarla denetime alındı.

* Hem fiyatlar ve hem de ücretler, Denetim altına alındı.

Tüketimin denetiminin amacı, savaş hazırlıklarına kaynak aktarmaktı.

ATLANTİK ŞARTI (1941)

**Roosvelt ve Churchill
tarafından imzalanan
Antlaşma,**

**“Herkes daha iyi çalışma koşulları,
daha fazla maddi ve sosyal güvenlik
sağlamak için
bütün uluslar arasında ekonomik
alandaki tam bir işbirliği kurulması
gerektiğini belirtiyordu.”**

Hazırlayan: Prof. Dr. A. Gürhan Fişek
Bu eser Creative Commons Atıf-Lisans Devam 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

İNGİLTERE'NİN BEVERIDGE'İ

Hazırlayan: Prof. Dr. A. Gürhan Fişek
Bu eser Creative Commons Atıf-LisansDevam 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

BİSMARCK'A KARŞI BEVERIDGE

İNGİLTERE'NİN BEVERIDGE'İ

Beveridge Sahnede :

* **1916** : Ticaret Bakanlığı'nda reorganizasyonu ve işsizlik sigortasının kapsamının genişletilmesi,

* **1918** : Kalkınma Planı 2.Komitesi'nde

* **1941** : Sosyal Sigorta ve Birleşik Hizmetler Komisyonu Başkanı.

İNGİLTERE'NİN BEVERIDGE'İ

Beveridge'in Belalıları :

İşsizlik (tembellik)

Yoksulluk

Sefalet (pislik)

Cehalet (bilgisizlik)

Hastalık

İNGİLTERE'NİN BEVERIDGE'İ

Beveridge'in Öngörülleri :

1. Yoksulluk, çağdaş bir toplumun yüz karasıdır.
2. Kişiyeye asgari gelir güvencesi sağlanırsa, yoksulluk sorunu ortadan kalkacaktır.
3. Kural olarak kişisel sorumluluk ilkesi geçerlidir.
4. Sosyal güvenlik sistemini tamamlayan politikalar :

Tam istihdam ve ulusal sağlık hizmeti.

Devlet bütçesinden karşılanmalı.

İNGİLTERE'NİN BEVERIDGE'İ

Beveridge Raporu (1 Aralık 1942)

- * Genellik ve sigorta yardımlarında teklik
- * Yönetimde birlik
- * Primlerde teklik ve vergilerle katkı sağlama
- * "Tam istihdam" ve "ulusal sağlık hizmeti" ile destekleme
- * Yaşlıların ve özürhüherin korunması,
- * Yaygın bir sosyal politika
(5 sosyal bela ile savaşım)

SOSYAL GÜVENLİĞİN ÇAĞDAŞ İLKELERİ

* Genellik ve sigorta yardımlarında teklik

*Sosyal güvenliğin kapsamının
Yaygınlaştırılması :*

- a) Kişiler yönünden*
- b) Sosyal riskler yönünden.*

*Geçmişi ve geliri ne olursa olsun
asgari geçimi sağlanacak.*

SOSYAL GÜVENLİĞİN ÇAĞDAŞ İLKELERİ

* Yönetimde birlik

*Tüm sigorta yardımları,
sigortalılara verilecek tek bir kart
üzerine tek bir pulun yapıştırılması
ile sağlanır.*

SOSYAL GÜVENLİĞİN ÇAĞDAŞ İLKELERİ

*** Primlerde teklik ve
vergilerle katkı sağlama**

*Her sigorta kolu için
ayrı bir prim yerine,
tek bir prim ödenmelidir.*

**Kişisel sorumluluk ve
devlet katkısı önemlidir.**

SOSYAL GÜVENLİĞİN ÇAĞDAŞ İLKELERİ

*** "Tam istihdam" ve
"ulusal sağlık hizmeti"
ile destekleme**

*Çağdaş sos.güv.sistemini
ekonomik yönden tamamlayıcı
olarak "tam istihdam" politikası
zorunludur.*

*Ulusal sağlık hizmeti,
vergilerle finanse edilmelidir
(Parasız sağlık hizmeti).*

İNGİLTERE'NİN BEVERIDGE'İ

Beveridge'in Önerdiği Sistemi Destekleyen Yasalar :

- * **Ulusal Sağlık Yasası (1946)**
- * **İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları Yasası (1897)**
- * **Sosyal Yardım Yasası (1948)**
- * **Aile Yardımları Yasası (1945)**
- * **Ulusal Sigorta Yasası (1946)**

1920 Sonrası Gelişen Türkiye Modeli

Hazırlayan: Prof. Dr. A. Gürhan Fişek
1.0.0, 01.09.2015
Bu eser Creative Commons Atıf-LisansDevam 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

TBMM SONRASI (1920)

SOSYAL GÜVENLİĞİN GELİŞİMİ

Her ülkenin evrensel doğruları ve hakları yaşama geçirirken, izlediği yol ve yöntem farklı olabilir. Bu, onun kültürüne, toplumsal reflekslerine ve onun sosyo ekonomik durumuna göre şekillenir.

Sosyal politika için, ithal reçeteler olumlu sonuç vermez.

Örneğin :

“Türkiye sosyal sigortacılık alanında çok geri kalmıştı.

Avrupa'da 13.yy 'da doğmuş olan sigortacılık, Türkiye'ye ancak 19.yy sonlarına doğru girmeye başlamıştır.”

(Sait Dilik, Sos.Sig., s.2)

TÜRKİYE MODELİ

TÜRKİYE MODELİ'nin iki ayağı var :

**(1) Ereğli Kömür Havzası
Yasaları -1921-**

**(2) Genel Sağlığı Koruma
Yasası (Um.Hıfz.K)
-1930-**

TÜRKİYE MODELİ

**Ereğli Kömür Havzası
çoklu yabancı yatırımcılarca
işletilmiş; ama sahibi padişah.**

**Fransız Emperyalizmi padişah
ile içiçe.**

**Söküp atılması kolay değil :
(1) Maden işletme hakkının
ellerinden alınması (1936)
(2) Deniz fenerlerinin yönetiminin
ellerinden alınması (1933)**

TÜRKİYE MODELİ

**Fransızlar,
Kurtuluş Savaşı'nın yoğun günlerinde
Zonguldak'ı işgal ederek
maden işletmelerini güvence
altına almak istiyor.
(8 Haziran 1920 - 21 Haziran 1921)**

**Türk ordusunun yetişemeyeceğini
düşünüyorlar, ama halk direnişi
ile karşılaşıyorlar ve
çekilmek zorunda kalıyorlar.**

TÜRKİYE MODELİ

TBMM'nin dikkatini çeken direniş, ilk sosyal politika düzenlemelerinin, gecikmeden Zonguldak'tan başlamasını sağlıyor :

(1) Zonguldak ve Ereğli Havza-i Fahmiyesinde Mevcut Kömür Tozlarının Amele Menafi-i Umumiyesine olarak Fürühtuna Dair Yasa (114 sayılı)

(2) Ereğli Havza-i Fahmiyesi Maden Amelesi'nin Hukukuna Müteallik Yasa (151 sayılı)

TÜRKİYE MODELİ

(1) Zonguldak ve Ereğli Havza-i
...Mevcut Kömür Tozlarının... Yasa
(1921 tarih ve 114 sayılı)

**Bu yasayla, çok kötü koşullar
altında yaşayan ve çalışan
yoğun bir işçi kitlesine
sosyal yardım kaynağı oluşturulmuştur.**

Üretim artığı olan ve işletmece
Terkedilen kömür tozları satılarak,
geliri işçilere yönlendirilecektir.

TÜRKİYE MODELİ

(2) **Ereğli** Havza-i Fahmiyesi
Maden Amelesi'nin ... Yasa
(**1921 tarih ve 151 sayılı**)

**Prof.Cahit Talas'a göre,
"ilk sınırlı kapsamlı
iş yasamız ve sosyal sigorta
uygulamamız""dır.**

**İşçi – işveren ilişkileri
düzenlenmiş;
emek sermayeye karşı
korunmuştur.**

TÜRKİYE MODELİ

(2) **Ereğli** Havza-i Fahmiyesi
Maden Amelesi'nin ... Yasa
(1921 tarih ve 151 sayılı)

*** İşverenler, hastalanan ve kazaya uğrayan işçileri ücretsiz tedavi ettirmeye; maden yakınında hastane açmaya ve doktor bulundurmaya zorunlu.**

*** İşverenler, iş kazasına uğrayan işçiye, ya da kaza ölümlü ise ailesine, tutarı yargı organlarınca belirlenecek tazminat ödeyecek.**

*** İşçiler için "İhtiyat ve teavün sandıkları" kurulacak.**

TÜRKİYE MODELİ

Zonguldak'ta Büyük Grev (1923)

TÜRKİYE MODELİ

Amele Birliği'nin Kurulması

**Özel bir yönetmelikle ve
"Güvence ve Dayanışma Sandıkları"nın
birleştirilmesiyle Amele Birliği
Kurulmuştur (1923).**

Gelir kaynakları :

- (1) İşçi ve işverenlerden, ücret üzerinden eşit oranda alınan primler,**
- (2) Bağışlar,**
- (3) İşçilerden kesilen ceza ve gündelikler,**
- (4) Maden şartnamesi gereği, işletmecilerin hükümete ödemeleri gereken paralar.**

TÜRKİYE MODELİ

Amele Birliği'nin Görevi :

- (1) Yaralanmış ve sakatlanmış üyelerine ve yakınlarına yardım,**
- (2) Hastalanan üye ve yakınlarına yardım,**
- (3) Üye ve yakınlarından muhtaç durumda olanlara yardım,**
- (4) Ölen üyelerin cenazelerinin kaldırılması**
- (5) Herhangi bir suretle işverenlerden ücretlerini alamayanlara borç vermek.**

TÜRKİYE MODELİ

* SOSYAL GÜVENLİĞİN
İLK AYIĞI :
(Yardımlaşma, Emeklilik)

SANDIKLARIN
YAYGINLAŞTIRILMASI

TÜRKİYE MODELİ

Emeklilik ve Yardımlaşma Sandıkları (1921-.)

- a) Güvence ve Dayanışma Sandıkları (1921)
- b) İmalatı Harbiye GD Sandığı (1926)
- c) İl Özel İdaresi Emeklilik Sandığı (1933)
- d) İstanbul Yerel Yönetimi Em. Sandığı (1933)
- e) Ankara Belediyesi Memurları Em. Sandığı (1933)
- f) DDY ve Limanlar İşletmesi Memur ve Çalışanları Emeklilik Sandığı (1934)
- g) Denizyolları ve Akay İşletmeleri, Fabrika ve Havuzlar İdareleri Memur ve Çalışanları Em.Kanunu (1937)
- h) Emlak ve Eytam Bank Memurları Em.Sand. (1938)
- i) Merkez Bankası Memurları Em.Sand. (1938)
- j) Devlet Hava Yolları Memur ve Çalışanları Em.Sand. (1938)
- k) Askeri Fab. Em. ve Yardım Sandığı (1939)
- l) Köy öğretmenleri ve Köy Sağlık Mem. Em.Sand. (1940)
- m) Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Belediyeler Bankası Memurları Em.Sand. (1941)

TÜRKİYE MODELİ'NİN İKİNCİ AYAĞI

GENEL SAĞLIĞI KORUMA YASASI (1930 / 1593)

- * Geciken İş Yasası dolayısıyla bazı hükümleri bu yasa kapsamına alındı.
- * Bazı hükümleri dışında güncelliğini koruyan ve değiştirilemeyen bir yasa.

TÜRKİYE MODELİ'NİN İKİNCİ AYAĞI

GENEL SAĞLIĞI KORUMA YASASI (1930 / 1593)

- * İşçi sağlığını, özellikle çocuklar ve analık halindeki kadınları koruyan hükümleri var.
- * Belirli sayıda işçi çalıştıran işverenlere, işçilerine hastalık, kaza ve analık hallerinde, sağlık yardımları yükümü getiren hükümleri var

GENEL SAĞLIĞI KORUMA YASASI (1930 / 1593)

* SOSYAL GÜVENLİĞİN İKİNCİ AYIĞI : SAĞLIK ve analık

Madde 180 :
İşyeri hekimi (50-.) ve
İşletme Hastanesi (500-.)

Madde 153 :
Doğum yardımı (ve bir hafta sağlık bakımı parasız)

Madde 177 :
Analık izni (3 hafta önce, 3 hafta sonra çalışamaz)
Emzirme izni (6 ay + günde iki kez yarım saat izin)

Türkiye'de Sosyal Sigortaların Oluşumu ve Gelişimi

SOSYAL SİGORTALARIN KURULMASI

Sigorta Kollarının Oluşma Süreci :

* İş Kaz. Mesl Has (1945)

* İhtiyarlık (1949)

* Hastalık, Analık (1950)

* Maluliyet, İhtiyarlık, Ölüm (1957)

* İşsizlik (1999)

Sigorta Kurumlarının Oluşma Süreci :

*** İşçi Sigortaları Kurumu (1945)**

*** Emekli Sandığı (1949)**

*** Bağ Kur (1972)**

*** Sosyal Güvenlik Kurumu (2005)**

*** İş Kur / İşsizlik (1946 / 1999)**

SOSYAL SİGORTA KURUMLARININ OLUŞMA SÜRECİ

İşçi Sigortaları Kurumu (1945)

Bağlı olduğu bakanlık : ÇSGB

Statüsü : Başlangıçta kamu iktisadi
kuruluşu, sonra Bakanlık ilgili kuruluşu

Kapsamı : Ücretliler

Genişleme : * sigorta kolları,

*** tarım, avukat**

SOSYAL SİGORTA KURUMLARININ OLUŞMA SÜRECİ

İşçi Sigortaları Kurumu (devam)

**Kapsadığı riskler : iş kaz-mes has,
has, analık, malullük, yaşlılık, ölüm.**

Yararlanma koşulu : Kayıt olmak.

Sistemin özelliği : Primli sistem

Katkıda bulunanlar : işçi, işveren

**Prim Tutarı : Sigorta kollarına göre
değişiklik gösterir.**

SOSYAL SİGORTALARIN KURULMASI

Emekli Sandığı (1949)

Bağlı olduğu bakanlık : Maliye

Statüsü : Başlangıçta kamu iktisadi

kuruluşu, sonra Bakanlık ilgili kuruluşu

Kapsamı: Kamu kesiminde daimi kadroda çalışanlar,

Genişleme : Bir çok kez

SOSYAL SİGORTALARIN KURULMASI

Emekli Sandığı (devam)

Kapsadığı riskler: Hastalık, malullük, yaşlılık, ölüm

Yararlanma koşulu : Kayıt olmak,

Sistemin özelliği : Primli sistem

Katkıda bulunanlar : Memurlar, işveren (devlet)

Prim Tutarı : İştirakçi keseneği,

Kurum karşılığı, Hazine katkısı.

SOSYAL SİGORTA KURUMLARININ OLUŞMA SÜRECİ

Bağ Kur (1972)

Bağlı olduğu bakanlık : ÇSGB

Statüsü : Başlangıçta kamu iktisadi

kuruluşu, sonra Bakanlık ilgili kuruluşu

Kapsamı : Bağımsız çalışanlar

Kapsam-dışı olanlar : 18 yaşından küçükler,
yabancı uyruklular, tarım işi yapanlar

Genişleme : Tarımda bağımsız çalışan

SOSYAL SİGORTA KURUMLARININ OLUŞMA SÜRECİ

Bağ Kur (devam)

Kapsadığı riskler : Hastalık, iş kaz-mes has,
malullük, yaşlılık,ölüm

Yararlanma koşulu : Edimlerini yerine getirmek,

Sistemin özelliği : Primli sistem

Katkıda bulunanlar : Kendisi

Prim Tutarı: Beyan edilen 12 gelir basamağından biri

SOSYAL SİGORTA KURUMLARININ OLUŞMA SÜRECİ

*İşsizlik / İş Kur

**İş ve İşçi Bulma Kurumu (Kuruluş): 1946
(sonra İş Kur 2003)**

İşsizlik Sigortası (Kuruluş) : 1999

Bağlı olduğu bakanlık : ÇSGB

Statüsü : Başlangıçta kamu iktisadi
kuruluşu, sonra Bakanlık ilgili kuruluşu

Kapsamı : Ücretliler

SOSYAL SİGORTA KURUMLARININ OLUŞMA SÜRECİ

*İşsizlik / İş Kur (devam)

Kapsadığı riskler : Sonra işsizlik

Yararlanma koşulu : Başvurmak

Sistemin özelliği : Primli sistem

Katkıda bulunanlar : Sigortalı, işveren, devlet

**Prim Tutarı : Sigortalı (%2), işveren (%3),
devlet (%2)**

SOSYAL SİGORTA KURUMLARININ OLUŞMA SÜRECİ

* Sosyal Güvenlik Kurumu (2005)

Bağlı olduğu bakanlık : ÇSGB

Statüsü : Bakanlık ilgili kuruluşu

Kapsamı : ücretliler, bağımsız çalışanlar,
memurlar, düşük gelirliler

SOSYAL SİGORTA KURUMLARININ OLUŞMA SÜRECİ

* Sosyal Güvenlik Kurumu (devam)

Kapsadığı riskler : iş kaz-mes has, analık, hastalık, malüliyet, yaşlılık, ölüm.

Yararlanma koşulu : Kayıt olmak, gelir testi

Sistemin özelliği : Primli sistem

Katkıda bulunanlar : Çalışan, işveren, devlet

Prim Tutarı : Kısa ve uzun vadeli,
Genel Sağlık Sigortası primi

SOSYAL SİGORTALARIN KURULMASI

Sosyal Sigortaların Kapsama Alanının Genişlemesi

*** 10-. İşçi**

**** Memur**

**** Esnaf Sanatkar**

**** Tarım**

***** Coğrafi**

(İstanbul'dan öteye ...)

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU'NUN YENİDEN YAPILANMASI

Yeniden Yapılanmada Guvernör Modeli Neden Seçilmeli? (1977)

- * **Yüksek kapasiteli hizmetleri, tüm gereksinimleri karşılayacak hız ve düzende yürütebilme özelliği,**
- * **Başkanlığa bağlı Genel Müdürlükler eliyle hizmetleri daha verimli yürütebilme olanağı,**
- * **İleride yük ağırlaştıkça yeni genel müdürlükler, müesseseler vb eliyle hizmette hız, düzen ve verimliliği koruma,**

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU'NUN YENİDEN YAPILANMASI

Yeniden Yapılanmada Guvernör Modeli Neden Seçilmeli? (devam)

- * Her genel müdürlük ve müessese müdürlüğünün kendi reorganizasyonu, kendi personel kariyer sistemini kurması (emektarlardan yararlanabilme),
- * Ülkenin sosyo-ekonomik gelişmesine katkıda bulunma özelliği,
- * Sosyal güvenlik hizmetlerine katkıda bulunma, düzenleme ve istikrara Kavuşturma özelliği,
- * Yatırımları en iyi şekilde değerlendirebilme özelliği.

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU'NUN YENİDEN YAPILANMASI

Yeniden Yapılanmada Governör Modeli'nde Yönetim Yapısı

Yönetim Kurulu

Genel Kurul

Governör'lük Katı

Genel Müdürlükler

Yönetim Komiteleri

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU'NUN YENİDEN YAPILANMASI

Guvernör Modeli'nde (1979)

Yönetim Kurulu'nun Bileşimi :

Yönetim Kurulu Başkanı (Guvernör)

Bir Genel Müdür (Görüşülen konuyla ilgili)

3 Üye (Hükümet Temsilcisi, Bakan önerisi)

2 Üye (işveren temsilcisi)

2 Üye (işçi temsilcisi)

1 Üye (Kurumdan aylık ya da gelir alan)

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU'NUN YENİDEN YAPILANMASI

Guvernör Modeli'nde Genel Müdürlükler

**1. SSK İşçi Meslenleri ve
Yapı İşleri Gn.Md.**

2. SSK Sağlık İşleri Gn.Md.,

3. SSK Sigorta İşleri Gn.Md.,

**4. SSK İşletmeler, İştirakler ve
Müesseseler Gn.Md.**

5. SSK Eğitim ve Sosyal İşler Gn.Md.

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU'NUN YENİDEN YAPILANMASI

Üretici SSK ve Yatırımlar

- * Müesseseler özerk, SSK yasası ve özel yasa hükümlerine bağlıdır.
- * Hala "Yatırımlar" başlığı altında, (Kurum gelirlerinden normal ve belli gereksinimler için serbest bulundurulması gerekenler dışında kalan)

Kurum gelirleri,

- a) %40'ı "devletin çıkardığı veya kefil olduğu tahvillere yatırılması" zorunlu
- b) % 15 "ortaklık veya şirketler kurmak vb" yoluyla işletme olanağı,
- c) % 25 sigortalılara ve Kurum personeline konut kredisi.

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU'NUN YENİDEN YAPILANMASI

Üretici SSK'nın Getirisi

Yapılacak her yatırım

- * **İşsizliği önleyecek,**
- * **Döviz tasarrufunu sağlayacak,**
- * **Vergi ve sigorta primi katkısında bulunacak**
- * **Gereksinimleri karşılayan mal ve hizmet üretiminde bulunacak,**
- * **SSK fonları yatırımla değerlendirilecek**
- * **Kurumun finansman garantisini sağlayacak.**

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU'NUN YENİDEN YAPILANMASI

ÜRETİCİ SSK Kavramı

* **SSK Hastaneleri, Eczaneleri
ve Meslek Hastalıkları Has.**

* **SSK İlaç Fabrikası**

* **SSK Tekstil Fabrikası**

* **SSK Tıp Kongreleri ve
Akademisi**

* **SSK Elektronik bakım onarım servisi.**

* **SSK/THK**

Hava Ambulansı işbirliği

(Sağlık Bak. Hızır 077 uygulaması 1985 ve
112 Acil Servis uygulaması 1994-2000)

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU'NUN YENİDEN YAPILANMASI

Önceki Yeniden Yapılanma Girişimleri

*** 1961 Sağ.Hizm.Sosy.**

***1964 / 506 s.k.**

*** 1972 Sağlık Hizmetlerinin
Reorganizasyonu**

*** 1972 / Bağ Kur**

*** 1974 / Zelenka Raporu**

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU'NUN ÖZELLEŞTİRİLMESİNİN ADIMLARI

SSK'nın Özelleştirilme Adımları :

1. Koruyucu hekimlik adımlarının SSK uygulamaları kapsamında görülmemesi dolayısıyla daha çok "para eden" tedavi hizmetlerinin üstlenilmesi ve böylece sermaye çevrelerinin iştahının kabartılması,

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU'NUN ÖZELLEŞTİRİLMESİNİN ADIMLARI

2. “Üretici SSK” kavramının

12 Eylül 1980 sonrası

gündemden çıkarılması,

3. Doktorların özel muayenehane

açabilmeleri : Bunun Kuruma getirdiği

yük, doktorların mesai bitmeden

muayenehanelerine kaçmalarıydı.

Ama asıl yük hastalaraydı; çünkü

doktorun muayenehanesine gidenlerin

işleri daha kolay yürüyordu.

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU'NUN ÖZELLEŞTİRİLMESİNİN ADIMLARI

4. İlaç, röntgen filmi, ameliyat donanımları vb sarf malzemelerinin özel sektörden alınmak zorunda kalınması,

5. 1977 yılında açılan SSK ilaç fabrikasının ürettiği ilaçların büyük oranda depolarda çürütülmesi yoluyla, "kendi ilacını üretme" formülünün sabote edilmesi,

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU'NUN ÖZELLEŞTİRİLMESİNİN ADIMLARI

**6. Yardımcı işlerde taşeron
kullanılması : Yemek, temizlik vb**

**7. Özellikle görüntüleme ve laboratuvar
işlerinde kendi olanaklarının
yetmemesi (ya da yetmediğı iddiası ile)
özel görüntüleme ve lab merkezlerine
hasta gönderilmesi.**

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU'NUN ÖZELLEŞTİRİLMESİNİN ADIMLARI

8. Özel hastanelerde yapılan işlemlerin de (acil olgularda öteden beri uygulanıyordu) ödenmesi,

9. SSK Hastanelerinin Sağlık Bakanlığı'na devri ve bunun uzantısı olarak SSK İlaç Fabrikası'nın kapatılması.

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU'NUN YENİDEN YAPILANMASI

Sonraki Yeniden Yapılanma Girişimleri

- * **ILO ve Av.Sağ.Kom.Rp. (1996)**
- * **616 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname (1999)**
- * **SSK Hastanelerinin devletleştirilmesi (2005),**
- * **5510 Sayılı SS-SGS Yasası (2005)**

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU'NUN YENİDEN YAPILANMASI

Sonraki Yeniden Yapılanma Girişimleri

* ILO Raporu'nda Seçenekler

1. Yeniden Yapılandırılmış Dağıtım Sistemi :

Varolan sistemin yeniden yapılandırılması.

2. Bireysel Tasarruf Hesapları Sistemi :

Yine zorunlu... Herkesin tasarrufu kendine ...

3. Çok Ayaklı Zorunlu Tasarruf Sistemi :

İlimli dağıtım, zorunlu bireysel emeklilik ...

4. Çok Ayaklı Gönüllü Tasarruf Sistemi :

İlimli dağıtım, gönüllü bireysel emeklilik ...

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU'NUN YENİDEN YAPILANMASI

Sonraki Yeniden Yapılanma Girişimleri

* **Avustralya Sağlık Komisyonu Raporu'nda Seçenekler :**

1. Uzun Vadede Sistemin Değiştirilmesi,

2. Kısa Vadede Geçiş Senaryosu

- > **3 Sos.Güv.Kur. Sisteminin sürdürülmesi,**
- > **SSK Sağlık Tesislerinin sürdürülmesi,**
- > **İşverenlerden prim toplamaya devam,**
- > **Kamu sübvansiyonu ile sağlık tesislerinde kullanıcı ücretlerinin düşürülmesi.**

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU'NUN YENİDEN YAPILANMASI

Sonraki Yeniden Yapılanma Girişimleri

* 616 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname (1999)

> SSK'da Başkanlık Dönemi

> Anayasa Mahkemesi'nin KHK Düzenini
İptali'ne karşın, çalışmaların
Sürdürülmesi,

> Bundan sonraki dönemin temelini
oluşturan yaklaşım

> İki genel müdürlük.

616 sayılı KHK (1999)

Başkanlık Modeli'nde (1999)

Yönetim Yapısı

Yönetim Kurulu

Genel Kurul

Başkanlık Katı

Genel Müdürlükler (Sağlık, Sigorta)

Sağlık İşletmeleri Yönetim Kurulu

616 sayılı KHK (1999)

616 sayılı KHK'da (1999)

Özelleştirme :

- * Merkezde iki yeni daire başkanlığı :
 - > Sağlık Tesisleri İşletmesi D.Bşk.
 - > Sağlık Hizmetleri Satınalma D.Bşk.
- * Yerelde Sağlık İşletmeleri Yön.

616 sayılı KHK (1999)

616 sayılı KHK'da (1999) Özelleştirme :

Sağlık Tesisleri İşletmesi D.Bşk.

Sağlık kuruluşlarında sunulan temizlik, güvenlik, beslenme, ısınma, çamaşırhane, haberleşme, ulaşım, sosyal hizmetler, halkla ilişkiler vb hizmetlerin organizasyonu ve yürütülmesini sağlamak, tıbbi atık yönetiminin organize edilmesi.

(Madde 35)

616 sayılı KHK (1999)

616 sayılı KHK'da (1999) Özelleştirme :

Sağlık Hizmetleri Satınalma Daire Başkanlığının Görevleri :

**Her türlü sağlık kuruluşları ile
kişilerden sağlık hizmeti satın
alınması ile ilgili yöntem ve ilkeleri
belirlemek, protokolleri hazırlamak
ve uygulamak,**

616 sayılı KHK (1999)

Sağlık Hizmetleri Satınalma

Daire Başkanlığının Görevleri (devam) :

Kamu kurum ve kuruluşlarından, sağlık hizmeti satın alınmasına ilişkin çalışmaları planlamak, protokolleri hazırlamak ve yürütmek; hizmet satın alınan kuruluşların hizmet üretimlerini, hazırlanan sözleşmeler çerçevesinde nitelik ve nicelik yönünden denetlemek.

616 sayılı KHK (1999)

Sağlık Hizmetleri Satınalma

Daire Başkanlığının Görevleri (devam) :

Kurumun sağlık hizmeti ile ilgili ücret tarifelerini hazırlamak ve uygulamak,

Kuruma bağlı sağlık müesseselerinde, sigortalı ve hak sahipleri dışındaki kişi ve kuruluşlara sağlık hizmeti verilmesi ile ilgili yöntem ve ilkeleri saptamak ve uygulamak.

(Madde 37)

616 sayılı KHK (1999)

Başkanlık Modeli'nde (1999)

Yönetim Kurulu'nun Bileşimi :

Yönetim Kurulu Başkanı

İki Genel Müdür

3 Üye (Hükümet Temsilcisi)

Biri Hazine Müsteşarının, diğeri ÇSGB önerisi

1 Üye (işveren temsilcisi)

1 Üye (işçi temsilcisi)

1 Üye (Kurumdan aylık alan)

616 sayılı KHK (1999)

616 sayılı KHK'da (1999)

Sağlık İşletmesi Yönetim Kurulu'nun

Bileşimi :

Mülki Amir

Belediye Başkanı

İşletme Müdürü

Başhekim

Teknik ve Destek Hizmet Md.

1 Üye (işveren temsilcisi)

-işv. Sendikası ve tic-san odası arasından seçimle-

1 Üye (işçi temsilcisi)

1 Üye (İşletmede çalışan personel tems.)

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU'NUN YENİDEN YAPILANMASI

Sonraki Yeniden Yapılanma Girişimleri

* SSK Hastanelerinin

Devletleştirilmesi (2005) :

Hizmet Sunan ile Finanse Edenin
Ayrılması Düşüncesi.

* 5510 Sayılı SS-SGS Yasası (2005) :

> Tüm Sos.Güv.Kurumlarının

Tek Çatı altında toplanması

Düşüncesi,

> Herkesin sağlığı, primli sistemde ...

Hazırlayan: Prof. Dr. A. Gürhan Fişek
1.0.0, 01.09.2015
Bu eser Creative Commons Atıf-Lisans Devam 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

ILO'nun 102. No.lu Sözleşmesi ve Onu İzleyen Gelişmeler

**SOSYAL GÜVENLİĞİN
EN AZ NORMLARI ile ilgili ILO
Sözleşmesi
(1952 tarih ve No.102)**

SOSYAL GÜVENLİĞİN EN AZ NORMLARI ile ilgili ILO Sözleşmesi (1952 tarih ve No.102)

Karşılana n dokuz risk :

- 1. İş kazalarıyla meslek hastalıkları**
- 2. Hastalık (tedavi giderlerinden ötürü)**
- 3. Hastalık (işgöremezlikten ötürü)**
- 4. Analık (gebelik)**
- 5. Maluliyet (sakatlık)**
- 6. Yaşlılık (emeklilik)**
- 7. Ölüm**
- 8. Aile yükleri**
- 9. İşsizlik.**

SOSYAL GÜVENLİĞİN EN AZ NORMLARI ile ilgili ILO Sözleşmesi (1952 tarih ve No.102)

**Ülkelerce
onaylanabilmesi için,
bu dokuz riskten altısının
karşılanması gerekir.**

SOSYAL GÜVENLİĞİN EN AZ NORMLARI ile ilgili ILO Sözleşmesi (1952 tarih ve No.102)

**Ülkelerin sosyal güvenlik
normları çeşitlilik gösterir.**

uzmanlar, sözleşmede bunları,

“en az” ve “en çok”

iki grupta toplamak ister.

SOSYAL GÜVENLİĞİN EN AZ NORMLARI ile ilgili ILO Sözleşmesi (1952 tarih ve No.102)

**Sözleşmenin özgün niteliği,
“en az” normlarda bile
ülkelere seçme hakkı
tanınmasıdır.**

**Bu ILO Sözleşmelerinde
bir ilktir.**

SOSYAL GÜVENLİĞİN EN AZ NORMLARI ile ilgili ILO Sözleşmesi (1952 tarih ve No.102)

**Ülkeler beş riskten
üçünü karşılamalıdır :**

- 1. İşsizlik**
- 2. Yaşlılık**
- 3. İş Kazalarıyla Mes.Has.**
- 4. Sakatlık**
- 5. Ölüm.**

SOSYAL GÜVENLİĞİN EN AZ NORMLARI ile ilgili ILO Sözleşmesi (1952 tarih ve No.102)

**Sözleşme, sosyal güvenlikten
yararlanacak kesimler
konusunda ülkelere
seçim hakkı tanımıştır :**

- 1. Risklerden korunan kesimin,
işçilerin en az %50'sini kapsamaması,**
- 2. Ya da nüfusun %20'sini
kapsamaması.**

SOSYAL GÜVENLİĞİN EN AZ NORMLARI ile ilgili ILO Sözleşmesi (1952 tarih ve No.102)

**Sosyal güvenlik ile sosyal politika
arasında bağ kuran hükümleri :**

**1. İlgililerin başvurabilecekleri
bir yargı mekanizmasının
Varlığı,**

**2. Sosyal güvenliğin yönetiminin
kural olarak
işçi-işveren temsilcilerine
bırakılması,**

SOSYAL GÜVENLİĞİN EN AZ NORMLARI ile ilgili ILO Sözleşmesi (1952 tarih ve No.102)

**1972 yılında kabul edilen
“Göçmen İşçilerin Sosyal Güvenliği”
konulu sözleşme,
bunu tamamlayıcıdır.**

**Eşitliğin sağlanmasını ve
yer değiştirme nedeniyle
hak kaybının önlenmesini
hedefler.**

**1990 yılında gözden
geçirilmiştir.**

Avrupa Konseyi Avrupa Sosyal Şartı (Torino, 1961)

* **Temel Sosyal Haklar**

(Çalışma Hakkı, iş sağlığı güvenliği,
örgütlenme hakkı, adil çalışma koşulları hakkı,

mesleki eğitim vb) **yanında**

sağlık, sosyal güvenlik

ve sosyal yardımlar yer alır.

* **Sosyal ilerlemenin bir aracıdır;**

Avrupa Konseyi Üyelerinin,

sos.güv. politikalarını etkiler.

Avrupa Konseyi Avrupa Sosyal Şartı (Torino, 1961)

12.Madde :

İşçilere, sosyal güvenliğin tam anlamıyla sağlanması için, bir sistem kurma veya varolanı koruma, en azında ILO No.102 sözleşmesini benimseme ve geliştirme.

13.Madde :

Herkese, sosyal ve tıbbi yardım hakkı. Yeterli kazanç ve kaynaktan yoksun olsa bile.

14.Madde :

Herkesin sosyal refah hizmetlerinden yararlanması.

AVRUPA BİRLİĞİ SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU

*** Yoğun “emek göçü”
sosyal güvenliğin**

**uluslararası boyut kazanmasına
yol açmıştır.**

*** AB, çalışanların desteğini
ve katılımını sağlamak için,
sosyal politikaya ve**

**bunun ayrılmaz parçası olan
sosyal güvenliğe
ağırlık verilmesini seçmiştir.**

AVRUPA BİRLİĞİ SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU TEMEL DAYANAKLAR

Roma Antlaşması (1957)

Göçmen İşçilerin Sorunlarına İlişkin
Avrupa Sözleşmesi'nin İlkeleri :

- 1. Sosyal sigorta yardımlarına hak kazanma ve bunları koruma, aylık ve ödeneklerin hesaplanması açısından değişik ulusal mevzuatlardaki kazanımların birleştirilmesi,**

AVRUPA BİRLİĞİ SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU TEMEL DAYANAKLAR

Roma Antlaşması (1957)

Göçmen İşçilerin Sorunlarına İlişkin
Avrupa Sözleşmesi'nin İlkeleri :

2. Yurttaşlık ögesinden

bağımsız olarak,

üye devletlerin topraklarında

oturan kişilere,

diğer ülkelerde kazandıkları

sosyal sigorta yardımlarının

verilmesinin sürdürülmesi,

AVRUPA BİRLİĞİ SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU TEMEL DAYANAKLAR

Roma Antlaşması (1957)

Göçmen İşçilerin Sorunlarına İlişkin
Avrupa Sözleşmesi'nin İlkeleri :

3. Ülkeler arası sıkı işbirliği.

AVRUPA BİRLİĞİ SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU TEMEL DAYANAKLAR

Roma Antlaşması'na dayalı Direktif :

**1 Temmuz 1982 tarih ve
1408/71 sayı**

Üye devletlerden
birinin mevzuatına göre
sigortalı niteliği kazanan işçilerle
bunların hak sahiplerine,
üye devletlerden birinin yurttaşı
olmaları koşuluyla uygulanacak.

AVRUPA BİRLİĞİ SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU TEMEL DAYANAKLAR

Maastricht ve Amsterdam Antlaşmaları

Eksiksiz sosyal koruma
sağlanır.

AVRUPA BİRLİĞİ SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU TEMEL DAYANAKLAR

Çalışanların Temel Sosyal Hakları Topluluk Şartı (1989)

**Kişiye, insan onuruna yaraşır
bir gelir düzeyi sağlamak;
gelir kaynakları ne olursa olsun;
üye ülkelede yasal oturma hakkına sahip
herkese sağlık hizmetlerinden
yararlanma hakkı vermek;
ekonomik ve sosyal bütünleşmeyi
kolaylaştırmak.**

AVRUPA BİRLİĞİ SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU TEMEL DAYANAKLAR

Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı (2000)

**Yasal olarak ikamet eden
ve dolaşan herkese koruma sağlanması,
sosyal dışlanma ve yoksullukla
mücadele için gerekenin yapılması.**

Ulusal Sağlık Politikası ve Toplum Hekimliği Yaklaşımı

Hazırlayan: Prof. Dr. A. Gürhan Fişek
Bu eser Creative Commons Atıfı-Lisans Devam 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

1.0.0, 01.09.2015

***Hastalık
Bakanlığı mı ?***

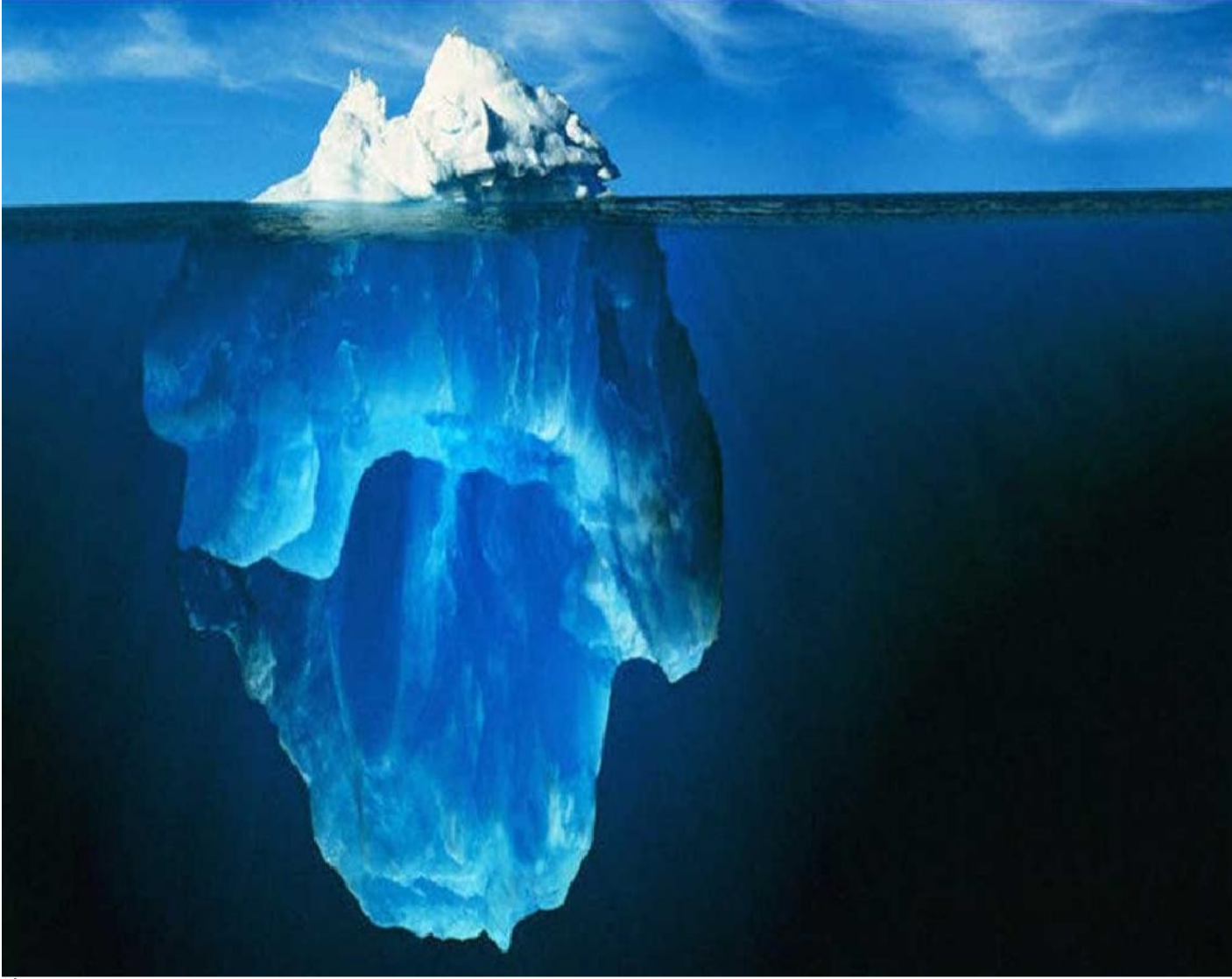
***Sağlık
Bakanlığı mı?***

SAĞLIK ALANINI BİR BUZDAĞINA BENZETEBİLİRİZ

SAĞLIK

Hazırlayan: Prof.
Bu eser Creative

Buzdağının tepesine doğru mu tırmanalım ?

SAĞLIK

**Sağlık,
bedensel, ruhsal ve
sosyal yönden iyilik
halidir.**

Halk Sağlığı (tanım) :

Örgütlü toplum çalışmaları sonunda,

1. evre sağlık koşullarını düzeltme

2. Bireylere sağlık bilgisi verme,

3. Bulaşıcı hastalıkları önleme,

4. Hastalıkların erken tanı ve

koruyucu tedavisini sağlama,

5. Her bireyin sağlığı sürdürecekle

yaşam düzeyini sağlayacak biçimde

geliştirerek yaşam uzatma,

6. Beden ve ruh sağlığı ile çalışma

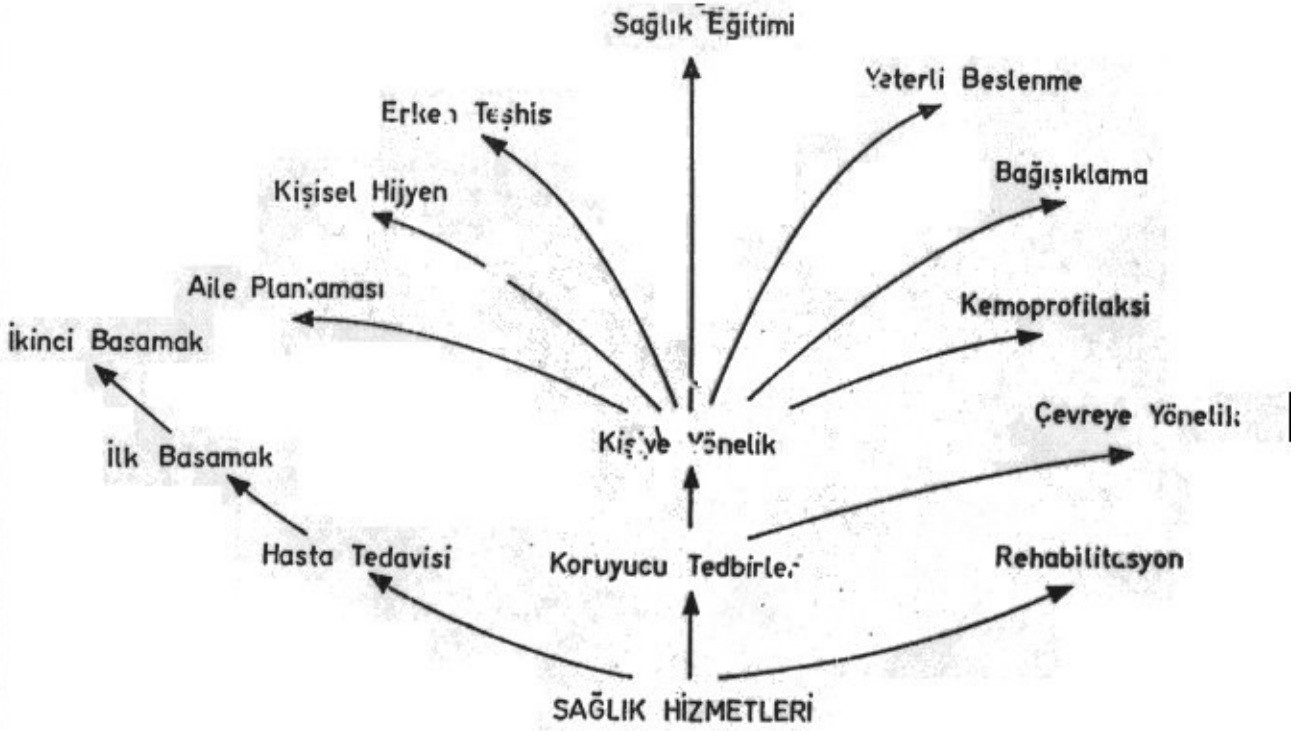
gücünün arttırma amacında olan bir

bilim ve sanattır.

1.0.0, 01.09.2015

Hazırlayan: Prof. Dr. A. Gürhan Fişek
Bu eser Creative Commons

Toplum hekimliği

eğitiminin amacı :

- * Sağlık personelinden oluşan bir ekiple
- * Toplum içinde koruyucu ve iyileştirici hekimliğin nasıl uygulanacağını,
- * Epidemiyolojik ve sosyal bilim yöntemlerini kullanarak toplumun sağlık sorunlarını ve bunların önemlilik derecelerinin nasıl saptanacağını,
- * Uygulamalardan alınan sonuçların nasıl değerlendirileceğini öğretmektir.

Sosyal Hekimlik :

Hekimlik ile toplum arasındaki ilişkileri inceleyen ve hekimlik hizmetlerinin toplum yararına geliştiren politikalardır.

Sosyal politika mozayığının bir parçasıdır.

Sosyal hekimlik kavramının Gelişimi :

- * İlk kez GUERİN tarafından ortaya atılmıştır (1848).**
- * Kavramın gelişmesinde en büyük pay GROTJAHN'ındır (1869-1931). Sosyal etkenlerin sağlık üzerindeki etkilerini incelediği ve "Sosyal Patoloji" adını verdiği bir kitabı vardır.**

Grotjahn'ın sosyal hekimlik ilkeleri -1 :

**** En önemli hastalıklar, bir
toplumda en çok öldüren,
en sık görülen
en çok sakat bırakan
hastalıklardır.***

Grotjahn'ın

sosyal hekimlik ilkeleri - 2 :

**** Bir kişinin veya toplumun sağlık düzeyini belirleyen, kişinin hastalanmasına veya ölümüne neden olan biyolojik ve fizik çevre etmenlerini oluşturan veya bunların etkisini koşullayan SOSYAL ve EKONOMİK etmenlerdir.***

Grotjahn'ın

sosyal hekimlik ilkeleri – 3 :

**** Bir kimsenin hasta oluşu,
yalnızca o kişinin sorunu
değildir. Kişinin hastalığı
ailesinden başlayarak bütün
toplumun sorunudur.***

**Hekimliğe yaklaşım
sosyalleştikçe,
biri ÇAĞDAŞ
diğeri GELENEKSEL
iki hekimlik anlayışı ortaya
çıkmiştir.**

HEKİMLİKTE GELENEKSEL VE TOPLUMSAL GÖRÜŞLERİN FARKLILIKLARI

KONULAR	TOPLUM HEKİMLİĞİ GÖRÜŞÜ	GELENEKSEL GÖRÜŞ
Hizmet Edilen Kişiyi Değerlendirme	Kişi fizik, biyolojik ve sosyal çevresi ile bir bütündür. O çevresinden soyutlanamaz.	Kişi, hastane veya muayenehaneye gelen ve hastalığını tedavi ettirmek isteyen bir insandır.
Hizmet Sunma	Sağlık hizmetini herkese götürmek	Hastane veya muayenehaneye başvuranlara hizmet etmek
Hizmet Edilen Kişi	Kişiye hem sağlıklı hem de hasta iken hizmet etmek	Kişiye hasta iken hizmet etmek
Hizmetin kapsamı	Koruma, tedavi ve rehabilitasyon	Tedavi ve rehabilitasyon
Hastalıklardan korunma	Öncelik alır	Özel hallerde ve sınırlı uygulama
Hastalıkların nedeni	Biyolojik ve sosyal nedenler	Yalnız biyolojik neden
Kaynak tahsisinde öncelik	Sınırlı olan kaynakları en çok görülen, öldüren ve sakat bırakan hastalıklardan kişileri koruma ve hastaları tedavi	Teşhis ve tedavisi zor hastalıkların tedavisi için çok nitelikli kişiler yetiştirmek en yüksek standartta teknoloji sağlamak
Teşhis ve tedavi hizmeti	Gerekiyorsa, çok görülen ve öldüren hastalıkların teşhis ve tedavisi hizmetini özel eğitim görmüş ve hekim olmayan sağlık personeline yaptırmak	Hastalık teşhis ve tedavisinin yalnız hekimlere hasredilmesi
Örgütlenme	Çeşitli meslek mensuplarının oluşturduğu küçük ekiplerin birbirini tamamladığı ve desteklediği ülke çapında bir ekip hizmeti	Tek bir hekimin hizmeti olabilir. Ekip kavramı, genellikle hastane duvarlarını aşmaz.
Toplumsal kavram ve planlama	Toplumdaki sağlıkla ilgili olayları sürekli ve objektif olarak gözlemek ve bu gözlemlere dayalı, sosyo-ekonomik kalkınmanın bir parçası olan bir plan çerçevesinde hizmetleri geliştirme	Yoktur

Ülkemizde sağlık politikalarında egemen yaklaşım

**1920-1945 Halk sağlığı
1961-1965 Sosyal hekimlik
olmuştur.**

**Dünyada sosyal hekimlik
örnekleri çoktur. Bunu
belgeleyen
ALMA ATA Bildirgesi
olmuştur (1978).**

**ALMA ATA BİLDİRGESİ'nin en
temel hedefi : 2000 Yılında
HERKESE SAĞLIK
olmuştur.**

**DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜ
TEMEL SAĞLIK HİZMETLERİ
ULUSLARARASI KONFERANSI
ALMA ATA BİLDİRGESİ'nin en
temel hedefi : 2000 Yılında
HERKESE SAĞLIK
olmuştur.**

ALMA ATA BİLDİRGESİ

*** Sağlık, yalnızca hastalığın ve sakatlığın olmayışı hali değil, bedensel ruhsal ve sosyal yönden iyilik halidir.**

*** Sağlık, temel insan haklarından biridir.**

*** Sağlığın olabilen en yüksek düzeyde tutulması amacının gerçekleştirilmesinde, sağlık sektörüne ek olarak, ekonomik ve sosyal sektörlerin çabası gerekir.**

ALMA ATA BİLDİRGESİ

*** Sağlık hizmetlerindeki eşitsizliğin ve dengesizliğin giderilmesi konusunda, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasında bir uçurum vardır.**

Bu da uluslararası bir soruna yol açmaktadır.

*** İnsanların sağlığının korunması ve geliştirilmesi, ekonomik ve sosyal kalkınmanın sürdürülmesi, daha iyi bir yaşam düzeyinin elde edilmesi ve barış için vazgeçilmezdir.**

ALMA ATA BİLDİRGESİ

*** Tüm insanların, hem bireysel ve hem de toplum olarak kendi sağlık hizmetlerinin planlanma ve yürütülmesine katılmaları, hem hakları ve hem de görevleridir.**

*** Temel sağlık hizmeti, bir ülkenin, ekonomik koşullarının ve sosyo-kültürel özelliklerinin yansımasıdır.**

Aynı zamanda toplumun sağlık konusundaki birikimini gösterir.

ALMA ATA BİLDİRGESİ

*** Temel sağlık hizmetleri,
koruyucu, geliştirici, tedavi edici
ve esenlendirici hizmetleri sunar
ve toplum içindeki ana sorunları
belirler.**

*** Bütün bu hizmetlerin
bütünleştirilmiş, sürekli, geniş
kapsamlı, gelişme gösteren
bir sistem kurulmalıdır.**

ALMA ATA BİLDİRGESİ

*** Yerelde, denetim ve dayanışma içinde bir ekip çalışması gerçekleştirilmelidir.**

*** Tüm hizmetlere halkın katılımı önemlidir.**

*** Ulusal ve yerel kaynakların hareket geçirilmesinin sağlanmalıdır.**

**1966-2005 arası
adım adım
sağlık hizmetlerinin
ticarileşmesi
sağlanmıştır.**

**2005 sonrası SS-GSS yasası
ile son darbe
vurulmuştur.**

Nüfusbilim ile Sosyal Güvenlik Arasındaki Köprü

NÜFUSBİLİM

(Demografi = Halkbilim)

Kişilerin coğrafi dağılımını

- * Zaman boyutu içinde**
- * Niceliksel ve niteliksel yönden**

inceleyen ve nüfusun

- * Sayısını**
- * Dağılımını**
- * Niteliklerini etkileyen etmenleri**

araştıran bilim dalıdır.

NÜFUSBİLİM

Çok bilimli bir konudur :

- * Tıp**
- * Biyoloji**
- * Ekonomi**
- * Sosyoloji**
- * Nüfus dinamiği.**

NÜFUS DİNAMIĞI :

**Nüfusun nerede, ne için,
nasıl, ne yönde ve
ne ölçüde değişeceğini ve
bu değişimin nasıl
kontrol edilebileceğini kapsar.**

**Temelinde nüfus hareketlerini
kontrol etme düşüncesi
yatar.**

NÜFUS HAREKETLERİ

Nüfusun zaman boyutu

İçinde değişmesini

Etkileyen 3 temel değişken:

*** Doğum**

*** Ölüm**

*** Göç**

NÜFUSUN NİTELİKLERİ :

- * Yaşanan yerleşme yeri,
- * Yaş
- * Cins
- * Medeni durum
- * Eğitim
- * Meslek ve Yapılan İş
- * Gelir
- * Yerlilik
- * Dil
- * Din.

Nüfus Hareketleri : Doğum

Doğurganlığı Etkileyen Psiko Sosyal Kültürel Ve Ekonomik Ögeler:

*** Evlenme yaşı**

*** Cinsel ilişkinin zamanı**

*** Çocuk istemeyen kadınların
başvuruğu yöntemler**

*** Diğerleri**

Nüfus Hareketleri : Doğum

Doğum hızını etkileyen etmenlere ilişkin görüşler :

- * **Çocuğun maliyeti ve yararı**
- * **Kadının toplum içindeki Statüsü ve ekonomik bağımsızlığı**

DOĞUM

Doğurganlığı Etkileyen Psiko Sosyal Kültürel Ekonomik DİĞER Ögeler:

- * Yerleşme yeri
- * Kadın ve erkeğin eğitim düzeyi
- * Kocanın mesleği
- * Gelir
- * Din
- * Kadının çalışma yaşamına girmesi
- * Ana-babanın sosyal güvencesinin yüksekliği
- * Çocuk ölüm sıklığınının düşüklüğü
- * Erkek çocuğa sahip olma isteği
- * Kadın ve erkek tarafından gebeliğe sunulan rol

ÖLÜM

**Çağlar boyu ölüm hızlarının
çok yüksek oluşunun
3 temel nedeni :**

- 1. Beslenme yetersizliği,**
- 2. Salgınlar**
- 3. Şiddet olayları.**

ÖLÜM

Ölüm hızlarını etkileyen Etmenler :

1. Beslenme yetersizlikleri

- * **Besin yetersizliği**
- * **Kıtlıklar**

M.Ö.108-M.S.1855 arası Çin'de 1828 olgu

M.S.11-19 yy arasında Avrupa'da 450 olgu

Bölgeseldir.

İletişimin ve tarımın gelişmesiyle aşılmıştır.

- * **Kronik beslenme bozukl.**

Ölüm hızlarını etkileyen Etmenler :

2.Salgınlar

(Veba, sıtma, kolera, çiçek, tifüs, sarı humma)

- * 1444 yılında Asya, Afrika ve Avrupa'da
25 milyon ölüm
- * 17-18. yy Avrupa : Marsilya halkının %44'ü ve
Toulon halkının % 53'ü vebadan öldü.
- * Roma İmparatorluğu'nun ve bir çok Anadolu
Devletinin yıkılışında sıtma salgın rol oynadı.

ÖLÜM

Ölüm hızlarını etkileyen Etmeler :

3. Şiddet Olayları

- * Savaşlar
- * Kırımlar
- * Terör
- * Gelenek ve görenekler.

ÖLÜM

Ölüm hızlarını etkileyen Etmenler :

4. Sosyo ekonomik etmenler

(Nüfus özelliklerine göre oluşturulan
gruplarda, “ölüm hızları” farklılıkları
incelenir)

ÖLÜM

BEKLENEN YAŞAM SÜRESİ

Yenidoğan veya belirli bir yaşa gelen kişinin, daha ne kadar yaşamasının beklendiğini verir.

Yaşa özel doğum hızlarından hesaplanır.

ÖLÜM

Ortalama Yaşam Süresi

- * Neandental İnsan **40-50 yaş 9 kişi.**
- * Eski Mısır'da **23 yıl**
- * Eski Yunan'da **41 yıl**
- * 13-17 yy Avrupa'sında **20-40 yıl**
- * 18 yy Avrupa'sında **35-45 yıl**
- * 20 yy sonu **kadın 75+ erkek 68+**

GÖÇ

Göç Nedenleri :

Ekonomik

(iş olanağı, doğal kaynakların varlığı)

Sosyal

(Eğitim, sağlık, daha iyi yaşam)

Siyasal

(Savaş, mübadele, zorunlu)

Doğal nedenler

(Erozyon, kuraklık, heyelan, deprem)

GÖÇ

Göç Sınıflandırılması :

Oluşum nedeni

(gönüllü, zorunlu)

Süre

(Mevsimlik-geçici, sürekli)

Uzaklık

(iç, dış)

Yerleşim yeri özelliği

(Kırdan kente, kentten-kıra,

kırdan kıra, kentten-kente)

Nüfus Verileri

Neden Yararlıdır - 1

Sayılarla ifade edemediğiniz
Olgular, görüşleriniz,
Bir anlam taşımaz.
(Ryle)

Nüfus Verileri Neden Yararlıdır - 2

Bir ulusun ekonomik yönden çağdaşlaşmasının, gelişmesinin ne denli hızlı olduğunu saptamak istiyorsanız, sanayi ve hizmet sektörlerinde çalışan nüfusun dağılımına bakınız.

Bir toplumun yaşam düzeyi konusunda bilgi istiyorsanız, beklenen yaşam sürelerine bakınız.

Bir ulusun kültür düzeyini bilmek istiyorsanız, Kişilerin okulda kaçınıcı sınıfa kadar okumuş oldukları size bir fikir verebilir.

(Organski)

Nüfus Verileri Nasıl Toplanır ?

1. Nüfus sayımları

2. Nüfus kayıt sistemleri

a) Yaşamsal verilerin kaydı

b) Sürekli kayıt sistemi

3. Örneklem seçilen

deneklerle anket

Nüfus Verileri Nasıl Toplanır ?

1. Nüfus sayımları

2. Nüfus kayıt sistemleri

a) Yaşamsal verilerin kaydı

b) Sürekli kayıt sistemi

3. Örneklem seçilen

deneklerle anket

Nüfus Hareketlerinin Ölçütleri :

Kaba doğum hızı

Genel doğurganlık hızı

Toplam doğurganlık hızı

(En değerli doğum ölçütü)

Bebek ölüm hızı

(En değerli sağlık hizmet başarı ölçütü)

Beklenen yaşam süresi

İçe-göç ve dışa-göç hızı

Hazırlayan: Prof. Dr. A. Gürhan Fişek
Bu eser Creative Commons Atıf-Lisans Devam 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

Sakatlarn Sosyal Güvenliği

TOPLUMUN % 12'sini SAKATLAR OLUŞTURMAKTADIR.

Hazırlayan: Prof. Dr. A. Gürhan Fişek
Bu eser Creative Commons Atıntı-LisansDevam 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.
1.0.0, 01.09.2015

İŞLEVLERE GÖRE 5 ÇEŞİT SAKATLIK:

- 1. Ortopedik,**
- 2.İşitme,**
- 3. Görme,**
- 4. Fizyolojik,**
- 5. Mental .**

AĞIRLIĞINA GÖRE 3 ÇEŞİT SAKATLIK:

- 1. YETERSİZLİK (Impairment)**
- 2. MALULİYET (Disability)**
- 3. ENGELLİLİK (Handicapped)**

AĞIRLIĞINA GÖRE 3 ÇEŞİT SAKATLIK (devam):

1. YETERSİZLİK (Impairment)

**Psikolojik, fizyolojik veya anatomik
yapı ve işlevlerdeki
herhangi bir anormallik ve kayıptır.**

AĞIRLIĞINA GÖRE 3 ÇEŞİT SAKATLIK (devam):

2. MALULİYET (Disability)

Yetersizlik sonucu,

insanlar için olağan sayılan faaliyetleri

ya da davranışları yapmada

kısıtlılık taşıma hali.

AĞIRLIĞINA GÖRE 3 ÇEŞİT SAKATLIK (devam):

3. ENGELLİLİK (Handicapped)

**Yetersizlik ve maluliyet sonucu,
kişinin toplumsal rolünün gereklerini
yerine getirememesi veya
kısıtlı olarak meydana getirmesi halidir.**

*(Bunda yaş, cinsiyet, sosyal ve
kültürel etmenler de rol oynar)*

Sakatlık Kaynakları :

1. DOĞUŞTAN

2. SONRADAN OLMA

*** Hastalık**

*** Kaza**

SAKATLIKLARIN ÖNLENMESİ :

1. AŞAMA KORUMA :

**Yetersizliklerin önlenmesi aşamasıdır.
İşyerlerinde ve toplumda,
kaza ve hastalıkların önüne geçilmesi
için yapılan tüm çalışmaları kapsar.**

SAKATLIKLARIN ÖNLENMESİ :

2. AŞAMA KORUMA

**Eğer yetmezlik ortaya çıkmışsa, ilk adım,
bunun uzun süreli işgöremezliğe
yol açmasının önüne geçilmesidir.
Bu da yetersizliklerin erken tanı
ve tedavisiyle olur.**

SAKATLIKLARIN ÖNLENMESİ :

3. AŞAMA KORUMA

İşgöremezliğe yol açmış olguların,
tüm olanaklardan yararlanılarak, bireyin,
engelli duruma düşmesinin önüne geçilmesi
veya engelleyici etkilerinin azaltılmasıdır.

SAKATLARIN ESENLENDİRİLMESİ :

Yitirilen bir kısım bedensel ve ruhsal yeteneğin, tıbbi, mesleki, ruhsal ve sosyal yönlerden yardım edilerek bireye yeniden kazandırılması ve geri kalan yetilerinin geliştirilerek, bireyi topluma yararlı duruma getirmektir.

İkiye ayrılır :

1. Tıbbi esenlendirme (rehabilitasyon)
2. Mesleki esenlendirme (rehabilitasyon)

(Rıdvan Ege)

SOSYALLEŐME VE ÇALIŞMA

Bir işte çalışma, bireyin
özgüven ve saygı duygusunu
geliŐtirmekte ; ona bir değer
yaratmanın övüncünü vermekte ;
topluma olan bağlılık duygusunu
güçlendirmektedir. (Nusret Ekin)

SOSYALLEŐME VE ÇALIŞMA

Varlığı ve kiŐiliđini geliŐtirmesi,
bireyin çalışmasına bağlıdır.

İŞ,

- * Vücutun canlılığını yeniden kazanmasına;
- * Yetersiz fiziksel yetilerin restore edilmesine,
- * Eksikleri giderici ustalıkların geliŐtirilmesine,
- * Tüm sağlık ve çalışma yetisinin gelişmesine

yardımcı olur.

(Ryabochkin)

SOSYALLEŐME VE ÇALIŞMA

ENGELLER :

- * Sakat kişiye karşı ayırımıcı tutum,
- * Sakat kiŐiden gelen ayırımıcı tutum,
- * İŞ istemede zorluklar,
- * Engelli kişinin hareket yeteneği,
- * İŞsizlik oranı
- * En az ücretlerin yapısı
- * Teknolojik gelişme düzeyi
- * AŞırı koruyucu tutum
- * Sendikaların tutumu
- * Kamuoyunun tutumu
- * Özel eğitim merkezlerinin yetersizliği.

SOSYALLEŐME VE ÇALIŞMA

TARTIŐMA KONULARI .

1. Çok yönlü esenlendirme çalışmaları, tıbbi esenlendirme süresini azaltır.
2. Tam istihdamın saėlanmıŐ olması gerekli.
3. Özürlülerin işe yerleŐtirilmeleri ve üretici konuma geçirilmeleri, ekonomi üzerindeki yüklerini azaltır.
4. Eğitim sektörünün geleiŐmesi üzerinde etki yapar (Mesleki, insan ilişkileri, destek personeli vb)
5. Özürlülerin alıŐtırılması, iŐletmenin üretkenliğini azaltabilir.
6. Bakım hizmetlerini yürüten personel, iş piyasasından çekilir.

SOSYALLEŐME VE ÇALIŞMA

SAKATLARIN İŞE YERLEŞTİRİLMESİ

1. Özürlü alıŐtırmanın Koruma Yöntemi Olarak Benimsenmesi,

* Bazı ölkeler, özürlü alıŐtırma konusunda aktif bir tavır benimsemiŐ olmalarına ek olarak, sosyal yaşamı kolaylaŐtırıcı önlemlerle bunu desteklerler.

* Ölkemizde özürlülerin çalışma yaşamında korunması benimsenmiŐse de, uygulama yetersizdir.

SOSYALLEŐME VE ÇALIŞMA

SAKATLARIN İŞE YERLEŞTİRİLMESİ

2. Özürlülerin İŞe Yerleőtirme ve İŞe Uyumlarını Gözetme :

* Mesleki esenlendirmeyi izler.

* İŞe yerleőtirme çabasının kapsamı :
İŞ geliştirme, iş isteme,
özürlüler için elverişli ve açık bulunan
iş alanlarının öğrenilmesi, iş mühendisliği,
işe yerleőtirme ve izleme aŐamaları.

(W.M.Usdane)

SOSYALLEŐME VE ÇALIŞMA

SAKATLARIN İŞE YERLEŞTİRİLMESİ

3. Özürlülerin Yerleőtirildikleri İŞlerin ve İŐyerlerinin eŐitleri:

- * Özürlü olmayan bireylerle birarada çalıŐılan işyerleri,
- * Korumalı işyerleri,
- * Ev işleri.

İş Kazaları ile Meslek Hastalıkları

Hazırlayan: Prof. Dr. A. Gürhan Fişek
Bu eser Creative Commons Atıf-Lisans Devam 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.
1.0.0, 01.09.2015

SEÇ

Madde 13
İş kazasının tanımı
(ÖGELERİ) :

**a) Sigortalının işyerinde
bulunduğu sırada,**

SEÇ

İş kazasının tanımı :

b) İşveren tarafından yürütölmekte olan iş nedeniyle + sigortalının kendi adına ve hesabına bağımsız çalışıyorsa yürötmekte olduğu iş nedeniyle,

SEÇ

İş kazasının tanımı :

c) Bir işverene bağlı olarak çalışan sigortalının, görevli olarak işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle, asıl işini yapmaksızın geçen zamanda,

SEÇ

İş kazasının tanımı :

**d) Emziren kadın sigortalının,
İş mevzuatı gereğince
çocuğuna süt vermek için
ayrılan zamanlarda,**

SEÇ

İş kazasının tanımı :

**e) Sigortalının, işverence,
sağlanan bir taşıtla, işin yapıldığı
yere gidiş gelişi sırasında,**

SEÇ

İş kazasının tanımı :

**... meydana gelen ve sigortalıyı
hemen ya da sonradan
bedenen ya da ruhen engelli
hale getiren olaydır.**

***İş kazası olarak bildirildiği halde,
hemen ya da sonradan,
denetim elemanlarının incelemelerinde,
kabul edilmeyebilir.***

SEÇ

Madde 47

Vazife Malüllüğünün tanımı :

(4/c)... sigortalılarının görevlerini yaptıkları sırada veya görevlerin dışında yönetimce görevlendirildikleri herhangi bir kamu yönetimine ait başka işleri yaparken, bu işlerden veya kurumlarının çıkarlarını korumak amacıyla bir iş yaparken ya da yönetimce sağlanan bir taşıtla gidiş gelişi ve işten dönüşü sırasında veya işyerinde meydana gelen kazadan ötürü ...

SEÇ

Vazife Malüllüğünün Sayılmadığı Haller :

- a) Keyif verici içki ve her çeşit maddeler kullanmaktan,
- b) Kanun, tüzük ve emir dışında hareket etmiş olmaktan,
- c) Yasak fiilleri yapmaktan,
- d) İntihara teşebbüsten,
- e) Her ne suretle olursa olsun kendisine veya başkasına çıkar sağlama veya zarar verme amacından ötürü ...

SEÇ

Madde 14

Meslek Hastalığı tanımı :

Sigortalının çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal engellilik halleridir.

SGK Sağlık Kurulu'nun onayı zorunlu.

SEÇ

Madde 15

Hastalık ve Analık hali tanımı :

**... İş kazası ve meslek hastalığı
dışında kalan ve işgöremezliğe
neden olan rahatsızlıklardır.**

SEÇ

**İş kazası,
meslek hastalıkları,
hastalık ve analık hali**

KISA VADELİ

**sigorta kolları olarak
anılır.**

SEÇ

SS-GSS

Madde 13-14

**İş Sağlığı Güvenliği
Yasası ile ilişkisi ...**

SEÇ

İş kazaları ile meslek hastalıkları tümü ile önlenabilir.

***(Kaçamak nokta : İşveren
sorumluluğunun saptanmasında
kaçınılmazlık ilkesi dikkate
alınır -madde 21-)***

SEÇ

Fiilî hizmet süresi zammı

***MADDE 40 ...bu işyerlerinde
ve işlerde geçen çalışma sürelerinin
her 360 günü için karşılarında
gösterilen gün sayıları, fiilî hizmet
süresi zammı olarak eklenir.***

Örnek :

<i><u>Kapsamdaki İşler/İşyerleri</u></i>	<i><u>Kapsamdaki Sigortalılar</u></i>	<i><u>Eklenecek Gün Sayısı</u></i>
<i>Kurşun ve Arsenik İşleri</i>	<i>Kurşun üretilen Galenit, serüzit, anglezit gibi cevherlerin çıkarıldığı maden ocakları</i>	<i>60</i>

SEÇ

İş kazaları ile meslek hastalıkları tümü ile önlenabilir.

***(Kaçamak nokta : İşveren
sorumluluğunun saptanmasında
kaçınılmazlık ilkesi dikkate
alınır -madde 21-)***

SEÇ

SS-GSS

Madde 13-14

Kurumun Özsavunma

Mekanizmaları ile ilişkisi ...

KURUMUN ÖZSAVUNMA MEKANİZMALARI

İşverenin ve 3.Kişinin Sorumluluğu (Madde 21)

**İSİG mevzuatına aykırı
hareketten meydana
gelmişse ...**

işverene ödetilir (RÜCU).

*(... kamu görevlileri, er ve erbaşlar ile
kamu idareleri tarafından görevlendirilen
diğer kişilerin vazifeleri gereği olarak
fiiller sonucu meydana gelmişse,
kuruma ve ilgililere RÜCU edilmez).*

KURUMUN ÖZSAVUNMA MEKANİZMALARI

**İşverence, zamanında
bildirilmezse ... (Madde 21)**

**geçici işgöremezlik
ödeneği işverenden alınır.**

KURUMUN ÖZSAVUNMA MEKANİZMALARI

Hekimin bildirdiği önlem ve önerilere uymayarak, tedavi süresinin uzaması veya İşgöremezliğin artmasına yol açarsa :

- (a) Ağır kusuru olanlar üçte bir**
 - (b) .. olmayanlar dörtte bir**
- eksik ödeme (Madde 22).**

KURUMUN ÖZSAVUNMA MEKANİZMALARI

Hekimin bildirdiği önlem ve önerilere uymayarak, tedavi süresinin uzaması veya İşgöremezliğin artmasına yol açarsa :

Kasdi hareketi olan ya da tedaviyi reddeden sigortalıdan yarısı eksiltilir (Madde 22).

KURUMUN ÖZSAVUNMA MEKANİZMALARI

**İşbaşı kağıdı almadan çalışana,
çalıştığı süre kadar
eksik ödeme (Madde 22).**

SEÇ

İş Kazası-Meslek Hastalığı İstatistikleri (sayı) :

İş kazası = 191.389

Meslek hastalığı = 371

Geçici işgöremezlik = 191.389

(Kaza günü çalışanlar 79.122)

Sürekli işgöremezlik = 1.660

Ölüm = 1.360

SEÇ

İş Kazalarının Maliyeti :

a) Geçici işgöremezlik

b) Daimi işgöremezlik

(Her olgu için 7500 gün)

c) Ölüm

(Her olgu için 7500 gün).

Bu değer ortalama günlük

İşçi ücreti ile çarpılır.

SEÇ

Maliyet :

Geçici İşgöremezlik süresi = **2.357.505**

Sürekli Tam İşgöremez için yitirilen süre = **3.336.100**

Ölenler için yitirilen süre = **10.920.800**

TOPLAM=16.614.405

Bir işçinin günlük ortalama kazancı = **57,69**

Maliyet = **958.485.024,45**

SEÇ

İş Kazalarının Maliyeti :

a) Geçici işgöremezlik

b) Daimi işgöremezlik

(Her olgu için 7500 gün)

c) Ölüm

(Her olgu için 7500 gün).

Bu değer ortalama günlük

İşçi ücreti ile çarpılır.

SEÇ

İş Kazalarının Görünür – Görünmez Maliyetleri.

SEÇ

İş Kazalarının Vicdanlardaki Maliyeti.

Hazırlayan: Prof. Dr. A. Gürhan Fişek
Bu eser Creative Commons Atıf-LisansDevam 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

SOSYAL GÜVENLİĞİN CİNSİYETİ

SOSYAL GÜVENLİĞİN CİNSİYETİ

SOSYAL GÜVENLİĞİN Çalışma Eksenli Oluşu

**çalışmayan kadınları
bakmakla yükümlü
konuma düşürüyor.**

SOSYAL GÜVENLİĞİN CİNSİYETİ

Çalışmayan kadınlar
bakmakla yükümlü
konuma düşürüyor.

İSTİSNA :
İşverenin ücretsiz
çalışan eşi

(çalışıyor ama ücretsiz; kadının adı yok)

SOSYAL GÜVENLİĞİN CİNSİYETİ

Kadınlar

Önce babaları

Sonra kocaları

Daha sonra gerekirse

Yine babaları

tarafından bakılmaktadır.

SOSYAL GÜVENLİĞİN CİNSİYETİ

Bakmakla Yükümlü Olanlar :

- * Geliri elde eden
- * Nimetin dağıtımında söz hakkı olan.

SOSYAL GÜVENLİĞİN CİNSİYETİ

Bakmakla Yükümlü Olunanlar :

Çocuklar

Kadınlar

Sakatlar

Ana - babalar

SOSYAL GÜVENLİĞİN CİNSİYETİ

**Sosyal sigortalının bakmakla
yükümlü olduğu kişi
kavramının genişletilmesi,
bireyin bağımsız olarak
varolmasını güçleştirmektedir.**

SOSYAL GÜVENLİĞİN CİNSİYETİ

**Toplumsal rollerin
cinsiyetlere göre dağılımı,
işlerin dağılımından, eğitime
kadar bir çok
sosyal olguyu etkilemektedir.**

(sorumluluklar, ikincillik, aşırı himayecilik)

SOSYAL GÜVENLİĞİN CİNSİYETİ

Erkek çocuk, örgün öğretim yaşamındaki başarısına göre en çok 25 yaşına kadar babası tarafından bakılabilir.

Kız çocuk ise, tüm yaşam boyu.

Demek ki,

- Okuması önemslenmemekte,
- Çalışması önemslenmemekte.

SOSYAL GÜVENLİĞİN CİNSİYETİ

Kızların erken yaşta çalıştırılmasında altın bilezik hedefi

SOSYAL GÜVENLİĞİN CİNSİYETİ

Sosyal güvenliğin ERKEK egemen oluşunun diğer kanıtları :

Tarımda aile reisliği

SOSYAL GÜVENLİĞİN CİNSİYETİ

Tarımda aile reisliği

*** 22.11.2001 tarih 4721 sayılı
Türk Medeni Kanunu
aile reisi kavramını kaldırmıştır.**

*** Tarımda uygulama sürünce,
17.04.2007 tarihli Anayasa Mahkemesi
Kararı ile kesinlikle bitirilmiştir.**

*** Bu kez aile reisi diye adlandırılmayan
erkekler işveren olarak adlandırılmıştır.**

Kadın onun ücretsiz çalışan eşi ...

SOSYAL GÜVENLİĞİN CİNSİYETİ

Nüfus yasalarının ERKEK egemen Yaklaşımı :

Soyadı yasası
İmam nikahı

Nesebi gayri sahih

(soyu belli olmayan, evlilik dışı doğan
çocuk anlamına da gelen sıfat)

SOSYAL GÜVENLİĞİN CİNSİYETİ

Toplumsal (Gelenek göreneklerin) ERKEK egemen Yaklaşımı

- * Aile yaşantısındaki rol
- * İş yaşantısındaki rol
- * Karı-kocanın çalışması

halinde kariyer hesaplaşması

(Çift kariyerli aile)

SOSYAL GÜVENLİĞİN CİNSİYETİ

Kadın İşsizliği

(Toplam = 1.200.081) :

a) Yaşa göre

(ortanca = 30-34 yaş = % 37,2)

(erkek 30-34 yaş = % 39,1)

b) Öğrenim durumuna göre

(önlisans üstü = 324.383 = %50)

(erkek ön lisans üstü = % 17,5)

SOSYAL GÜVENLİĞİN CİNSİYETİ

SGK EMEKLİLİK YAŞI :

ERKEK = 60

KADIN = 58

SOSYAL GÜVENLİĞİN CİNSİYETİ

Kadınların Çalışmasının Önündeki Engeller :

- * Toplumsal engeller,
- * Kimlik bilinci yetersiz,
- * Eğitiminin yetersizliği,
- * Teknolojik yetersizlikler,
- * İstihdama katılım oranı düşük
- * Yönetimde temsiliyet eksikliği,
 - * Örgütsüzlük,
- * Tam istihdamın olmayışı,
- * Çocuk sayısı özendirilmesi.

SOSYAL GÜVENLİĞİN CİNSİYETİ

EYLEM ÖNERİSİ :

*** Kadın eğitim görmeli örgütlenmeli ve çalışmalı.**

*** Sosyal güvenlik çalışma eksenli değil, birey eksenli olmalı.**

*** Tam istihdam olmalı.**

*** Planlı gebelikler desteklenmeli.**

SOSYAL GÜVENLİĞİN FİNANSMANI

Hazırlayan: Prof. Dr. A. Gürhan Fişek
Bu eser Creative Commons Atıf-Lisans Devam 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

1.0.0, 01.09.2015

SOSYAL GÜVENLİĞİN FİNANSMANI

Sosyal Güvenlik Sistemi (Ana Akım) :

1. AKIM

- * **Sosyal güvenlik bir toplum sorunudur. Dolayısıyla kişinin sosyal güvenliğini sağlamak devlete düşer.**
- * **Devlet bu görevi üstlenecekse, kaynak VERGİ'lerdir.**

2. AKIM

- * **Sosyal Güvenlik her şeyden önce kişiye ve kişisel sorumluluk bilincine dayanır.**
- * **Bu görevi devletten önce kişi üstlenir. Kaynak PRİM'lerdir.**

SOSYAL GÜVENLİĞİN FİNANSMANI

FİNANSMAN YÖNTEMLERİ

1. VERGİLER

2. VERGİ + PRİM

3. PRİM

a) Tek prim yöntemi

b) Çok prim yöntemi

SOSYAL GÜVENLİĞİN FİNANSMANI

FİNANSMAN İÇİN BENİMSENEN SİSTEMLER

A) Primsiz Sistem

A.1. Devletçe Bakılma

A.2. Sosyal Yardımlar

ve Sosyal Hizmetler,

B) Primli Sistem

SOSYAL GÜVENLİĞİN FİNANSMANI

Sosyal Güvenliğin Finansmanında Karşılaşılan Sorunlar :

- 1. Mali ilişkiler kaynaklı** (Aktüerya sorunları)
- 2. Ekonomik ve sosyal kaynaklı**
(fiyatlar, ücretler, ulusal bütçe vb)
- 3. Sosyal güvenlik yükünü
taşıyacak kesimden kaynaklı**
- 4. Siyasal kaynaklı.**

SOSYAL GÜVENLİĞİN FİNANSMANI

**Sosyal Güvenliğin Sağlanmasında,
Sorumlunun Seçimi ile İlgili Sorunlar :**

- A) Finansmana İşçi Katılımı,**
- B) Finansmana İşveren Katılımı,**
- C) Finansmana Devlet Katılımı.**

SOSYAL GÜVENLİĞİN FİNANSMANI

**Sosyal Güvenliğin Sağlanmasında,
Sorumlunun Seçimi ile İlgili Sorunlar :**

A) FİNANSMANA İŞÇİ KATILIMI

*** Kişisel sorumluluk,**

*** Kişisel biriktirimler, onun yerini
alması düşünülen bu havuza
aktarılmalıdır.**

SOSYAL GÜVENLİĞİN FİNANSMANI

**Sosyal Güvenliğin Sağlanmasında,
Sorumlunun Seçimi ile İlgili Gerekçeler :**

B) FİNANSMANA İŞVEREN KATILIMI

- * Tek başına işçi primlerinin böyle bir sistemi yaşatmaya yetmemesi,**
- * İşçinin sosyal güvenliğinin sağlanmasının, işverenin ekonomik faaliyeti ile yakından ilgili olması,**
- * İşverenin, işçinin karşılaşılabileceği risklerden bazılarında belirli bir sorumluluğu olması,**
- * Bir işletme varolan donanımını (insan sermayesi) amorti etmek ve korumak zorundadır.**

SOSYAL GÜVENLİĞİN FİNANSMANI

**Sosyal Güvenliğin Sağlanmasında,
Sorumlunun Seçimi ile İlgili Gerekçeler
(devam) :**

B) FİNANSMANA İŞVEREN KATILIMI

- * Üretimde emek başlıca etken, bundan kar sağlayan da işverendir.**
- * Sosyal güvenlik dolaylı bir ödeme olup, ücretin bir yanıdır.**
- * Eğer ekonomik konjonktür elveriyorsa, İşveren tüm bu maliyetlerini tüketicisine Yansıtabilir.**

SOSYAL GÜVENLİĞİN FİNANSMANI

**Sosyal Güvenliğin Sağlanmasında,
Sorumlunun Seçimi ile İlgili Gerekçe:**

C) FİNANSMANA DEVLET KATILIMI

- * Bu sistem kurulmadan önce,
devlet sosyal yardımlarla,
yurttaşlarına el uzatmaya çalışıyordu.**
- * Sınıflar arasında bir dayanışma ya da
servetin geniş kitlelere dağıtılması
olarak görülmelidir.**
- * Devlet katkısı, sosyal güvenlik
harcamalarının dağıtımının daha
adil olmasına yol açar.**

SOSYAL GÜVENLİĞİN FİNANSMANI

**Sosyal Güvenliğin Sağlanmasında,
Sorumlunun Seçimi ile İlgili Gerekçe
(devam) :**

C) FİNANSMANA DEVLET KATILIMI

- * Prim oransal olduğu için, düşük gelirlileri daha zorlar. Devlet vergi gelirleriyle bunu dengeler. Sosyal adaleti sağlar.**
- * Devlet katılması, prim eşliğini daha kabul edilebilir bir düzeyde tutar; tahsilatı kolaylaştırır; adaleti sağlar; ekonomik açıdan haklı kılar.**
- * Primlerin ulusal ekonomi için istenmeyen düzeylere çıkmasını önler.**
- * Sağlık yardımları yaparak, güvencenin boyutlarını genişletir.**

SOSYAL GÜVENLİĞİN FİNANSMANI

Sosyal Güvenliğin Sağlanmasında, Yükün Dağılımı ile İlgili Seçenekler:

1. Kuşağın Kendi İçinde (Dağıtım)

1.a. Tam Dağıtım

1.b. Yumuşak Dağıtım

2. Kuşaklar Arasında (Biriktirim)

2.a. Kişisel Biriktirim

2.b. Toplum Biriktirim

SOSYAL GÜVENLİĞİN FİNANSMANI

Sosyal Güvenlik Fonlarının

Yatırım İlkeleri :

1. Güvenlik,

2. Verim

3. Akışkanlık

4. Fonların ekonomik ve

sosyal gelişme için

kullanılması

KİMLİK

A) PRİMLİ SİSTEM

Sosyal Sigorta Primi :

Yasanın, sigortalıya güvence sağladığı sosyal risklerden birinin gerçekleşmesi halinde, yapılacak sigorta yardımları ile kurum yönetim giderleri karşılığı olarak, sigortalı ve işvereninden, sigortalının kazancının belli bir yüzdesi üzerinden alınan para ...

SOSYAL GÜVENLİĞİN FİNANSMANI

ESKİDEN PRİMLER (1946-2006)

İş kaz-mes has ... :

- * **%1,5-7 arasında 12 dilime bölünür.**
- * **İşveren tarafından ödenir.**
- * **“Tehlike prim ve derecesi”ne göre,
% 0,2 azaltılıp, arttırılabilir.**

Hastalık ... :

- * **Sigortalının prime esas kazancının
% 11'i (%5 sigortalı payı, %6 işv payı)**
- * **Çıraklar için % 4 (%2 işv payı, %2 dev)**

SOSYAL GÜVENLİĞİN FİNANSMANI

ESKİDEN PRİMLER (1946-2006)

Analık ... :

- * Sigortalının prime esas kazancının %1
- * İşveren tarafından ödenir.
- * Her sigortalıdan alınır.

Maluliyet, Yaşlılık ve Ölüm ... :

- * Sigortalının prime esas kazancının % 20
- * (%9'u sigortalı, % 11'i işv)
- * Maden ve "ağır, yıpratıcı ve zehirleyici

iş listesinde yeralanlar için bu oran %22

(+%2 prim işv tarafından ödenir

Getirisi örn. Kaynak işlerinden

90 gün fiili hizmet)

SOSYAL GÜVENLİĞİN FİNANSMANI

ESKİDEN PRİMLER (1946-2006)

Toplam Prim :

İşçi = %14

İşveren = % 20+

Çırak = %2+2

Sosyal Güvenlik Destek Primi :

*** Kazancının %24 (%18 işv, %6 sig)**

*** İş kaz-mes has sig yararlanır.**

SOSYAL GÜVENLİĞİN FİNANSMANI

YENİ PRİMLER (2006 - .)

*** Kısa Vadeli Sig.: %2**

(%0,5 artırılıp azaltılabilir; işv öder)

*** Uzun Vadeli Sig. : %20**

(%9 sig. %11 işv)

*** GSS Primi : %12,5**

(%5 sig, %7,5 işv)

*** Fiili hizmet eklenecek işler için :**

60 gün karşılığı %1

90 gün karşılığı %1,5

180 gün karşılığı %3 (işv öder)

*** İşsizlik Primi : % 3**

(%1 sig, %2 işv)

SOSYAL GÜVENLİĞİN FİNANSMANI

YENİ PRİMLER (2006 - .)

Toplam Prim : %37,5

İşçi = %15

İşveren = % 22,5+

Çıracak = %3+3

*** Sosyal Güvenlik Destek Primi
(%30 + kısa vade %2)**

*** Çıracaklar için Kısa Vadeli + GSS : %6
(%1 kısa vad., %5 GSS)**

*** Kursiyerler için ... : %13,5
(%1 kısa vad., %12,5 GSS)**

ŞİLİ MODELİ

SOSYAL GÜVENLİK

REFORMU

Hazırlayan: Prof. Dr. A. Gürhan Fişek
Bu eser Creative Commons Atıf-Lisans Devam 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

1.0.0, 01.09.2015

ŞİLİ'de SOS.GÜV. SİSTEMİ KİLOMETRE TAŞLARI

1924

Yeniden dağıtım modeli ile
bağımsız sigorta kuruluşları eliyle
emeklilik, meslek hastalığı,
maluliyet ve ölüm

1938

Koruyucu sağlık sigortası eklendi.

1952-3

Ulusal sağlık sistemi oluşturuldu.
Analık ve işsizlik sigortası eklendi.

1968

Eksikleriyle Güney Amerika'nın
en etkin kamusal sağlık sistemi.

1974

Özelleştirme dönemi.

ŞİLİ MODELİ'nde Sağlık 1974 SONRASI

- * Askeri darbeye Salvador Allende devrildi.**
- * Özelleştirmenin ilk hedefi olarak sağlık hizmetleri seçildi.**
- * Doktorlar hedef seçildi ve sürüldüler.
Sağlıkta bütçe tasarrufları başladı :
1974'de % 17 kısıtlama
1975'de % 22 kısıtlama.**
- * Özel sektörün payı 1974-76 arası % 22 arttı.**

ŞİLİ MODELİ'nde Sağlık 1974 SONRASI

1979-81 Döneminde Yeniden Yapılanma :

**Kamusal Sağlık Sistemi kaynaştırılarak,
işlevlerine ayrıştırıldı :**

*** Politika belirleme işlevi
(Sağlık Bakanlığı)**

*** Hizmet sunma işlevi
(SNS+SERMENA = SNSS**

Ulusal Sağlık Hizmetleri Sistemi)

*** Finans işlevi (FONASA = Ulusal
Sağlık Fonu).**

ŞİLİ MODELİ'nde Sağlık 1979

Hizmet sunma işlevi

(SNS+SERMENA = SNSS

Ulusal Sağlık Hizmetleri Sistemi)

* Birincil Sağlık Hizmeti

Yerel Yönetimlere devredildi.

* Ulusal Sağlık Hizm bölgelere

ayrıldı ve özerkleştirildi.

* Katkı payı uygulaması başladı

(Özel sektöre gidenler için daha yüksek katkı)

ŞİLİ MODELİ'nde Sağlık 1979

Finans işlevi **(FONASA = Ulusal Sağlık Fonu).**

Geliri : * Primler

*** Tedavi katkıları**

*** Devlet katkısı.**

**Gideri : Parça başı SNSS'ye yapılan
Ödeme**

Ayrıksı durum: Prim ödemeyen

toplumun en yoksul kesimleri.

ŞİLİ MODELİ'nde Sağlık 1981

**Özelleştirme (İSAPRE =
Özel Sağlık Sigortası İşletmeleri).**

*** Birey primini İSAPRE'ye yatırabilir.**

*** Kendi hastanelerini kurarak ya da
özel hastanelerden hizmet satın
alarak hizmet verir.**

*** Katkı payı = % 25 (Devlet, kamu
kuruluşlarındaki katkı payının bunun
üzerine çıkarınca kaymalar başladı.)**

*** Müşterileri arasında ayırım
yapabiliyordu. Sözleşme yapmama
hakları vardı (Önce kadın, yaşlı ve
kronik hastaları dışladılar. Sonra
denetimlerle bu uygulama engellendi).**

ŞİLİ MODELİ'nde EMEKLİLİK KİLOMETRE TAŞLARI

1924-5

Bir yıl arayla tüm topluma yöneldi.

1952

- * Başarısızlıklar nedeniyle sistemde reforma gidildi.**
- * Bağımsız çalışanlar zorunlu sigorta kapsamına alındı.**
- * Biriktirme sisteminde, dağıtım sistemine geçildi.**

1970

- * Bir süreç içinde, çok sayıdaki kurum, azaltılmaya çalışıldı.**

ŞİLİ MODELİ'nde EMEKLİLİK KİLOMETRE TAŞLARI 1974

* Öncüleri

1970'de Chicago İktisatçılarının Önerileri :

- 1) Bireyler kendi emekliliklerinden birinci derecede sorumlu olmalı,**
- 2) Emeklilik primleri, özel fon yönetimlerine devredilmeli,**
- 3) Emeklilik fonları kullanılarak sermaye piyasası geliştirilmeli.**

* Askeri darbe sonrası uygulamalar ...

- 1) Emeklilik sistemi, bütünüyle özel sigorta fonu işletmecilerine bırakıldı.**
- 2) Üyelerin, bireysel hesapları var.**
- 3) Devletin bazı güvenceleri ve denetimi söz konusu**

ŞİLİ MODELİ'nde EMEKLİLİK KİLOMETRE TAŞLARI

1980

- 1) Emekli maaşları düşürüldü.**
- 2) Primler yükseltildi.**
- 3) Emeklilik yaşı kadınlarda 60, erkeklerde 65'e yükseltildi.**
- 4) Bireysel hesap uygulamasıyla Emekli olamamak ya da düşük**

ŞİLİ MODELİ'nde EMEKLİLİK KİLOMETRE TAŞLARI

1980 (devam)

* Özel Sigorta Fonu İşletmeciliği (AFP)

Görevleri :

1- Prim toplamak,

2- Fon yönetimi hizmeti vermek
(sınırlamalar var),

3- Emekli aylıklarını ödemek,

4- Kayıt tutmak,

5- Maluliyet+ölüm sigortası yapmak

6- Üyelere ve devlete bilgi vermek,

7- Üyelerin ve denetçilerin soru ve
isteklerini yanıtlamak.

ŞİLİ MODELİ'nde EMEKLİLİK KİLOMETRE TAŞLARI

1980 (devam)

- * **Üyelerin, bireysel hesapları var.**
- * **Emeklilik sigorta primi = %10**
Malullük ve ölüm sig.primi = %3
Üyeler isterlerse bunun üzerine çıkabilirler.
- * **AFP'ler çok sayıdadır. Üye birinden ötekine geçebilir. Ancak 5-9 aylık bir önel süresi var.**
- * **İş kazası meslek hastalıkları sigorta primi işveren tarafından ödenmektedir.**

ŞİLİ MODELİ'nde EMEKLİLİK KİLOMETRE TAŞLARI

1980 (devam)

Devlet Katkısı :

1) En Düşük Emeklilik Aylığının Sağlanması:

Emeklilik yaşına gelen üyeler, eğer AFP'lerden "en düşük emeklilik aylığı"nı sağlayacak prim yatıramamışlarsa, 20 yıl prim yatırmış olma koşuluyla devlet katkısından yararlanırlar.

ŞİLİ MODELİ'nde EMEKLİLİK KİLOMETRE TAŞLARI

1980 (devam)

Devlet Katkısı :

2) Sosyal Yardım Geliri :

Yararlananlar :

- * Hiçbir aylağa hak kazanamamış ve 65 yaş üstünde olanlar,
- * Hiç prim ödememiş olan bireyler,
- * Bir süre prim ödese de emekli olma koşulunu sağlayamamış olan bireyler,
- * Malullük aylığına hak kazanamamış ve 18 yaş üstünde olan sakatlar.

ŞİLİ MODELİ

SONUÇ :

Recep Kapar şöyle değerlendiriyor :

“Şili modeli, rasyonel bir çıkış çabasından çok, ideolojik bir tepkinin ürünü ve neo-liberal toplumsal hayalin yaşama geçirilmesi çabası olarak görülmelidir. Bu özellikleri ile sosyal güvenlik reformu sayılamaz.”

SOSYAL HİZMETİN TÜRKİYE'DEKİ TARİHÇESİ

Hazırlayan: Prof. Dr. A. Gürhan Fişek

Bu eser Creative Commons Atıf-Lisans Devam 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

1.0.0, 01.09.2015

TÜRKİYE'DE SOSYAL HİZMETLER MODELLERİ

Hazırlayan: Prof. Dr. A. Gürhan Fişek
Bu eser Creative Commons Atıf-LisansDevam 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

1.0.0, 01.09.2015

SOSYAL HİZMET MODELLERİ

Tanım :

Kişi ve ailelerin kendi bünye ve çevre şartlarından doğan veya kontrolleri dışında oluşan, maddi, manevi sosyal yoksunlukların giderilmesine ve ihtiyaçlarının Karşılmasına, sosyal sorunlarının önlenmesine ve çözümlenmesine yardımcı olunmasını ve hayat standartlarının iyileştirilmesi ve yükseltilmesini amaçlayan sistemli ve programlı hizmetler bütünüdür

(2822 s.k.)

SOSYAL HİZMET MODELLERİ

**Türkiye Deneyimi dört model
ortaya koymuştur :**

**1. Kamu Destekli Yurttaş
Örgütü Deneyimi,**

**2. Sosyal Hekimlik Uygulamaları ile
Bütünleşik Olarak Sunulması,**

**3. ÇSGB Şemsiyesi Altında
Sosyal Güvenlik Uygulamaları ile
Bütünleşik Olarak Sunulması,**

**4. Ayrı Ayrı ve Bağımsız
Olarak Sunulması.**

**KAMU DESTEKLİ
YURTTAŞ ÖRGÜTÜ**

ÇOCUK ESİRGEME KURUMU (1921-1982)

**Yalnızca kimsesiz çocukların
bakımını üstlenmekle yetinmemiş;
çocuk haklarının yaşama geçirilmesi için
çocuk parklarından, kreşlere ve
süt dağıtımına kadar
somut projeler uygulamıştır.**

KAMU DESTEKLİ YURTTAŞ ÖRGÜTÜ

YARDIMSEVENLER DERNEĞİ (1928 - .)

- * **Himaye-i Etfal Yoksul Kadın Yardım Derneği**
- * **Fuat Umay'ın önerisi, Fitnat Çakmak'ın başkanlığıyla kuruldu.**

- * **Çalışma konuları :**
 - (a) **Kadınlar için iş evleri,**
 - (b) **Kütüphaneler ve dersaneler açılması,**
 - (c) **Kadınların parasız muayenesi,**
 - (d) **Doğumların yaptırılması için ebe temini,**
 - (e) **Kadınların işe yerleştirilmesi,**
 - (f) **Çalışan annelerin çocuklarına yuvada bakılması.**

KAMU DESTEKLİ YURTTAŞ ÖRGÜTÜ

HALKEVLERİ (1932 - 1951)

Çalışma Konuları :

- * Halk dersaneleri aracılığıyla okuma yazma seferberliği,
- * Sanat kültür etkinlikleriyle toplumsal aydınlanma yenilenme,
- * Yayıncılığın halka inmesi,
- * Sistemden bağımsız düşünebilme ve bilimi kılavuz edinme,
- * Giyim kuşamdan halkın günlük yaşantısına kadar toplumsal dayanışma.

SOSYAL HEKİMLİK UYGULAMALARI İLE BÜTÜNLEŞİK SUNUM

SAĞLIK VE SOSYAL YARDIM BAKANLIĞI (1959-1982)

Sosyal Hizmetler Enstitüsü kuruldu.

Görevleri (R.G.: 22.06.1959 / 10233):

**(a) Yoksulluğun nedenleri ve bunlara
sunulacak sosyal hizmetin biçim ve
çeşidini araştırmak;**

**(b) Bireylerin sosyal uyumsuzluklarını
gidererek toplum kalkınmasına**

yönlendirmek,

SOSYAL HEKİMLİK UYGULAMALARI İLE BÜTÜNLEŞİK SUNUM

Sosyal Hizmetler Enstitüsü'nün Görevleri (R.G.: 22.06.1959 / 10233):

(ç) Çocukların bakılmasına, korunmasına ve yetiştirilmesine ilişkin sosyal hizmet programları yapmak ve ilgili kamu kuruluşlarıyla hayır derneklerine bildirmek,

d) Çocukların, gençlerin ve yetişkinlerin, sağlık bakımı, tedavi ve korunmalarıyla ilgili olan sosyal, psikolojik, pedagojik, ekonomik konulara aile bilgisi ve görüşlerini ilgili makam, kuruluş ve işletmelere bildirmek,

SOSYAL HEKİMLİK UYGULAMALARI İLE BÜTÜNLEŞİK SUNUM

Sosyal Hizmetler Enstitüsü'nün Görevleri (R.G.: 22.06.1959 / 10233):

(e) Kamu ve özel rehabilitasyon kurumlarının çalışma programlarını hazırlamak, işbirliklerini sağlamak, denetlemek,

(f) Hayır ve yardım derneklerinin sosyal hizmet alanındaki çalışmaları arasında eşgüdüm sağlamak, işbirliklerini ve uyumlu çalışmayı sağlamak, bütçelerinin verimli kullanılması için görüş bildirmek,

SOSYAL HEKİMLİK UYGULAMALARI İLE BÜTÜNLEŞİK SUNUM

Sosyal Hizmetler Enstitüsü'nün Görevleri (R.G.: 22.06.1959 / 10233):

**(g) Ülkemizde ve yabancı ülkelerde,
sosyal hizmet alanında mevzuatın
incelenmesi, bilgi toplamak, araştırma
yapmak yoluyla ülkemizde
sosyal hizmet mevzuatı hazırlanmasının
dayanaklarını oluşturmak.**

SOSYAL HEKİMLİK UYGULAMALARI İLE BÜTÜNLEŞİK SUNUM

**224 sayılı Sağlık Hizmetlerinin
Sosyalleştirilmesi Yasası,
23.maddesi ile toplum katılımını,
toplum kalkınmasını ve halk eğitimini
öngörmüştür. Yine bu Yasa ile
öngörülen Sosyalleştirme Genel Kurulları
iki kez toplanarak bu vurguları
yinelemiştir.**

SOSYAL HİZMET MODELLERİ

BAĞIMSIZ SOSYAL HİZMET :

**Kamu yönetimi içinde yer alıp da,
tüm sosyal politika uygulayıcılarından
bağımsız kalmak, ancak
12 Eylül mantığı ile mümkün olabilirdi.**

**Aynı dönemde hükümet-dışı olsa da,
Çocuk Esirgeme Kurumu devletleştirildi.
Yeni bir devlet kurumu SEHÇK yaratıldı.
Başbakanlığa bağlı ve kendi başına
buyruktu.**

**Ama uluslararası kuruluşların reçetelerinden
bağımsız değildi. SEHÇK ve SYDV bu
reçetelerin uygulandığı kurumlar oldu.**

ÇALIŞMA POLİTİKALARI İLE BÜTÜNLEŞİK SUNUM

SOSYAL HİZMETLERİN ÇSGB'YE BAĞLANMASI (2002-3)

- * Sosyal hizmetleri, çalışma mevzuatı ile bütünleştirme düşüncesiyle bir yasa taslağı hazırlandı.
- * Sosyal hizmetlerin ve sosyal yardımların amacını şöyle tanımlıyordu :
“Evrensel insan hakları ve sosyal adalet anlayışı doğrultusunda, insan kaynaklarının geliştirilmesi ve korunması, yaşam kalitesinin artırılması, insanın refah ve mutluluğunun ve toplumsal kalkınmanın sağlanmasında etkili bir işlev yerine getirmektir.”

ÇALIŞMA POLİTİKALARI İLE BÜTÜNLEŞİK SUNUM

Sosyal hizmetler ve sosyal yardımların tek çatı altında toplanması, yardım sağlanacak kişilerin saptanmasında kolaylık sağlar.

Bunun için yasa taslağı, “Yaşam Düzeyini Tespit Komisyonu” öngörmüştür (Asgari ücret tespit komisyonu ile aynı çatı altında olması bir avantajdır).

Görevi, yoksullara yapılacak sosyal yardımlarla ilgili minimum yaşam düzeyini her yıl, her bölge ve her il için belirlemektir.

ÇALIŞMA POLİTİKALARI İLE BÜTÜNLEŞİK SUNUM

**Bu yasa taslağı, kendisinden
öncekilerden farklı olarak
“muhtaçlık” yerine,
“İhtiyaç öncelikleri ve
ihtiyaç derecesi” kavramlarını
getirmektedir.**

**Uygulamada, kişinin en kısa zamanda
kendi kendine yeter hale getirilmesi
hedeflenmektedir. (iş Kur ile aynı
çatı altında olması avantajdır)**

Hazırlayan: Prof. Dr. A. Gürhan Fişek
Bu eser Creative Commons Atıfı-LisansDevam 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

SOSYAL YARDIMLAR

SOSYAL YARDIM

Tanım :

Toplumun kendi ellerinde olmayan nedenlerle yoksul ve muhtaç duruma düşen bireylerine ve dar gelirlilere, insanlık onuruna yaraşır asgari bir hayat düzeyi sağlama amacıyla devlet bütçesinden yardım yapılmasıdır.

SOSYAL YARDIM

Tanım (ILO) :

**Vergi gelirlerinden karşılanan,
asgari ihtiyaç standartlarına uygun,
yeterli miktarda olup, kanunen
küçük gelire sahip kimselere yarar
sağlayan hizmet ve programlardır.**

SOSYAL YARDIM

Tanım - 2003 :

Sosyal yardım, yerel ölçüler içinde, minimum düzeyde dahi kendisini ve bakmakla yükümlü olduğu kişileri geçindirme olanağından yoksun kalmış, bireylere, muhtaçlık tespitine göre ve kontrolüne dayalı olarak yapılan ve onları kendi kendilerine yeterli hale getirmek amacını taşıyan, aynı-nakdi nitelikteki geçici veya süreli, sistemli ve düzenli karşılıksız yardımlardır.

SOSYAL YARDIM

Sosyal Yardımların Başlıca Özellikleri :

- 1. Toplumsal beklentiyi karşılması**
(Sosyal güvenlik sisteminin boşluklarını doldurması)
- 2. Primsiz olmaları**
- 3. Zorunlu katılma ilkesine dayanmaz**
- 4. Karşılıksız olmaları**
- 5. Muhtaçlık temelinde olması**
(Nüfusun en düşük gelirli %6 kesimi, ihtiyacı olan, yoksul öğrenci, dar gelirli)
- 6. Geçici veya süreli olması.**

SOSYAL YARDIM

2003 ÖNCESİ SOSYAL YARDIMLAR

(2002 yılında 1,4 milyar TL)

- * **Ülkeye hizmeti geçmiş yurttaşları korumaya yönelik yardımlar**
- * 4109 s.k. Gerek savaş ve gerekse barışta, 45 günden fazla askerlik yapanların, eş ve kardeşlerinin bakacak kimseleri yoksa, askerlik süresince yardım,
- * 1005 s.k. İstiklal, Kore, Kıbrıs harekatlarına katılanlarına yaşam boyu aylık,
- * 3292 s.k. "hiç bir karşılık beklemezsiniz üstün başarı ve çabayla Türk Vatanına hizmet edenlere"

SOSYAL YARDIM

2003 ÖNCESİ SOSYAL YARDIMLAR (2002 yılında 1,4 milyar TL)

- * **Ülkeye hizmeti geçmiş yurttaşları korumaya yönelik yardımlar (devam) :**
 - * 2330 s.k. Barışta güven ve asayişi korumak, kaçakçılığı önlemek, izlemek ve araştırmakla görevli olanlardan ölen ya da sakat kalanlara yardım yapılması
 - * 2566 s.k. Ek olarak "mayınlanmış arazinin temizlenmesi"ne katılanlar
 - * 2629 s.k. TSK'ya bağlı pilot ve dalgıçlardan ölen ya da sakat kalanlara tazminat,

SOSYAL YARDIM

2003 ÖNCESİ SOSYAL YARDIMLAR (2002 yılında 1,4 milyar TL)

(devam)

* Muhtaç yurttaşları korumaya yönelik yardımlar :

* 2022 s.k. "65 yaşını doldurmuş ve bakmakla yükümlü olunmayan, emekliliği olmayan ve çalışma gücü olmayanlar"

* Öğretmenliği desteklemeye yönelik yardımlar :

* 3580 s.k. "Öğretmen ve eğitim uzmanı yetiştiren YÖK'lerde parasız yatılı veya burslu öğrenci okutma ve sosyal yardım yapma,

SOSYAL YARDIM

2003 ÖNCESİ SOSYAL YARDIMLAR (2002 yılında 1,4 milyar TL) (devam)

* Konut edindirmeye yönelik yardımlar :

- * 3320 s.k. "Memurlar, işçiler ve emeklilerine konut edindirme yardımı"
- * 5434 s.k. "TC Emekli Sandığı Yasası"

SOSYAL YARDIM

2003 SONRASI SOSYAL YARDIMLAR

(2006 yılında 14,8 milyar TL);
2013 yılında Aile .. Bak. 20 milyar TL
2014 yılında tümü 30,4 milyar TL)

- * Çocuklarını düzenli okula göndermesi
koşuluyla annelere eğitim yardımı,
- * Öğrenimini sürdüren kız çocuklarına
ve orta öğrenimini sürdürenlere
eğitim yardımı,
- * İlköğretim ve ortaöğretimde okuyanlara
önlük ve kırtasiye yardımı,

SOSYAL YARDIM

2003 SONRASI SOSYAL YARDIMLAR

(2006 yılında 14,8 milyar TL;
2013 yılında Aile .. Bak. 20 milyar TL;
2014 yılında tümü 30,4 milyar TL)
(devam)

- * Taşımali eğitim kapsamındaki yoksullara öğle yemeği, sakatlara ücretsiz taşıma,
- * Okul çağı öncesi çocuklara çocuklarına her ay düzenli sağlık kontrolü yaptıran annelere sağlık yardımı,
- * Yaşlı ve sakat aylıkları,
- * Gıda yardımı,
- * Bedelsiz kömür dağıtımı,
- * Yurttaşların acil gereksinmelerini karşılamak için aylık periyodik yardımlar.

SOSYAL YARDIM

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nca Yapılan

SOSYAL YARDIMLAR

(2013 yılında Aile .. Bak. 20,4 milyar TL)

- * Engelliler için (3400 milyon TL)
- * Haneye gıda yardımı (180,7)
- * Haneya barınma yardımı (62,6)
- * Kömür yardımı (2 milyon 142 bin ton)
- * Eşi ölen kadına yardım (752,8)
- * Askerde olan çocukları için aile yardımı (77,5)
- * Öğrencilere (512)
- * Öğrencilere öğle yemeği ve kitap (525)
- * Engelli öğrencinin okula gidebilmesi için yardım (85)
- * Haneye şartlı sağlık yardımı (229)
- * Gebelik+lohusalık+doğum yardımı (14)
- * Yaşlılık aylığı (1900)

5510 Sayılı Yasanın Kısa ve Uzun Vadeli Sigorta Hükümleri

TEK ÇATI

SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI YASASI (No.5510)

R.G. : 16.06.2006 / 26200

SOSYAL SİGORTA HÜKÜMLERİ

SİGORTALI SAYILANLAR (Madde 4)

4-a) Hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar (tarımda ücretli çalışanlar içinde),

4-b) Köy ve mahalle muhtarları ile hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan (tarımda bağımsız çalışanlar içinde),

4-c) Kamu işlerinde çalışanlar.

SOSYAL SİGORTA HÜKÜMLERİ

KISMİ SİGORTALILAR (Madde 5)

a) Ceza infaz kurumları ile tutukevleri bünyesinde oluşturulan tesis, atölye ve benzeri ünitelerde çalıştırılan hükümlü ve tutuklular hakkında, iş kazası ve meslek hastalığı ile analık sigortası uygulanır.

SOSYAL SİGORTA HÜKÜMLERİ

KISMİ SİGORTALILAR (Madde 5)

b) Aday çırak, çırak ve işletmelerde meslekî eğitim gören öğrenciler hakkında iş kazası ve meslek hastalığı ile hastalık sigortası;

SOSYAL SİGORTA HÜKÜMLERİ

KISMİ SİGORTALILAR (Madde 5)

C) Harp malûlleri ile vazife malûllüğü aylığı bağlanmış malûllerden, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamında sigortalı olarak çalışmaya başlayanların aylıkları kesilmez. İş kazası, meslek hastalıkları sigortası uygulanır. 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olmaları halinde aylıkları kesilmeksizin onlar hakkında uzun vadeli sigorta kolları uygulanır.

SOSYAL SİGORTA HÜKÜMLERİ

KISMİ SİGORTALILAR (Madde 5)

d) Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen meslek edindirme, geliştirme ve değiştirme eğitimine katılan kursiyerler, 4.maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılırlar ve bunlar hakkında iş kazası ve meslek hastalığı sigortası ile genel sağlık sigortası hükümleri uygulanır.

(Bunlar için Türkiye İş Kurumu prim ödeme yükümlüsü olmakla birlikte bu Kanun kapsamında işyeri ve işveren sayılmaz).

SOSYAL SİGORTA HÜKÜMLERİ

KISMİ SİGORTALILAR (Madde 5)

e) Ülkemiz ile sosyal güvenlik sözleşmesi olmayan ülkelerde iş üstlenen işverenlerce yurt dışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçileri 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılır ve bunlar hakkında kısa vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası hükümleri uygulanır.

SOSYAL SİGORTA HÜKÜMLERİ

SİGORTALI SAYILMAYANLAR

- a) İşverenin işyerinde ücretsiz çalışan eşi,
- b) Aynı konutta yaşayan ve çalışan
3.dereceye kadar hısımlar,
- c) Askerlik hizmetlerini er ve erbaş olarak
yapmakta olanlar ile yedek subay okulu
öğrencileri,
- d) Meslek ve sanat okulları ve yüksek
okullarda fiilen normal eğitim süreleri
içinde yapılan, yapım ve üretim
işlerinde çalışan öğrenciler,
- e) Sağlık hizmet sunucuları tarafından
işe alıştırılmakta olan veya rehabilite
edilen, hasta veya malûller.

SOSYAL SİGORTA HÜKÜMLERİ

SİGORTALILIĞIN BAŞLAMASI VE BİTMESİ

**Sigortalılık, işe başlamak ile başlar
ve hizmet akdinin sona ermesiyle
biter.**

**Ancak, hastalık ve analık hükümlerinin
uygulanmasında sigortalılık; izleyen
onuncu günden başlanarak yitirilmiş
sayılır.**

İşyerleri ve İşverenlere İlişkin Hükümler

**MADDE 11-
İşyeri, sigortalı sayılanların işlerini
yaptıkları yerlerdir.**

**MADDE 12-
Sigortalı sayılan kişileri çalıştıran gerçek
veya tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan
kurum ve kuruluşlar işverendir.**

**Bir işverenden, işyerinde yürüttüğü
mal veya hizmet üretimine ilişkin bir işte
veya bir işin bölüm veya eklentilerinde,
iş alan ve bu iş için görevlendirdiği
sigortalıları çalıştıran üçüncü kişiye
alt işveren denir.**

KISA VADELİ SİGORTA KOLLARI

İş Kazasının Tanımı (Madde 13) :

**Sigortalıyı hemen veya
sonradan bedenen ya da ruhen
engelli hâle getiren olaydır.**

KISA VADELİ SİGORTA KOLLARI

İş Kazasının Tanımı (Devam) :

- a) Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada,
- b) İşveren veya bağımsız çalışan tarafından yürütülmekte olan iş nedeniyle
- c) Bir işverene bağlı olarak çalışan sigortalının, görevli olarak işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,

KISA VADELİ SİGORTA KOLLARI

İş Kazasının Tanımı (Devam) :

- d) Emziren kadın sigortalının, iş mevzuatı gereğince çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda),**
 - e) Sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş gelişi Sırasında**
- olması zorunludur.**

KISA VADELİ SİGORTA KOLLARI

Meslek Hastalığı Tanımı (Madde 14) :

**Sigortalının çalıştığı veya yaptığı
işin niteliğinden dolayı tekrarlanan
bir sebeple veya işin yürütüm şartları
yüzünden uğradığı geçici veya sürekli
hastalık, bedensel veya ruhsal
engellilik halleridir.**

KISA VADELİ SİGORTA KOLLARI

İş kazası veya meslek hastalığı sigortasından sağlanan haklar şunlardır:

- a) Sigortalıya, geçici iş göremezlik süresince günlük geçici iş göremezlik ödeneği verilmesi.
- b) Sigortalıya sürekli iş göremezlik geliri Bağlanması.
- c) İş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölen sigortalının hak sahiplerine, gelir bağlanması.
- d) Gelir bağlanmış olan kız çocuklarına evlenme ödeneği verilmesi.
- e) İş kazası ve meslek hastalığı sonucu ölen sigortalı için cenaze ödeneği verilmesi.

KISA VADELİ SİGORTA KOLLARI

İş Kazası Meslek Hastalığında İşveren Sorumluluğu :

**İşverenin kasti veya sigortalıların
sağlığını koruma ve iş güvenliği
mevzuatına aykırı bir hareketi
sonucu meydana gelmişse, Kurum
zararı işverene ödetilir (rücu).**

KISA VADELİ SİGORTA KOLLARI

İş Kazası Meslek Hastalığı ve Hastalık Sigortasında İşveren Sorumluluğu :

Çalışma mevzuatında sağlık raporu alınması gerektiği belirtilen işlerde, böyle bir rapora dayanılmaksızın veya eldeki rapora aykırı olarak bünyeye elverişli olmadığı işte çalıştırılan sigortalının, bu işe girmeden önce var olduğu tespit edilen veya bünyeye elverişli olmadığı işte çalıştırılması sonucu meydana gelmişse, Kurum zararı İşverene ödetilir (rücu).

KISA VADELİ SİGORTA KOLLARI

İş Kazası+ Meslek Hastalığı+ Hastalık

3.Kişi Sorumluluğu :

Üçüncü bir kişinin kusuru nedeniyle meydana gelmişse, sigortalıya ve hak sahiplerine yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değerinin yarısı, zarara sebep olan üçüncü kişilere ve şayet kusuru varsa bunları çalıştıranlara rücû edilir.

KISA VADELİ SİGORTA KOLLARI

İş Kazası+ Meslek Hastalığı+ Hastalık+ Analık Etkilenenin Sorumluluğu :

1. Etkilenenin, olayda kusurlu ise kusuru oranında eksiltmeye gidilir:

a) Ağır kusuru yüzünden iş kazasına uğrayan, meslek hastalığına tutulan veya hastalanan sigortalının kusur derecesi esas alınarak üçte birine kadarı Kurumca eksilir.

KISA VADELİ SİGORTA KOLLARI

**İş Kazası+ Meslek Hastalığı+
Hastalık+ Analık**

Etkilenenin Sorumluluğu :

**1. Etkilenenin, olayda kusurlu ise
kusuru oranında eksiltmeye gidilir
(devam):**

**b) Kasdî bir hareketi yüzünden
iş kazasına uğrayan, meslek hasta-
lığına tutulan, hastalanan veya
Kurumun yazılı bildirimine rağmen
teklif edilen tedaviyi kabul etmeyen
sigortalıya, yarısı tutarında ödenir.**

KISA VADELİ SİGORTA KOLLARI

İş Kazası+ Meslek Hastalığı+

Hastalık+ Analık

Etkilenenin Sorumluluğu :

1. Etkilenenin, olayda kusurlu ise kusuru oranında eksiltmeye gidilir (devam):

c) Tedavi gördüğü hekimden, tedavinin sona erdiğine ve çalışabilir olduğuna dair belge almaksızın çalışan sigortalıya geçici iş göremezlik ödeneği ödenmez.

2. Ancak kaza sonucu ölmüşse, bu eksiltme yapılmaz.

KISA VADELİ SİGORTA KOLLARI

İş Kazası+ Meslek Hastalığı+ Hastalık+ Analık Etkilenenin Sorumluluğu (devam) :

3. Hekimin bildirdiği tedbir ve tavsiyelere uymaması sonucu tedavi süresinin uzamasına veya iş göremezlik oranının artmasına, malûl kalmasına neden olması halinde, uzayan tedavi süresi veya artan iş göremezlik oranı esas alınarak dörtte birine kadarı Kurumca eksiltilir.

KISA VADELİ SİGORTA KOLLARI

Hastalık tanımı :

**4-a ve 4-b Sigortalının,
iş kazası ve meslek hastalığı dışında
kalan ve iş göremezliğine neden
olan rahatsızlıklar, hastalık halidir.**

Analık tanımı :

**4-a ve 4-b Sigortalı kadının veya
sigortalı erkeğin sigortalı olmayan
eşinin, gebelik ve analık haliyle
ilgili rahatsızlık ve engellilik halleri
analık hali kabul edilir.**

KISA VADELİ SİGORTA KOLLARI

Hastalık ve Analık sigortasından sağlanan haklar şunlardır:

- a) Sigortalıya günlük geçici işgöremezlik ödeneği verilmesi,**
- b) Emzirme ödeneği verilmesi.**

KISA VADELİ SİGORTA KOLLARI

**Süresinde bildirilmeyen
sigortalılıktan doğan sorumluluk :
Önce Kurum öder, sonra işverene
rücu eder.**

**4/b çalışanı eğer sigortalılığını
bildirmemişse, iş kazası, meslek
hastalığı, hastalık ve analık
olduğunda sağlanan haklardan
yararlanamaz.**

UZUN VADELİ SİGORTA KOLLARI

Uzun Vadeli Sigorta Kolları :

1. Maluliyet

2. Yaşlılık

3. Ölüm.

UZUN VADELİ SİGORTA KOLLARI

Malûl sayılma (Madde 25)

Sigortalının veya işverenin talebi üzerine Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurullarınca usûlüne uygun düzenlenecek raporlar ve dayanağı tıbbî belgelerin incelenmesi sonucu, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalılar için **ÇALIŞMA GÜCÜ'nün veya iş kazası veya meslek hastalığı sonucu MESLEKTE KAZANMA GÜCÜ'nün en az % 60'ını, (c) bendi kapsamındaki sigortalılar için ÇALIŞMA GÜCÜ'nün en az % 60'ını veya vazifelerini yapamayacak şekilde meslekte kazanma gücünü kaybettiği Kurum Sağlık Kurulunca tespit edilen sigortalı, malûl sayılır.**

(Bkz. Maluliyet Tespiti İşlemleri Y.)

UZUN VADELİ SİGORTA KOLLARI

Malullük sigortasından sağlanan haklar şunlardır:

Aylık bağlanması

*** On yıllık sigortalı**

Ve / veya

**1800 gün prim ödenmiş
olması.**

**Ancak, 4-b sigortalıları için,
nedeniyle genel sağlık sigortası primi dahil,
prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının
ödenmiş olması zorunludur.**

UZUN VADELİ SİGORTA KOLLARI

Yaşlılık sigortasından sağlanan haklar şunlardır:

- a) Aylık bağlanması
- b) Toptan Ödeme Yapılması.

İlk kez bu yasa kapsamına girenler için:

**Kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını
doldurmuş olmaları ve en az 9000 gün
prim ödenmesi (4-a sigortalıları için
prim gün sayısı şartı 7200 gün)**

UZUN VADELİ SİGORTA KOLLARI

Ölüm sigortasından sağlanan haklar şunlardır:

- a) Ölüm aylığı bağlanması.**
 - b) Ölüm toptan ödemesi yapılması.**
 - c) Aylık almakta olan kız çocuklarına evlenme ödeneği verilmesi.**
 - d) Cenaze ödeneği verilmesi.**
- * 4-a için en az 5 yıl ve 900 gün prim ödeme**
 - * 4-b için en az 1800 gün prim ödeme**
 - * Listelenmiş işyerlerinde çalışanların emekli maaşlarına, 360 gün fiili hizmet zammı yapılır.**

İSTEĞE BAĞLI SİGORTA

MADDE 50-

İsteğe bağlı sigorta; kişilerin isteğe bağlı olarak prim ödemek suretiyle uzun vadeli sigorta kollarına ve genel sağlık sigortasına tâbi olmalarını sağlayan sigortadır.

İSTEĞE BAĞLI SİGORTA

İsteğe bağlı sigortalı olabilmek için

a) Bu Kanuna tâbi zorunlu sigortalı olmayı gerektirecek şekilde çalışmamak veya sigortalı olarak çalışmakla birlikte ay içerisinde 30 günden az çalışmak ya da tam gün çalışmamak,

b) Kendi sigortalılığı nedeniyle aylık bağlanmamış olmak,

c) 18 yaşını doldurmuş bulunmak,

d) İsteğe bağlı sigorta talep dilekçesiyle Kuruma başvuruda bulunmak,

şartları aranır.

SS YÜKSEK SAĞLIK KURULU

Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulu'nun Görevleri :

- * Sigortalılar hakkında vazife malûllük derecesi, iş kazası ve meslek hastalığı sonucu sürekli iş göremezlik derecesi tespiti,
- * Çalışma gücünün malûliyeti gerektirecek derecede kaybına ilişkin Kurumca verilen kararlardan itiraza konu olanları inceler.

SS YÜKSEK SAĞLIK KURULU

Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulu'nun Görevleri (devam):

- * Ücreti karşılığında, mahkemelerden intikal eden ve bilirkişi sıfatıyla rapor düzenlenmesi talep edilen dava dosyaları hakkında, gerekli incelemeleri yaparak görüş bildirir.
- * Sigortalı veya hak sahiplerinin talebi üzerine görevlendirdiği uzman bir hekimi dinlemek zorundadır.

SS YÜKSEK SAĞLIK KURULU (5510 s.k. 58 m.)

Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulu'nun Bileşimi:

- * Millî Savunma Bakanlığı,
- * Sağlık Bakanlığı,
- * Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı,
- * Yüksek Öğretim Kurulu,
- * En fazla üyeye sahip işveren, işçi ve kamu çalışanlarını temsil eden konf.
- * Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği,
- * Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu,
- * Türk Tabipleri Birliği,
- * Türkiye Ziraat Odaları Birliği
- * Kurum

tarafından görevlendirilecek birer uzman hekim

SS YÜKSEK SAĞLIK KURULU (506 s.k. 129 m. -mülga)

Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulu'nun Bileşimi:

- * Ankara'daki tıp fakülteleri tarafından seçilecek bir halk sağlığı, bir göğüs hastalıkları ve bir psikiyatri profesörü,
- * Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca görevlendirilecek bir dahiliye uzmanı ile bir nöroşirurji uzmanı,
- * Sağlık Bakanlığı'nca görevlendirilecek bir kalp damar cerrahisi uzmanı ile bir göğüs hastalıkları uzmanı,

SS YÜKSEK SAĞLIK KURULU (506 s.k. 129 m. -mülga)

Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulu'nun Bileşimi (devam):

- * **SSK'nca görevlendirilecek malûiyet işlemlerinde deneyimli bir hekim ile bir ortopedi uzmanı,**
- * **En fazla üyeye sahip işveren kuruluşunca seçilecek bir kardiyoloji uzmanı**
- * **En fazla üyeye sahip işçi kuruluşunca seçilecek bir nöroloji uzmanı.**

EMEKLİ SANDIĞI SAĞLIK KURULU (5434 s.k. 7.m -mülga)

Emekli Sandığı Sağlık Kurulu'nun Bileşimi:

- * **Millî Savunma Bakanlığı'nı** temsilen
bir uzman subay hekim;
- * **Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'nı**
temsilen bir uzman hekim
- * **Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı'nı**
temsilen bir uzman hekim
- * **İlgili yazı ile isterse göstereceği onu**
temsilen bir hekim.

Kurumun denetleme ve kontrol yetkisi

MADDE 59-

*** Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin işlemlerin denetimi, Kurumun denetim kontrol ile görevlendirilmiş memurları eliyle yürütülür.**

*** (4857 sayılı İş Kanununda belirtilen denetim, teftiş ve kontrol yetkisini de haizdir.)**

*** Askerî işyerlerine ait sigorta işlemlerinin denetim ve kontrolü, askerî iş müfettişleri tarafından da yapılabilir.**

PRİMLER

**Kısa ve uzun vadeli sigorta primleri ile
Genel sağlık sigortası primleri
ayrı havuzlarda toplanır.**

**Uzun vadeli sigorta kolları primleri
İşveren payına katkıda bulunmak
üzere devlet %5 oranında
Katkı yapar.**

**Yine işveren payına katkı amaçlı
olarak devlet,
Genel Sağlık Sigortası primine,
% 3 katkıda bulunur.**

SOSYAL GÜVENLİK FİNANSMANI

YENİ PRİMLER (2006 - .)

*** Kısa Vadeli Sig.: %2
(%0,5 artırılıp azaltılabilir; işv öder)**

*** Uzun Vadeli Sig. : %20
(%9 sig. %11 işv)**

*** GSS Primi : %12,5
(%5 sig, %7,5 işv)**

*** Fiili hizmet eklenecek işler için :**
60 gün karşılığı %1
90 gün karşılığı %1,5
180 gün karşılığı %3 (işv öder)

*** İşsizlik Primi : % 3
(%1 sig, %2 işv)**

SOSYAL GÜVENLİK FİNANSMANI

YENİ PRİMLER (2006 - .)

Toplam Prim : %37,5

İşçi = %15

İşveren = % 22,5+

Çıracak = %3+3

*** Sosyal Güvenlik Destek Primi**

(%30 + kısa vade %2)

*** Çıracaklar için Kısa Vadeli + GSS : %6**

(%1 kısa vad., %5 GSS)

*** Kursiyerler için ... : %13,5**

(%1 kısa vad., %12,5 GSS)

5510 Sayılı Yasanın Genel Sağlık Sigortası ile Hükümleri

TEK ÇATI

**SOSYAL SİGORTALAR VE
GENEL SAĞLIK SİGORTASI
YASASI (No.5510)**

R.G. : 16.06.2006 / 26200

GENEL SAĞLIK SİGORTASI

*** Kapsamı :**

18 yaşın üzerinde prim ödeyen herkes (4-a ve 4-c kapsamındakilerle bakmakla yükümlü oldukları ve 18 yaş altında olanlar ile ...)

**** Sağlık hizmetlerinden ve diğer haklardan genel sağlık sigortalısı ile bakmakla yükümlü olduğu kişiler yararlandırılır.***

**** Bu Kanun kapsamındaki kişilere sağlanacak sağlık hizmetleri ve diğer haklarla kişilerden alınan primlerin tutarı arasında ilişki kurulamaz.***

****Sigortalının bakmakla yükümlü oldukları, 30 günlük prim süresi sonrası hizmetlerden yararlanabilirler.***

GENEL SAĞLIK SİGORTASI

Sağlanan Hizmetler :

- * Kişiyeye yönelik koruyucu sağlık hizmetleri ile insan sağlığına zararlı madde bağımlılığını önlemeye yönelik koruyucu sağlık hizmetleri.**
- * Kişilerin hastalanmaları halinde ayakta veya yatarak hekimlerin kararı üzerine yapacakları tıbbî bakım ve tedaviler.**
- * Analık nedeniyle hekimlerin kararı üzerine yapacakları tıbbî bakım ve tedaviler.**

GENEL SAĞLIK SİGORTASI

Sağlanan Hizmetler (devam) :

- * Kişilerin hastalanmaları halinde ayakta veya yatarak ağız ve diş muayene ve tedavisi**
- * Evli olmakla birlikte çocuk sahibi olmayan genel sağlık sigortalısı kadın ise kendisinin, erkek ise karısının yardımcı üreme yöntemi tedavileri.**
- * Yukarıdaki sağlık hizmetleriyle ilgili iyileştirici nitelikteki tıbbî sarf malzemelerinin sağlanması, takılması, garanti süresi sonrası bakımı, onarılması ve yenilenmesi hizmetleri.**

GENEL SAĞLIK SİGORTASI

Katılım Payı Alınanlar : (MADDE 68)

- * **Ayakta tedavide hekim ve diş hekimi muayenesi.**
- * **Vücut dışı protez ve ortezler**
- * **Ayakta tedavide sağlanan ilaçlar.**
- * **Kurumca belirlenecek hastalık gruplarına göre yatarak tedavide finansmanı sağlanan sağlık Hizmetleri.**

GENEL SAĞLIK SİGORTASI

Katılım Payı Alınmayanlar

MADDE 69-

- * İş kazası ile meslek hastalığı halleri
- * Askerî tatbikat ve manevralarda sağlanan sağlık hizmetleri.
- * Afet ve savaş hali nedeniyle sağlanan sağlık hizmetleri.
- * Aile hekimi / işyeri hekimi muayeneleri ve kişiye yönelik koruyucu sağlık hizmetleri.
- * Kronik hastalıklar ve yaşamsal önemi olan sağlık hizmetleri ile organ, doku ve kök hücre; nakli.
- * Kontrol muayeneleri.

Uluslararası Sosyal Güvenlik Hareketi ISSA Uluslararası Sosyal Güvenlik Örgütü

ISSA ULUSLARARASI SOSYAL GÜVENLİK ÖRGÜTÜ (1927)

**Önce : CIMAS (Uluslararası Sosyal
Sigortalar Konferansı)**

**Öncülü : CPIAS (*Sosyal Sigorta
Uluslararası Sürekli Komitesi*)**

CPIAS

**CPIAS, 1891 yılında kurulmuştur.
Sanayide İş Kazaları Sürekli Komitesi'nin
Devamıdır.**

**Amacı : Sosyal sigorta tiplerinin
yapı, kuruluş ve yönetimi konusunda
çalışmalar yapmaktır.**

Başkan : Raymond Ponclair

CPIAS

CPIAS,

- * 20 uzmandan oluşmuş,**
- * Komite yılda bir toplanmış,**
- * Ulusal komiteler özendirilmiş,**
- * 23 yılda 8 Kongre + 3 Konferans,**
- * İki ayda bir bülten çıkarmıştır.**

Bültenlerde yer alan konular :

- * Çeşitli ülkelerde sos.güv. Gelişmeleri**
- * Sürekli komite toplantı tutanakları**
- * Toplantılara sunulan kapsamlı raporlar.**

CPIAS

CPIAS'ın düzenlediği kongre Gündemlerinden bazı örnekler :

*** 1889 Paris Kongresi :**
Mesleksel riskler
Sos.Sig.: Zorunlu ? Gönüllü?

*** 1891 Bern Kongresi**
Yaygın Zorunlu Sigorta Kolları

*** 1894 Milano Kongresi :**
Mesleksel risklerin önlenmesi
Sosyal sigorta istatistikleri
Sos. Sig. örgütlenmesinde devletin rolü
Kaza sigortalarının çeşitli yönleri

CPIAS

CPIAS'ın düzenlediği kongre Gündemlerinden bazı örnekler :

*** 1897 Brüksel Kongresi :**
Zorunlu kamu sigortaları
İsteğe bağlı özel sigortalar
Sağlık sigortalarında koruyucu hekimlik
Kaza sigortaları

***1908 Roma Kongresi :**
(Katılımcı sayısı 1400'e ulaşmıştır)
Sağlık hizmetleri
Hekimlerin sigorta hizmeti için eğitimi
Sanayide iş kazaları
Yaşlılık ve işsizlik sigortaları.

CPIAS

Başkan : Prof. Fuster

Yeniden Yapılanma Önerileri :

- 1. Ulusal komitelere katılıma sınır,**
- 2. Yüzeysel-görkemli kongreler yerine,
Derinlemesine konferanslar,**
- 3. Bağımsızlık adına hükümet katılmasın,**
- 4. İki yılda bir konferans.**

CPIAS

Konferanslar :

*** 1910 Lahey Konferansı
(28 ülkeden katılım, 900 sayfa bildiri)
Ücretli işçilerin sigortası,
Kendi adına bağ çalışanların sigortası
İşsizlik sigortası.**

*** 1911 Dresden Konferansı
(Uluslararası Tıp Kongresine paralel)
İş kazaları meslek has. (önleme+ted)
İsteğe bağlı sigorta
Zorunlu sigorta kolları.**

*** 1912 Zurich Konferansı
Sigortaların yüksek ücretlileri kapsaması
Kamusal hayat sigortaları düzenlenmesi
Sosyal amaçlı ödemeler
Uluslararası iş kazası istatistikleri.**

CPIAS

Başkan : Prof. Fuster

Yeniden Yapılanma Önerileri :

- 1. Ulusal komitelere katılıma sınır,**
- 2. Yüzeysel-görkemli kongreler yerine,
Derinlemesine konferanslar,**
- 3. Bağımsızlık adına hükümet katılmasın,**
- 4. İki yılda bir konferans.**

Konferanslar :

- * 1910 Lahey Konferansı
(28 ülkeden katılım, 900 sayfa bildiri)
Ücretli işçilerin sigortası,
Kendi adına bağ çalışanların sigortası
İşsizlik sigortası.**

ISSA YENİ DÖNEM

1927 ILO 10. Konferansı Konu : Sağlık Sigortaları Katılımcılar : İşçi-işv-devlet.

- * Ulusal yardım sandıkları ile sos.sig.fonları yok
- * 10 ülke bu kuruluşların temsilcilerini danışman olarak getirmiş
- * Toplantı sonrası temaslar ve iletişim işbirliğinin geliştirilmesi kararlılığı.

ISSA YENİ DÖNEM

ILO 10. Konferansı sonrası toplantı

**Konu : İletişim ve işbirliğinin
Geliştirilmesi**

Özendiren : Albert Thomas (ILO)

**Katılımcılar : Yardımlaşma sandıkları
ile sosyal sigorta fonları temsilcileri.**

*** Uluslararası Konferans
oluşturulması için girişimci komite**

*** ILO, o günden bu güne desteğini
ve özendiriciliğini sürdürmektedir.**

ISSA YENİ DÖNEM

BRÜKSEL KONFERANSI (1927)

* 17 ülkeden 20 milyon sigortalıyı temsil eden kuruluşların katılmıştır.

* İlk konferansta sunulan bir Anayasa Taslağı kabul edilmiştir.

* Oluşturulan uluslararası kuruluşun sekretaryasını ILO'nun sosyal sigorta bölümü yapmıştır.

* Başkan : Arthur Jauniaux (Belçika) ve 1949'a kadar ISSA Başkanı

ISSA YENİ DÖNEM

ISSA ANAYASASI'NDA ÖRGÜTÜN AMACI

*** Yardım kuruluşları ve sağlık fonları temsilcilerinin katılımlarıyla düzenli aralıklarla uluslararası toplantılar Düzenlenmesi,**

*** Kuruluşların ve fonların çalışmalarından yararlanarak, bilgi ve deneyim alışverişi,**

ISSA ANAYASASI'NDA ÖRGÜTÜN AMACI (devam)

- * Sosyal sigortaların ve özellikle sağlık sigortasının gelişmesi ve yaygınlaştırılması çabalarına uluslararası alanda eşgüdüm sağlamak ve yoğunlaştırmak,
- * Özerk kuruluşların (kamu kuruluşu da olabilir) Konferans'ta temsilinin kabul edilmesi.

ISSA YENİ DÖNEM

ISSA ANAYASASI'NDA ÖRGÜT POLİTİKASININ TEMEL İLKELERİ

*** Yalnızca işçilerin kendileri için değil,
fakat aynı zamanda üretime yönelik
kapasitelerini geliştirmek isteyen
ülkeler için de sağlıklı ve etkin
işgücünün sürdürülmesi,**

ISSA ANAYASASI'NDA ÖRGÜT POLİTİKASININ TEMEL İLKELERİ (devam)

*** İşçilerin üretime katılamamalarına
yolaçan herhangi bir kaybın önlenmesi
veya buna çare bulunmasını amaçlayan
sürekli ve sistematik sosyal refah
çabalarının en etkili aracı zorunlu
sigortalananın- isteğe bağlı çabalarla-
desteklenmesi,**

ISSA ANAYASASI'NDA ÖRGÜT POLİTİKASININ TEMEL İLKELERİ (devam)

*** Zorunlu sosyal sigorta kuruluşlarının yönetimleri, yalnızca sigortalıların ve toplumun yararını dikkate alarak hareket eden ve devlet organlarının denetlediği özerk kurumlara bırakılmalıdır.**

ISSA YENİ DÖNEM

KONFERANSIN ADI CİMAS (1936)

- * Her ülkeden birer temsilcinin katılımı ile uluslararası komite
- * Bir başkan 8 yardımcıdan oluşan yürütme komitesi
- * Genel Kurul'da tartışılan her konu için bir raportör
- * Genel kurulda tartışması bitmeyen konular için komiteler oluşturulmuştur.

ISSA

II.Dünya Savaşı Sonrası

II.Dünya Savaşı Sonrası

*** ABD Sosyal Güvenlik Yasası,
Atlantik Antlaşması, Beveridge Planı,
Philadelphia Bildirgesi ortaya
koydukları ilkelerle ISSA'nın
canlanmasına yol açtılar.**

***ISSA'nın dünyanın her tarafında
temsil edilen bir örgüt olabilmesi
için çalışmalar hızlandırıldı.**

ISSA

II.Dünya Savaşı Sonrası (devam)

***1947'de 21 ülke ve 39 sosyal güvenlik kuruluşu ISSA'ya üyeydi.**

*** 1977'de 104 ülke ve 246 kuruluşu Üyeydi.**

*** SSK, 1949 yılında üye oldu ve Asya grubunun ilk temsilcisi olarak kabul edildi.**

ISSA

1947-1975 Dönemi

Bu dönemdeki gündemi :

- * Sosyal güvenlik kurumlarının sistematik ve doğrudan işbirliği,
- * Sosyal güvenlik ölçütlerinin genişletilmesi,
- * Bilgilerin düzenli paylaşımı,
- * Sosyal güvenlik yönetimi ile ilgili ortak sorunların tartışılması,
- * Herkesin sosyal güvenlik şemsiyesi altına alınması.

ISSA 1975-1990 Dönemi

- * Bölgesel faaliyetler, sürekli komitelerin teknik çalışmalarının tamamlayıcısı sayıldı (Madrid-1977 Genel Kurulu).**
- * Bölgesel konferanslar düzenlendi.**
- * Araştırma programı Anayasa'ya eklendi (Cenevre-1983 Genel Kurulu) .**
- * Yayın ve elektronik veri işleme programı başlatıldı. "Social Security Review" yayına başladı.**
- * Küreselleşme dalgası karşısında, sosyal güvenlik konusunun gündemde kalmasına çaba harcadı.**

ISSA 1990-2004 Dönemi

- * **1994'de Stockholm Toplantısı'nda, sosyal güvenliğin toplumsal ve ekonomik kalkınma açısından gerekliliğinin öne çıkarılması Kararlaştırıldı.**
- * **Çin Halk Cumhuriyeti, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı üye olarak kabul edildi.**

ISSA 2004 Sonrası Dönem

- * **157 ülke ve 327 kuruluş üye (2015).**
- * **İlk kadın başkan (2004) : Filipinli Corazon de la Paz-Bernardo + Gen.Sek.= Hans Horst Konkolewsky, "dünyadaki değişmelere ayak uydurmak ve yeni ve daha **dinamik** bir ISSA sözü ile seçildi.**
- * **Sosyal Güvenlik Gözlemevi**
- * **2007- Moskova Dünya Sosyal Güvenlik Forumu**
- * **Hedef : **Dinamik sos.güv.** (Küreselleşen dünyada, ulaşılabilir ve sürdürülebilir bir sosyal koruma sistemi**

ISSA GÜNDEMİ

ISSA'NIN PROGRAM ÖNCELİKLERİ :

- * **Yönetim ve uygulama alanında verimlilik,**
- * **Sosyal güvenlik reform süreçleri,**
- * **Sosyal güvenlik kapsamının genişletilmesi,**
- * **Demografik değişmelerin etkisi altında sürdürülebilirlik,**
- * **Uluslararası düzeyde dinamik sosyal güvenliğin desteklenmesi.**

ISSA

2004 Sonrası Dönemi

Demografik Değişmeler ve Sosyal Güvenlik Projesi (Teknik Komisyonlar) :

- * İstihdam Politikaları ve İşsizlik Sigortaları,
 - * Aile Yardımları,
 - * Sağlık Hizmetleri ve Hastalık Sigortaları,
 - * İş Kazaları Meslek Hastalıkları Sigortası
 - * Sosyal Güvenlik Fonlarının Yatırımı,
 - * Sosyal Yardım Birlikleri,
 - * Yaşlılık, Malüllük ve Ölüm Sigortaları,
 - * Örgütlenme, Yönetim ve AR-GE
 - * İstatistik, Aktüerya ve Finans çalışmaları
 - * **Önleme (İş kazaları -Hastalık) çalışmaları**
- (Bu teknik komisyon her dönemde varolmuş ve önemsenmiştir.)*

Hazırlayan: Prof. Dr. A. Gürhan Fişek
Bu eser Creative Commons Atıfı-Lisans Devam 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

Okuma Listesi

OKUMA LİSTESİ

- Ali Güzel – Ali Rıza Okur – Nurşen Caniklioğlu (2014) : Sosyal Güvenlik Hukuku, Beta Yayınevi 15.Baskı.
- <http://sosyalpolitika.fisek.org.tr/category/sosyal-guvenlik/>
- A.Gürhan Fişek (1992) : Güvence ve Sağlık, Çalışma Ortamı Dergisi Mayıs Haziran Sayısı, No.2.
- A.Gürhan Fişek (2001) : Sosyal Barışıklığın Tutkalı : Sağlık, Yeni Türkiye Dergisi Sağlık Özel Sayısı, s. 312-320
- A.Gürhan Fişek (2003) : "Sosyal Güvenliğin Cinsiyeti" – Mülkiye Dergisi – Mart Nisan Mayıs Sayısı Cilt XXVII Sayı: 239
- A.Gürhan Fişek (2007) : "Sosyal Hizmet ve Sosyal Yardımların Sosyal Politika Araçları İçerisindeki Yeri - "Genel"i "Yerel"e İndirmek"- (Cahit Talas'a Armağan) Ankara
- A.Gürhan Fişek (2008) : "Sivil (!) İtaatkarlar (ya da AKP'nin Sosyal Politikasının Çıkmazları) – (Alpaslan Işıklı'ya Armağan)
- A.Gürhan Fişek (2015) : Ya Ben Çocuk Değilim, Ya Siz Büyük Değilsiniz (<http://mulkiyehaber.net/?p=6652>)
- A.Gürhan Fişek (1996) : Çalışma Yaşamının "Küçük Dev Adamları", TTB Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi Cilt 5 Sayı 4.
- A.Gürhan Fişek (2004) : Çocuk Hakları ve Yoksulluk, "Hikayemi Dinler misin? Tanıklıklarla Türkiye'de İnsan hakları ve Sivil Toplum" kitabı, Türkiye Ekonomik ve Sosyal Tarih Vakfı Yayını.
- Cahit Talas (1977) : Ekonomik Sistemler, Doğan Yayınları.

OKUMA LİSTESİ

- Cahit Talas (1997) : Toplumsal Ekonomi: Çalışma Ekonomisi, İmge Yayınları Ankara,
- Cahit Talas (1990) : Toplumsal Politika- İmge Yayınları. Çalışma Ortamı Dergilerinin çeşitli sayıları 1992-2015 (Erişim: <http://www.isguvenligi.net/>)
- Hakan Acar (2005) : "Cumhuriyetin Çocuk Refah Politikasını Yapılandıran Bir Sivil Toplum Örgütü : Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu (1921-1981), Fişek Enstitüsü Çalışan Çocuklar Bilim ve Eylem Merkezi Vakfı Yayını.
- Nusret H.Fişek (1983) : Halk Sağlığına Giriş, Hacettepe Üniversitesi ve Dünya Sağlık Örgütü Hizmet Araştırma ve Araştırmacı Yetiştirme Merkezi Yayını No.2 (Erişim: <http://www.fisek.org.tr/sosyalpolitika>)
- Nusret H.Fişek (1972) : Demografiye Giriş Ders Notları.
- Recep Kapar (1999) : Şili Sosyal Güvenlik Sisteminde Sağlık ve Emeklilik Sigortalarında Yaşanan Değişimler – Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi C.1, S.1, s.167-189.
- Sait Dilik (1971) : Türkiye'de Sosyal Sigortalar İktisadi Açından Bir Tahlil Denemesi, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayını.
- Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Yasası (2006 – 5510 s.k.) : Resmi Gazete 16 Haziran 2006 / 26200.
- Şenay Gökbayrak (2008) : Cumhuriyetin Bir Anıt Kurumu Zonguldak-Ereğli Kömür Havzası Amele Birliği'nde Bir Dönem (1921-1946), Fişek Enstitüsü Çalışan Çocuklar Bilim ve Eylem Merkezi Vakfı Yayını.